

پیدایش

کتابِ تورات - بخشِ اوّل

پیدایشِ دُنیا

۱ دَ اِبْتِدَا خُدا آسْمونَا و زمی ره خَلق کد.
۲ زمی خالی و بَدُونِ شَکَل بُود. زمی پُور
از آو بُود و تَرِبِکی تمام جای ها ره گِرِفْتُد مگم
روح خُدا دَ رُوی آو ها دَ حَرکَت بُود. ۳ و خُدا
أمر کد: "روشنی شُنه!" و روشنی شُد. ۴ و خُدا
دِید که روشنی خُوب آسته و خُدا روشنی ره از
تَرِبِکی جدا کد. ۵ اوخته خُدا روشنی ره «روز»
و تَرِبِکی ره «شاو» نام ایشْت. روز بیگانه شُد
شاو صَباح شُد؛ ای روزِ اوّل بُود.
۶ و خُدا أمر کد: "دَ مینکلِ آو ها خالی گاه
جور شُنه تا آو ره از آو جدا کنه." ۷ پس خُدا

خالی‌گاه ره جور کد و آوهای زیرِ خالی‌گاه ره از
آوهای بِلِه خالی‌گاه جدا کد. ^۸ و خُدا خالی‌گاه ره
«آسمو» نام ایشْت. روز بیگانه شده شاو صَباح
شُد؛ ای روزِ دوّم بُود.

^۹ و خُدا امر کد: ”آوهای زیرِ آسمو دَ یِگ
جای جَم شُنه تا خُشکی معلوم شُنه. ” و امی
رقم شُد. ^{۱۰} و خُدا خُشکی ره «زمی» و آو
های جَم شُد ره «بَحْر» نام ایشْت؛ و خُدا دید
که خُوب آسته. ^{۱۱} بعد ازو خُدا امر کد: ”زمی
هر رقم نباتات^a سوزدلجی کُنه، یعنی گیاه‌های
دانه‌تُو دَ مُطابِقِ جِنسِ خُو و دِرختای میوه که دَ
مُطابِقِ جِنسِ خُو میوه میدیه و میوه شی خسته
دَره، دَ رُوی زمی سوز کُنه. ” و امو رقم شُد.
^{۱۲} و زمی هر رقم نباتات سوزدلجی کد: گیاه
های دانه‌تُو دَ مُطابِقِ جِنسِ شی و دِرختای میوه
تُو که میوه‌های شی خسته دَشت دَ مُطابِقِ جِنسِ

---

^a ۱:۱۱ نباتات یعنی تمام گیاه‌ها و دِرختا.

شی. و خُدا دید که خُوب آسته. ۱۳ روز بیگاه
شده شاو صَباح شُد؛ ای روزِ سِوم بُود.
۱۴ و خُدا امر کد: ”چیزای نُورانی دَ خالی گاهِ
آسمو دَ وِجُود بییه تاکه روز ره از شاو جدا کنه
و یگ نشانی بلده فصل ها، روز ها و سال ها
بشه ۱۵ و اُمُو نُور ها از خالی گاهِ آسمو دَ زمی
روشنی بدیه.“ و اُمُو رقم شُد: ۱۶ خُدا دُو نُورِ
بُزرگ جور کد: نُورِ کُتِه شی^a ره بلده حُکمرانی
دَ بِلِه روز و نُورِ ریزه شی^b ره بلده حُکمرانی دَ
بِلِه شاو؛ علاوهِ ازی ستاره ها ره ام جور کد.
۱۷ پس خُدا اونا ره دَ خالی گاهِ آسمو جای-د-جای
کد تاکه دَ زمی روشنِی بدیه ۱۸ و دَ بِلِه روز و
شاو حُکمرانی کده روشنِی ره از تریکی جدا
کنه. و خُدا دید که خُوب آسته. ۱۹ روز بیگاه
شده شاو صَباح شُد؛ ای روزِ چارم بُود.

---

^a ۱:۱۶ نُورِ کُتِه یعنی آفتو. ^b ۱:۱۶ نُورِ ریزه شی
یعنی ماهتو.

۲۰ و خُدا اَمْر کد: ”آوها از هر رقم زنده‌جانِ
 آوی پُر شُنه و مُرغکو از بله زمی دَ خالی‌گاهِ
 آسمو خالی‌گاهِ پَر بزنه.“ ۲۱ پس خُدا جاندارای
 کُته بحری و تمامِ زنده‌جانایِ دیگه ره که دَ
 آو زِندگی مُوکنه دَ مُطابِقِ جِنسِ شی و پِگِ
 مُرغکوی بالدار ره ام دَ مُطابِقِ جِنسِ شی خَلق
 کد. و خُدا دید که خُوب آسته. ۲۲ و خُدا اونا
 ره بَرکت دده گُفت: ”بارور شُده کلو شُنید و
 آوهایِ بحر ها ره پُر کُنید و مُرغکو دَ بله زمی
 کلو شُنه!“ ۲۳ روز بیگاه شُده شاو صَباح شُد؛
 ای روزِ پَنجُم بُود.

۲۴ و خُدا اَمْر کد: ”دَ زمی هر رقم زنده‌جان دَ
 و جُود بییه: جانورایِ دَرِنده، خَزِنده‌گو و چارپایا
 هر کُدم شی دَ مُطابِقِ جِنسِ خُو.“ و امو رقم
 شُد. ۲۵ پس خُدا چارپایا ره دَ مُطابِقِ جِنسِ شی،
 جانورایِ دَرِنده ره دَ مُطابِقِ جِنسِ شی و پِگِ
 خَزِنده‌گونِ زمی ره دَ مُطابِقِ جِنسِ شی خَلق کد.
 و خُدا دید که خُوب آسته.

۲۶ و خُدا گُفت: ”بِیید اِنسان^a ره مِثلِ خود خُو
 و هَمَرَنگِ خود خُو^b جور کنی تا دَ بِلِه ماهیای
 دریا، دَ بِلِه مُرغکوی آسمو، دَ بِلِه حیوانا و دَ
 بِلِه تمامِ زمی و دَ بِلِه پِگ خَزندگو که دَ رُوی
 زمی خَزک مُونه، حُکمرانی کُنه. “ ۲۷ پس خُدا
 اِنسان ره مِثلِ خود خُو خَلق کد؛ او ره مِثلِ خُدا
 خَلق کد؛ اونا ره مرد و زن خَلق کد. ۲۸ و خُدا
 اونا ره بَرکت دَد و دَزوا گُفت: ”بارور شُدِه کَلو
 شَنِید و زمی ره پُر کده دَ بِلِه شی حاکِم شَنِید: دَ
 بِلِه ماهیای دریا، دَ بِلِه مُرغکوی آسمو و دَ بِلِه
 پِگِ زندهجانای که دَ رُوی زمی حَرکت مُونه،
 حُکمرانی کُنید. “ ۲۹ و خُدا گُفت: ”اونه، پِگِ
 گیاه های دانه‌تُو ره دَ تمامِ رُوی زمی و پِگِ
 دِرختای ره که میوه های خسته‌دار دره دَز شُمو

^a ۱:۲۶ دَ جای «اِنسان» دَ زیونِ عِبْرانی «آدم» نوشته
^b ۱:۲۶ مقصدِ «مِثلِ خود خُو و هَمَرَنگِ خود خُو»
 جِسمانی نییه، بلکه «روحانی و باطنی» آسته، چُون خُدا
 جِسَم ندره.

بلده خوراک دَدیم. ^{۳۰} و تمام گیاه های سوز ره
 ما دَ تمام حیوانای زمی، دَ پگ مُرغکوی آسمو
 و دَ پگ خزندگونِ رُوی زمی که نَفَسِ زندگی دَره
 بلده خوراک دَدیم. " و امو رقم شد. ^{۳۱} و خُدا
 پگ چیزای ره که آست کُد، توخ کد و دید
 که کلو خوب آسته. روز بیگاه شده شاو صباح
 شد؛ ای روزِ ششم بود.

شرح خِلقت

۲ ^۱ دَ امزی رقم آسمونا و زمی و هر چیزی
 که دَزوا بود تکمیل شد. ^۲ دَ روزِ هفتم
 خُدا کار خُو ره که شروع کُد، تکمیل کد و دَ
 روزِ هفتم از هر کار خُو که مَوکد دِست کشید
 و آرام کد. ^۳ خُدا روزِ هفتم ره بَرکت دده او ره
 مُقَدَّس حساب کد، چراکه دَمزُو روزِ خُدا از هر
 کار خُو که خَلق و جور کُد دِست کشید و آرام
 کد. ^۴ ای دَ باره خِلقتِ آسمونا و زمی بود زمانی
 که اونا خَلق شد.

وختیکه خُداوند آسمونا و زمی ره خَلق کد،
 ۵ هیچ بُوئِه بیابو دَ زمی مَوْجُود نَبُود و هیچ
 گیاهِ بیابو سویه نَکُدد، چراکه خُداوند-خُدا هنوز
 بارش ره دَ زمی نَبارَندُد و آدم و جُود نَدَشت که
 دَ زمی کِشت-و-کار کنه. ۶ مگم آو از زیرِ زمی
 باله میمَد و تمامِ رُوی زمی ره سیر آو مُوکد.
 ۷ پس ازو خُداوند-خُدا آدم ره از خاکِ زمی جور
 کد و دَ پینی شی نَفَسِ حَیات پُف کد و او
 یگ مَوْجُودِ زنده جور شُد. ۸ خُداوند دَ عِدِن
 که سُون شَرَق اَسته یگ باغ جور کد و آدم ره
 که شکل دَدَد، دَ اُونجی ایشَت. ۹ خُداوند-خُدا
 هر رقمِ دِرختای نُورِبنَد و میوه‌تُو ره از زمی
 سَوزد لَجی کد و دَ غولِ باغِ دِرختِ زِندگی و
 دِرختِ شِناسایی خُوب و بَد ره دَ و جُود اُورد.
 ۱۰ یگ نار از عِدِن بُر مُوشُد و باغ ره سیر آو
 مُوکد و از اُونجی دَ چار جوی تقسیم مُوشُد.
 ۱۱ نامِ جوی اوّل پیشون اَسته که تمامِ سرزمینِ
 حَویله ره دَور میزنه که دَ اُونجی طِلا و جُود

۱۲. دَرَه. طَلَّای ازو سرزمی خالص آسته و شَلِیم
 خوشبوی و سنگِ عقیق ام دَ اُونجی پَیدا موشه.
 ۱۳. نامِ جوی دوّم جیحون آسته که تمامِ سرزمینِ
 کُوش ره دَور میزنه. ۱۴. نامِ جوی سِوّم دَجَلَه
 آسته که از شرقِ آشور تیر موشه و جوی چارم
 فَرَات آسته. ۱۵. بعد ازو خُداوند-خُدا آدم ره دَ
 باغِ عِدِن جای-دَ-جای کد تا که دَزُو کار کده ازو
 نِگاهوانی کنه. ۱۶. و خُداوند-خُدا دَ آدم امر کد:
 ”تُو اِجازه دَری که از میوهِ تمامِ دِرختای باغِ
 بُخوری؛ ۱۷. مگم از میوهِ درختِ شناسایی خُوب
 و بد هرگز نخور، چُون دَ اُمُو روزِ که ازو بُخوری
 حتماً مومری.“ ۱۸. و خُداوند-خُدا کُفت: ”خُوب
 نییه که آدم تنها بشه؛ ما یگ همکارِ مُناسب
 بلده شی جور مونم.“ ۱۹. اوخته خُداوند-خُدا
 تمامِ حیوانای بیابو و مُرغکوی آسمو ره از خاکِ
 زمی شکل دَد و اونا ره دَ پیشِ آدم اُورد تا
 بِنگره که آدم دَ سرِ ازوا چیزخیل نام میله. و
 هر چیزی که آدم هر زنده‌جان ره کوی کد، نام

شی امو شد. ^{۲۰} دَمزی رقم آدم تمام چارپایا،
 مُرغکوی آسمو و پگ حیوانای بیابو ره نام کد،
 مگم هیچ کدم ازوا بلده آدم همکارِ مُناسِب نبُود.
^{۲۱} پس خُداوند-خُدا آدم ره دَ خاوِ غَوُوج بُرد و
 او سخت خاو رفت. اوخته خُدا یگ قبرغه شی
 ره گِرفت و جای شی ره قد گوشتِ جان شی
 پُر کد. ^{۲۲} بعد ازو خُداوند-خُدا امزو قبرغه، زَن
 ره خَلق کد و او ره دَ پیشِ آدم اُورد. ^{۲۳} اوخته
 آدم گُفت:

”ای آسته استُغو از استُغونای مه،

و گوشت از گوشت-و-خُون مه.

نام شی «نِسا» بَشه،

چراکه از انسان گِرفته شد.“

^{۲۴} امزی خاطر مرد آته و آبه خُو ره ایله کده

قد خاتون خُو یگجای موشه و هر دُوی شی یگ

جِسْم موشه. ^{۲۵} زَن و مرد، هر دُوی شی لُچ بُود

و از یگدیگه خُو شرم نَمُوخورد.

نافرمانی انسان

۳ مار از تمام حیوانای بیابو که خداوند جور کُدد، چالاکتر بود. او از زن پُرسان کد: "راستی، خُدا واقعاً دَز شُمو گفته که 'از هیچ درختِ باغ میوه نَخورید؟'"^۱ زن دَ مار گفت: "مو اجازه دَرے که از میوه درختای باغ بُخوری. ^۲ لیکن از میوه درختی که دَ غولِ باغ آسته، خُدا گفته 'ازو نَخورید و دَزو دِست نَزید، نَشْنه که بُمُرید.'"^۳ و مار دَ زن گفت: "شُمو نَمُومُرید،^۴ چراکه خُدا میدنه دَمَزو روز که ازو بُخورید چیمای شُمو واز موشه و شُمو مثل خُدا وری موشید و خُوب و بد ره پی بُرده میتنید."^۵ و زن دید که میوه امزو درخت بلده خورد و خُوب آسته و دَ چیمای شی نُوریند معلوم موشه و ام بلده حاصل کدونِ دانایی قابلِ پسند آسته. پس او از میوه شی گرفته خورد و دَ شوی خوام دَد و او ام خورد.^۶ اوخته چیمای هر دوی شی

واز شُد و اونا فامید که لُچ آسته. پس بَلگای
درختِ انجیر ره قد یگدیگه شی کوک کده بلده
کمر خُو پوش جور کد.

۸ دَ وختِ دیگرِ روز اونا آوازِ خُداوند-خُدا ره
شَنید که او دَ باغِ دَ حرکت بُود و آدم و زن شی
خود ره از نظرِ خُداوند-خُدا دَ مینکلِ درختای
باغ تاشه کد. ۹ مگم خُداوند-خُدا آدم ره کوی
کد و دَزُو گُفت: ”کجا آستی؟“ ۱۰ او گُفت:
”وختیکه آواز تو ره دَ باغ شَنیدم، ترس خوردُم و
تاشه شُدُم، چراکه لُچ بُودُم.“ ۱۱ خُدا پُرسان کد:
”کی دَز تو گُفت که لُچ آستی؟ آیا از میوه امزُو
درخت خوردی که دَز تو گُفتدُم ’نخور؟‘“ ۱۲ آدم
گُفت: ”امی خاتو ره که دَز مه ددی، اینمی
از میوه امزُو درخت دَز مه دد که ما خوردُم.“
۱۳ خُداوند-خُدا از زن پُرسان کد: ”تُو چرا ای
کار ره کدی؟“ زن گُفت: ”مار مَره بازی دد
و ازو خوردُم.“ ۱۴ و خُداوند-خُدا دَ مار گُفت:
”ازی که ای کار ره کدے، از تمامِ جانورای

دَرِنْدَه و حَيواناي بيابو كده نالْتي آستي. دَ تمام
عُمَر خُو دَ رُوِي كُورِه خُو راه بورُو و خاك بُخور.
^{۱۵} دَ بَيْنِ ازْتُو و زَن و دَ بَيْنِ نسلِ ازْتُو و نسلِ
ازُو دُشْمَنِي مِينْدَزُم. نسلِ ازُو^a سر توره مُوكوبِه
و تُو بورِي شي ره نيش مِيزِنِي. ” ^{۱۶} دَ زَن
گُفت: ” دَرْد و زَحْمَت تُو ره دَ وختِ زَبْدو غَدْر
كَلو مُونُم؛ تُو قد دَرْد اولاد مِيزِي. تُو دَ شُوِي
خُو شُوق مِيدَشْتِه بَشِي و اُو دَ بِلِه تُو حُكْمَرَانِي
مُونِه. ” ^{۱۷} دَ آدَم گُفت: ” تُو توره خاتُون خُو ره
گوش كَدِي و از مِيوِه دِرختِي خوردي كه دَز
تُو اَمْر كَدُدُم كه ازُو نَخور. از خاطر امزي كار
تُو، زمي نالْت شُد و تُو بايد دَ تمامِ زِنْدَگِي خُو
رَنج-و-زَحْمَت بَكشي تاكه خوراك پيدا كني.
^{۱۸} زمي خار و گُل هاي خاردار سَوَزْدَلجِي مُونِه
و تُو گِياه هاي بيابو ره مُوخوري. ^{۱۹} قد عَرَقِ

^a ۳:۱۵ دَ جاي «نسلِ ازُو» دَ زَبُونِ عِبْرَانِي «اُو» نَوِشْتِه

پیشانی خُو نان مُوخوری، تا امزُو روزی که دَ خاکِ زمی موری، چراکه امزُو گِرِفته شدے؛ چُون تُو از خاک اُستی و پس دَ خاک موری. ”

^{۲۰} و آدمِ نامِ خاتُونِ خُو ره حَوا^a ایشْت، چراکه او آبه تمامِ بَشَر موشُد. ^{۲۱} پس خُداوند-خُدا از پوستِ حیوانا بلده آدم و خاتُون شی کالا جور کد و اونا ره پوشند. ^{۲۲} و خُداوند-خُدا کُفت: ”اینه، انسانِ رِقْمِ یکی از مو شُدِه که میتنه خُوب و بد ره پی بُره. آلی نَشْنه که او دِستِ خُو ره دِراز کده از درختِ حَیات ام گِرِفته بُخوره و بلده همیشه زنده بُمَنه. ” ^{۲۳} امزی خاطر خُداوند-خُدا او ره از باغِ عِدِن بُر کد تا دَ رُوی زمینی که از شی گِرِفته شُدُد، کِشت-و-کار کنه. ^{۲۴} او انسان ره از باغِ عِدِن هَی کد و ملایکه های کِرُوبی^b و شمشیرِ آتشی ره دَ شرقِ باغِ عِدِن جای-د-جای

---

^a ۳:۲۰ معنای حَوا «زندگی» آسته. ^b ۳:۲۴ کِرُوبیا امکان دَره که ملایکه های مُقَرَّب بَشَه که همیشه دَ حُضُورِ خُدا آسته و او ره خِدْمَت مَونه.

كد. امو شمشير د چار طرف چرخ موخورد تا
راه درخت حیات ره حفاظت كنه.

قائن و هابيل

۴
۱ و آدم قد خاتون خو حوا يگجای شد
و او حامله شده قائن^a ره د دنیا آورد و
حوا گفت: ”د کومک خداوند يگ باچه حاصل
کدم.“^۲ حوا دفعه ديگه حامله شد و هابيل برار
قائن ره د دنیا آورد. هابيل چوپو شد و قائن
ديغو.^۳ بعد از چند وخت قائن يگ مقدار از
حاصل زمين خو ره د عنوان هديه پيش خداوند
آورد.^۴ هابيل ام از اولباری گله خو هديه آورد
و از خوبترين حصه شی د خداوند تقدیم کد.
و خداوند از هابيل و هديه شی راضی شد،
مگم از قائن و هديه شی راضی نشد. پس^۵

---

^a ۴:۱ نام قائن د زبون عبرانی يگ معنای شی ”حاصل
شده“ آسته.

قائن کلو قار شی آمد و سر خور ره تا آندخت.
 ۶ خُداوند دَ قائن گُفت: ”چرا قار شُدی و سر
 خور ره تا آندختی؟“ ۷ اگه تُو نیکوکار بَشی،
 آیا قبول نَموشی؟ و اگه نیکی نَکُنی گناه دَ
 دانِ درگه دَ گیتِه تُو آسته و تُو ره میخایه دَ
 چنگ بیرِه، مگم تُو باید دَ سرِ ازو زور شُنی.“
 ۸ ولے قائن دَ برار خُو هابیل گُفت: ”بیه که
 دَ صحرا بوری.“^a و غیتیکه اونا دَ بیابو بُود
 قائن دَ سر برار خُو هابیل حمله کد و او ره
 کُشت. ۹ اوخته خُداوند از قائن پُرسان کد: ”برار
 تُو کجا آسته.“ او جواب دَد: ”نَمیدَنم. آیا ما
 نِگاهوانِ برار خُو آسْتُم؟“ ۱۰ و خُداوند گُفت:
 ”بَچی ای کار ره کدے؟ خُونِ برار تُو از زمی
 پیشِ ازمه ناله مونه. ۱۱ و آلی تُو امزی زمی
 نالت شُدے، امزی زمی که دان خور ره واز کد

^a ۴:۸ دَ بعضی نُسَخه ها «بیه که دَ صحرا بوری» نوشته

تا خُونِ بَرارِ تُو ره که از دِستِ تُو رِبختَنده
 شُد، چُوشِ کنه. ۱۲ وختیکه کِشت-و-کار کُنی
 زمی دِیگه دَز تُو حاصِلِ نَمیدیه و تُو دَ رُوی
 زمی ایله گشت و سرگردو موشی. " ۱۳ قائن دَ
 خُداوند گُفت: "جَزای مه کَلو سخت آسته. ما
 بَرداشت نَمیتنم. ۱۴ اِمروز تُو مَره ازی زمی و
 از حُضُورِ حُو دُور مونی. ما دَ دُنیا ایله گشت
 و سرگردو موشم و هر کس که مَره پَیدا کنه،
 اُو مَره مُوکُشه. " ۱۵ و خُداوند دَزُو گُفت: "نه،
 اگه کسی قائن ره بُکُشه، هفت برابر اَزُو اِنْتِقام
 گِرِفته موشه. " بعد اَزُو خُداوند یگ نشانی بِلِه
 قائن اِیشت تا هر کس که اُو ره بِنگره، اُو ره
 نَکُشه. ۱۶ و قائن از حُضُورِ خُداوند رفت و دَ
 یگ جای دَ نامِ «نود»^a که دَ شَرِقِ عِدِنِ آسته،
 جای-د-جای شُد. ۱۷ اوخته قائن قد خاتون حُو
 یگجای شُد و خاتون شی حامله شُدِه حَنوخ ره

^a ۱۶:۴ «نود» دَ زِبُونِ عِبْرانی «سرگردو» معنی میدیه.

دَ دُنیا اُورِد. دَمَزُو غَیت قائِن یِگ شار جور کد
 و اُورِه دَ مُطابِقِ نامِ باچِه خُو، حَنوخ نامِ ایشْت.
 ۱۸ و بِلدِه حَنوخ عیراد پَیدا شُد، و باچِه عیراد
 مَحُوبائیل بُود، و باچِه مَحُوبائیل مَتُوشائیل بُود
 که اُواتِه لَمَک بُود. ۱۹ و لَمَک دُو خاتُو کَرِفت:
 یِگ شی عاده نامِ دَشت و دِیگِه شی ظِلّه.
 ۲۰ و عاده یابال ره دَ دُنیا اُورِد. اُواتِه کسای شُد
 که خیمه نَشین و مالدار بُود. ۲۱ نامِ برار شی
 یُوبال بُود. اُواتِه تمامِ بَرِبط نَوازا و نَی نَوازا
 بُود. ۲۲ و ظِلّه امِ اولاد کد: اُواتُوبَل قائِن ره دَ
 دُنیا اُورِد که صَنعتگرِ آلّه های برونزی و آینی
 بُود. خوارِ تُوبَل قائِن، نَعمه بُود. ۲۳ و لَمَک دَ
 خاتونوی خُو کُفت:

”ای عاده و ظِلّه، تورِه مَرِه گوش کُنید!

ای خاتونوی لَمَک گب مَرِه خُوب دَ

دِل خُو بَگیرید:

ما یِگ آدم ره کُشْتَم که اُواتِه مَرِه زخمی کُد؛

یِگ جوان ره که مَرِه اوگار کُد.

۲۴ اگه از قاتِلِ قائن هفت برابر اِنْتِقام
گِرِفْتِه مُوشه،

از قاتِلِ لَمَك هفتاد و هفت چند اِنْتِقام
گِرِفْتِه مُوشه.

۲۵ پس آدم بسم قد خاتون خویگجای شد و
او یگ باچه دَ دُنیا اُورد که نام شی ره شیث^a
ایشت، چُون اُو گُفت: ”خُدا یگ نسلِ دِیگه ره
دَ عِوَضِ هابیل دَز مه دَد، چراکه قائن اُو ره
کُشتد.“^{۲۶} و شیث ام صاحبِ یگ باچه شد
و نام شی ره اِنوش ایشت. دَمزُو غِیت بُود که
مردُم دَ نامِ خُداوند عِبادت کدو ره شُرُوع کد.

پُشت نامه از آدم تا نوح

۱ ای کِتَاب دَ باره نسلِ آدم اَسْتِه: دَ روزی
که خُدا آدم ره خَلق کد، اُو ره هَمَرَنگِ خُدا
جور کد. ۲ خُدا اِنسان ره مَرَد و زَن خَلق کد و

^a ۲۵:۴ نامِ شیث اِمکان دَره که یگ معنای شی
”عِوَضی“ بَشه.

اونا ره بَرکَت دَد. دَ روزی که اونا ره خَلق کد،
 نام شی ره آدم^a ایشَت. ^۳ وختیکه بابای آدم یگ
 صد و سی ساله بُود، اُو صاحبِ یگ باچه دیگه
 شُد که هَمَرَنگِ خود شی و رقمِ خود شی وری
 بُود و اُو نام شی ره شِیث ایشَت. ^۴ بعد از پِیدا
 شُدونِ شِیث، آدم هشت صد سالِ دیگه زندگی
 کد و دیگه باچه ها و دُختر و ام بلده شی پِیدا
 شُد. ^۵ تمامِ روزای که آدم زندگی کد نه صد
 و سی سال بُود و اُو فَوَت کد. ^۶ وختیکه شِیث
 یگ صد و پَنج ساله بُود، باچه شی اِنوش پِیدا
 شُد. ^۷ و بعد از پِیدا شُدونِ اِنوش، شِیث هشت
 صد و هفت سالِ دیگه زندگی کد و دیگه باچه
 ها و دُختر و ام دَزشی پِیدا شُد. ^۸ و تمامِ روزای
 زندگی شِیث نه صد و دوازده سال بُود و اُو فَوَت
 کد. ^۹ وختیکه اِنوش نَوَد ساله بُود، باچه شی

^a ۵:۲ نامِ آدم از یگ لفظِ عبرانی، یعنی از «آدما» گرفته

شُد، که معنای شی «زمی» یا «خاک» آسته

قینان پیدا شد. ۱۰ بعد از پیدا شدن قینان،
 انوش هشت صد و پوزده سال دیگر زندگی کد
 و دیگر باچه ها و دختر و ام دزشی پیدا شد.
 ۱۱ و تمام روزای زندگی انوش نه صد و پنج سال
 بود و او فوت کد. ۱۲ و ختیکه قینان هفتاد ساله
 بود، باچه شی مهللئیل پیدا شد. ۱۳ بعد از
 پیدا شدن مهللئیل، قینان هشت صد و چل
 سال دیگر زندگی کد و دیگر باچه ها و دختر
 ام دزشی پیدا شد. ۱۴ تمام روزای زندگی قینان
 نه صد و ده سال بود و او فوت کد. ۱۵ و ختیکه
 مهللئیل شصت و پنج ساله بود، باچه شی یارد
 پیدا شد. ۱۶ بعد از پیدا شدن یارد، مهللئیل
 هشت صد و سی سال دیگر زندگی کد و دیگر
 باچه ها و دختر و ام دزشی پیدا شد. ۱۷ تمام
 روزای زندگی مهللئیل هشت صد و نود و پنج
 سال بود و او فوت کد. ۱۸ و ختیکه یارد یگ
 صد و شصت و دو ساله بود، باچه شی خانوخ
 پیدا شد. ۱۹ بعد از پیدا شدن خانوخ، یارد

هشت صد سالِ دیگرِ زندگی کد و دیگرِ باچه
 ها و دختر و ام دَزشی پیدا شد. ^{۲۰} تمامِ روزای
 زندگی یارَد نه صد و شصت و دُو سال بُود و او
 فَوَت کد. ^{۲۱} وختیکه خانوخ شصت و پنج ساله
 بُود، باچه شی مَتوشالِح پیدا شد. ^{۲۲} بعد از پیدا
 شُدونِ مَتوشالِح، خانوخ سه صد سال دَ راهِ خُدا
 قَدَم زَد و دیگرِ باچه ها و دختر و ام دَزشی پیدا
 شد. ^{۲۳} تمامِ روزای زندگی خانوخ سه صد و
 شصت و پنج سال بُود. ^{۲۴} خانوخ دَ راهِ خُدا قَدَم
 میزد و آخرِ کار او غیب شد، چون خُدا او ره پیش
 خُو بُرد. ^{۲۵} وختیکه مَتوشالِح یگ صد و هشتاد
 و هفت ساله بُود، باچه شی لَمک پیدا شد.
^{۲۶} بعد از پیدا شُدونِ لَمک، مَتوشالِح هفت صد
 و هشتاد و دُو سالِ دیگرِ زندگی کد و دیگرِ باچه
 ها و دختر و ام دَزشی پیدا شد. ^{۲۷} تمامِ روزای
 زندگی مَتوشالِح نه صد و شصت و نه سال بُود و
 او فَوَت کد. ^{۲۸} وختیکه لَمک یگ صد و هشتاد
 و دُو ساله بُود، او صاحبِ یگ باچه شد ^{۲۹} و نام

شی ره نوح^a ایشْت، چُون اُو کُفت: ”ای مو ره از کار و رنج-و-زحمتِ دِستای مو دَمزی زمی که خُداوند ای ره نالت کده آرامش-و-آسودگی میدیه.“^{۳۰} بعد از پیدا شُدونِ نوح، لَمک پَنج صد و نود و پَنج سالِ دیگه زندگی کد و دیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پیدا شُد. ^{۳۱} تمام روزای زندگی لَمک هفت صد و هفتاد و هفت سال بُود و اُو فَوْت کد. ^{۳۲} وختیکه نوح پَنج صد ساله بُود، اُو صَاحِبِ سِه باچه شُد؛ نام های ازوا سام، حام و یافِث بُود.

شَرارتِ اِنسان

۱ وختیکه تعدادِ اِنسان دَ رُوی زمی کلو شد و بلده ازوا دُختر و تولد شُد، ^۲ باچه های خُدا^b دید که دُختر و آدمی زاد چِقیس

---

^a ۵:۲۹ نامِ نوح «آرامش-و-آسودگی» معنی میدیه.
^b ۶:۲ معنای ”باچه های خُدا“ دَمزی آیه فامیدون شی مُشکِل آسته.

نُوربند آسته و اونا از هر کُدم که خوش شی
میمد بلده خُو خاتو میگیرفت. ^۳ پس خُداوند
گُفت: ”روح مه دَ اِنسان بلده همیشه باقی
نمومنه، چراکه او فانی-و-جسمانی آسته و بعد
ازی روزای زندگی شی یگ صد و بیست
سال بشه. “ ^۴ دَمزُو روزا و ام بعد ازو مردمای
غولپیکر دَ رُوی زمی موجود بُود، دَمزُو غیتیکه
باچه های خُدا قد دُخترنِ اِنسان یگجای شُد و
اونا بلده از وا اولادا زبید. اونا زورآورای زمانِ
سابق بُود، مردای نامتُو. ^۵ و خُداوند دید که
شرارت-و-بدی اِنسان دَ رُوی زمی کلو شُده و
پگِ فِکرا و نیتِ های دِلِ مردُم همیشه پُر از
شرارت آسته. ^۶ پس خُداوند از خِلقتِ اِنسان دَ
رُوی زمی غَمگین شُده افسوس خورد و دِلِ شی
دِق شُد. ^۷ اوخته خُداوند گُفت: ”ما اِنسان ره
که خَلق کدیم از رُوی زمی پای پاک گُم مُونم،
از اِنسان گِرِفته تا حیوان، خَزندگو و مُرغکوی

آسمو، چراکه از جورِ کدونِ ازوا افسوسی مه
مییه. ”^۸ مگم نوح دَ پیشِ خُداوند اَبْرُو دَشت.

سرگذشتِ نوح

ای دَ باره نسلِ نوح آسته: نوح دَ زمان
خُو یگ آدمِ عادِل و بے عیب بُود و دَ راهِ خُدا
قدم میزد. ^{۱۰} نوح سه باچه دَشت دَ نام های
سام، حام و یافِث. ^{۱۱} تمامِ مردُمِ زمی دَ نظرِ
خُدا فاسِد-و-بَدکار بُود و زمی از ظَلَم-و-سِتَم پُر
شُدُد. ^{۱۲} خُدا دُنیا ره توخ کد و دید که چیقس
فاسِد شُدِه، چراکه تمامِ بَشَر دَ راهِ بَدی-و-فِساد
رَبی بُود. ^{۱۳} پس خُدا دَ نوح گُفت: ”تصمیم
گرفتیم که بَشَر ره از بین بُبرم، چراکه زمی
بخاطرِ ازوا پُر از ظَلَم-و-سِتَم شُدِه. اینه، ما اونا
ره قد زمی قتی نابود موئم. ^{۱۴} مگم تُو بلده خُو
از چیوِ درختِ سَرویگ کِشتی جور کُو که دَ بین
شی چندین اُتاق بَشِه؛ کِشتی ره از منه و بُروخن
قیر لیش کُو ^{۱۵} و اُو ره دَمزی طریقه جور کُو:

دِرازی شی سِه صد توغی، بر شی پنجاه توغی
 و بلندی شی سی توغی بشه. ۱۶ دُو قَریش تاهتر
 از چت، کِلکین بیل و درگه شی ره از بَغل شی
 بُر کُو؛ دَزشی طَبِقَه تینه، طَبِقَه دوّم و سوّم جور
 کُو. ۱۷ چُون اینه، ما دَ رُوی زمی طوفان و سیل
 رِبی مُونم تا پگِ مَوْجُوداتِ جاندار ره که نَفَسِ
 حیاتِ دَره از تَی آسمو نابود کنم؛ هر چیزی که
 دَ رُوی زمی آسته، از بَین موره. ۱۸ لیکن ما قد
 از تُو عهد-و-قول مُونم؛ و تُو قد باچه ها، خاتو و
 بیری گون خُو دَ کِشتی داخلِ موشی ۱۹ و از پگِ
 زنده جانا یعنی از پگِ مَوْجُوداتِ جاندار یگ یگ
 جوره، نَر و ماده بگِیر تاکه قد تُو دَ مَنه کِشتی
 بوره و زنده بُمَنه: ۲۰ یگ یگ جوره از مُرغ کُو دَ
 مُطابِقِ جِنسِ خُو، از حیوانا دَ مُطابِقِ جِنسِ خُو و
 از تمامِ خَزِنَدگُونِ زمی دَ مُطابِقِ جِنسِ خُو دَ پیش
 تُو مییه تاکه قد تُو زنده نِگاه شنه. ۲۱ امچنان
 از هر رقم چیزای خوردنی گرفته بلده خُو دَ خیره
 کُو تا بلده خود تُو و مخلوقاتِ کِشتی خوراک

بشّه. " ۲۲ و نوح اُمّو رقم کد؛ اُو تمام چیزای
ره که خُدا دَزشی اَمَر کُدَد، دَ جای اُورد.

طوفان-و-سیل

۱ بعد از و خُداوند دَ نوح کُفت: "تُو قد
تمامِ خانوارِ خُو داخلِ کِشتی بورُو، چراکه
دَ امزی نسل تنها تُو ره دَ حُضُورِ خُو عادِل
مِینگَرُم. ۲ از پگِ حیوانای حلالِ گوشت هفت
جوره، یعنی هفت نَر و هفت ماده قد خُو بگِیر.
ولے از حیوانای حرامِ گوشت یگِ جوره، یعنی
یگِ نَر و یگِ ماده بگِیر. ۳ امچنان از مُرغکوی
آسمو هفت جوره نَر و ماده بگِیر تاکه نسلِ از
وا دَ تمامِ رُوی زمی باقی بُمَنه، ۴ چُون بعد از
هفت روز ما بلده چِل شاو و چِل روز دَ زمی
بارِش رِبی مُونُم و هر مَوْجُودی زنده ره که جور
کدیم از رُوی زمی از بَین مُوبرُم. " ۵ و نوح هر
چیزی ره که خُداوند دَزو اَمَر کُدَد، انجام دَد.

۶ نوح شش صد ساله بُود که امو
 طوفان-و-سیل دَ زمی آمد. ۷ و نوح قد باچه
 ها و قد خاتو و بیری گون خو پیش از امدون
 او های سیل دَ منه کشتی رفت. ۸ از حیوانای
 حلال گوشت و حیوانای حرام گوشت، از مرغکو
 و از تمام خزندگون زمی ۹ یگ یگ جوړه، نر
 و ماده پیش نوح آمده دَ کشتی داخل شد، امو
 رقمیکه خدا دَ نوح امر کدد. ۱۰ و بعد از هفت
 روز او های سیل دَ زمی آمد. ۱۱ دَ شش صدم
 سال زندگی نوح، دَ روز هفدهم ماه دوّم، دقیق
 دَ امزو روز، چشمه ها از غوجی کته زمی بُر
 شد و سربندهای آسمو واز شد ۱۲ و مدت چل
 شاو و چل روز دَ بله زمی بارش بارید. ۱۳ دقیق
 دمزو روز نوح و باچه های شی سام، حام و
 یافت و خاتون نوح قد سه بیری شی داخل
 کشتی شد: ۱۴ اونا و تمام جانورای درنده دَ
 مطابق جنس خو، تمام چارپایا دَ مطابق جنس
 خو، تمام خزندگون که دَ روی زمی خزک مونه

دَ مُطَابِقِ جِنْسِ خُو و تمامِ مُرْغَكو دَ مُطَابِقِ
 جِنْسِ خُو، یعنی تمامِ پرنده‌گو و تمامِ بالدارا.
 ۱۵ از پگِ مَوْجُوداتِ جاندار که نَفْسِ حَيَاتِ
 دَشت، یگِ یگِ جورهِ دَ پیشِ نوحِ داخِلِ کِشتی
 رفت. ۱۶ اُونای که داخِلِ رفت نَر و مادِه تمامِ
 مَوْجُوداتِ بُود، اَمُو رَقْمِیکه خُدا دَ نوحِ اَمْر کُدد.
 و خُداوند درگِه کِشتی ره از پُشتِ اَزو بسته کد.
 ۱۷ طوفان-و-سیلِ مُدَّتِ چِلِ شاو روز دَ بِلِه
 زمی اِدامه دَشت و آو کَلو شُدِه کِشتی ره باله
 کد و کِشتی از زمی غَدْر باله بُود. ۱۸ آو باقُوتِ
 شُدِه دَ بِلِه زمی کَلو شُدِه رَبی بُود و کِشتی دَ
 رُوی آو حَرکتِ مُوکد. ۱۹ آو دَ بِلِه زمی غَدْر کَلو
 باقُوتِ شُد و پگِ کوه‌های بِلندی ره که دَ تی
 تمامِ آسمو بُود، پوشَند. ۲۰ آو پوزده توغی از
 کوه‌ها بِلندتر رفت و اونا ره پوشَند. ۲۱ تمامِ
 مَوْجُوداتِ جاندار که دَ رُوی زمی حَرکتِ مُوکد
 نابُود شُد: مُرْغَكو، چارپایا، جانورای دَرِنده و
 تمامِ خَزِنْدَگونِ که دَ زمی خَزْکِ مُونه و پگِ

انسان ها. ۲۲ هر موجودی که دَ خُشکه زندگی
 مُوكد و دَ بِنی شی نَفَسِ حَیات^a بُود، از بِن
 رفت. ۲۳ دَمزی رَقم خُدا هر مَوْجُودِ زنده ره
 از رُوی زمی گُم-و-گُل کد؛ از انسان گِرِفته تا
 حیوانا، خَزِنْدَگو و مُرْغَکوی آسمو، پگ شی از
 زمی گُم-و-گُل شُد. تنها نوح و کسای که قد
 ازو دَ کِشتی بُود، زنده باقی مند. ۲۴ و آو تا
 یگ صد و پنجاه روز تمام زمی ره گِرِفْتد.

ایسته شُدونِ طوفان-و-سیل

۱ مگم خُدا دَ فِکْرِ نوح و تمام جانورای
 درنده و چارپایای مَنه کِشتی بُود. او یگ
 باد ره دَ رُوی آو رِبی کد و آو کم شُدِه رفت.
 ۲ چشمه ها از غُوجی زمی و سربندهای آسمو
 بند شُد و بارش از آسمو قُوی شُد. ۳ آو از
 رُوی زمی کم شُدِه مورفت و بعد از یگ صد

^a ۷:۲۲ دَ زِیونِ عِبرانی "نَفَسِ رُوحِ حَیات" نوشته یه.

و پنجاه روز آو دیگه ام کمتر شده رفت. ^۴ و د
 روز هفدهم ماه هفتم کشتی د کوه های آرات
 شست. ^۵ آو تا ماه دهم کمتر شده مورفت. د
 روز اول ماه دهم شیخی های کوهها معلوم شد.
^۶ پس از چل روز نوح کلکین کشتی ره که جور
 کدد، واز کد ^۷ و یگ زاغ ره ایله کد. مگم
 زاغ ایسو و او سو پر میزد تا غیتیکه او از بله
 زمی خشک شد. ^۸ پس ازو یگ کوتر ره ایله
 کد تا بنگره که او از بله زمی خشک شده یا نه.
^۹ مگم کوتر کدم جای خشکی ره بلده ایشتون
 پای خو پیدا نتست، چراکه او تا هنوز د بله
 تمام زمی موجود بود. امزو خاطر کوتر پس د
 کشتی د پیش نوح آمد و نوح دست خو ره از
 کلکین برو بر کد و کوتر ره گرفته داخل کشتی
 آورد. ^{۱۰} نوح هفت روز دیگه صبر کد و بسم
 کوتر ره از کشتی برو ایله کد. ^{۱۱} د غیت آفتو
 شستو کوتر د پیش نوح پس آمد و یگ بلگ
 درخت زیتون ره د نول خو گرفته آورد. پس نوح

فامید که او از بله زمی تا ششسته. ۱۲ او هفت روزِ دیگه انتظار کشید و کوتر ره دُباره ایله کد، مگم کوتر دیگه دَ پیش شی نه آمد.

۱۳ دَ سالِ شش صد و یکمِ زندگی نوح، دَ روزِ اوّل ماهِ اوّل، او از رُوی زمی خُشک شده رَبی بُود. پس نوح سرپوشِ کِشتی ره باله کد و دید که واقعا رُوی زمی خُشک شده رَبی آسته.

۱۴ دَ روزِ بیست و هفتمِ ماهِ دوّم زمی مُکَمَل خُشک شد ۱۵ و خُدا دَ نوح گفت: ۱۶ ”بیه، از کِشتی بُر شو، تُو و خاتون تُو، باچه های تُو و بیری گون تُو ام قد تُو قتی. ۱۷ تمام زنده جانا که قد تُو آسته، پگِ امزو موجوداتِ جاندار ره، از مُرغکو گرفته تا چارپایا و پگِ خزندگون که دَ رُوی زمی خَزک مونه، قد خو بُرو بیر تا دَ رُوی زمی تیت شنه و دَ دُنیا بارور و کلو شنه. “ ۱۸ و نوح قد باچه ها، خاتو و بیری گون خُو از کِشتی بُر شد. ۱۹ امچنان تمام حیوانا، تمام خزندگو و تمام مُرغکو، پگِ زنده جانای

که بِلِه زمی حَرکت مُونه دَ مُطابِقِ جِنسِ خُو از
مِنِه کِشتی بُر شُد.

نوح قُرْبانی تقدیم مُونه

۲۰ پس نوح یگ قُرْبانگاه بَلدِه خُداوند آباد کد
و از هر چارِبای و پرنده حلال گوشت گِرِفته دَ
عِنوانِ قُرْبانی سوختنی دَ قُرْبانگاه تقدیم کد.
۲۱ وختیکه بُوی خوشِ قُرْبانی دَ پیشِ خُداوند
رَسید، اُو دَ دِلِ خُو کُفت: ”ما دفعه دِیگه زمی
ره بخاطرِ اِنسان نالت نَمونم، چراکه دِلِ اِنسان از
ریزگی طرفِ بدی میل دَره. ما مَوْجُوداتِ زنده
ره دِیگه نابود نَمونم، اَمو رَقْمیکه اِیْمَدَفعه کُدم.
۲۲ تا وختیکه دُنیا و جُود دَره،

کِشت و دِرَو،

یَخی و گرمی،

زِمِستو و تایستو

و روز و شاو خلاص نَموشه.“

عهد-و-قولِ خدا قد نوح

۹
خدا نوح و باچه های شی ره بَرکت دده
گفت: "بارور و کلو شنید و زمی ره پُر
کنید. ^۲ ترس و بیم شمو د بَله تمام حیوانای
زمی و پگِ مُرغکوی آسمو و د بَله هرچیزی که
د رُوی زمی خَزک مونه و پگِ ماهیای دریا وجود
میدشته بشه؛ ما پگِ ازوا ره د دِسْتِ ازشمو
دَدیم. ^۳ هر چیزی که حرکت مونه و زندگی دره
بلده خوراک شمو آسته؛ امو رقم که گیاه های
سوز ره دَز شمو دَدیم، تمام چیزا ره دَز شمو
میدیم. ^۴ مگم گوشت ره قد خُون شی که زندگی
ازو آسته، نَخورید. ^۵ و خُون شمو ره که زندگی
شمو آسته، ضرور بازخواست مُونم: او ره از هر
حیوان و از هر انسان بازخواست مُونم؛ از هر
انسان جانِ برار^a شی ره بازخواست مُونم.

^a ۹:۵ «برار» د امزی آیه «همجنس» معنی میدیه.

کسی که خُونِ یگِ اِنسانِ ره میریزنه،
خُونِ اَزو ام از دِسْتِ اِنسانِ ریختنده موشه.
چراکه خُدا اِنسانِ ره
هَمَرَنگِ خود خُو خَلقِ کده.

۷ شُمُو باروَر و کَلو شُنید؛ دَ بِلِه زَمی تیت شُدِه
دَ زِشی کَلو شُنید. ” ۸ بعد اَزو خُدا دَ نوح و باچه
های شی گُفت: ” ۹ ” اینه، ما عهدِ خُو ره قد شُمُو
و اولادِه شُمُو که بعد از شُمُو مییه ۱۰ و قد تمام
زنده جانای که قد شُمُو آسته، بسته مُونُم: قد
مُرغکو، چارپایا و پگ حیوانای زَمی که قد
شُمُو آسته، یعنی قد هر چیزی که از کِشتی بُرو
آمد، قد هر جاندارِ زَمی. ۱۱ ” ما عهدِ خُو ره قد
شُمُو اُسْتوارِ مُونُم که دیگه هرگز پگِ مَوْجوداتِ
جاندارِ دَ و سِیلِه طوفان-و-سیلِ آو نابود نَموشه
و دیگه هرگز طوفان-و-سیلِ نَمییه که زَمی ره
تَباه کُنه. ” ۱۲ ” و خُدا گُفت: ” نشانیِ عهدی که
ما دَ بَینِ ازخُو و ازشُمُو و پگِ زنده جانای که قد
شُمُو آسته بسته مُونُم و بِلدِه تمامِ نسلِ های آینده

برقرار مومنه، اینی آسته: ۱۳ ما رنگین کمون
 خوره د آورها میلُم و ای نشانی عهدی آسته
 که د بینِ ازمه و زمی بسته شده. ۱۴ وختیکه
 آورها ره د بله زمی میړم و رنگین کمو د آورها
 دیده موشه، ۱۵ اوخته عهد خوره که د بینِ ازمه
 و شمو و پگِ زنده‌جانای جسمدار^a بسته شده
 د یاد خو میړم؛ و آوها دیگه هرگز سیل جور
 نموشه تا تمام موجوداتِ جاندار ره نابود کنه.
 ۱۶ هر غیتیکه رنگین کمو د آورها ظاهر شنه،
 ما او ره مینگرم و عهدِ جاویدانی ره که بینِ
 خدا و پگِ زنده‌جانای جسمدارِ روی زمی آسته
 د یاد خو میړم. ” ۱۷ و خدا قد نوح گفت: ” آره،
 اینمی نشانی عهدی آسته که ما د بینِ ازخو و
 تمام موجوداتِ جاندارِ روی زمی بسته کدیم. ”

^a ۹:۱۵ د جای «زنده‌جانا» د زیونِ عبرانی «نفسِ

زندگی» نوشته یه.

۱۸ باچه های نوح که از کِشتی بُر شد، اینی
 کسا بُود: سام، حام و یافِث. حام آتِه کِنعان بُود.
 ۱۹ آمیا سِه باچه نوح بُود و امزیا مردُم دَ تمام
 زمی پَخش شد. ۲۰ و نوح دَ کِشت-و-کارِ زمی
 شروع کده یگ باغِ انگور جور کد. او اوّلین نفر
 بُود که یگ باغِ انگور ره جور کد. ۲۱ یگ روز
 نوح از شرابِ انگور وُچی کده نشه شد و خود
 ره دَ خیمه خُو لُچ کد. ۲۲ حام آتِه کِنعان، لُچی
 آتِه خُو ره دید و بُرو رفته دَ دُو برار خُو خبر دَد.
 ۲۳ اوخته سام و یافِث پِئو ره گِرِفته دَ بِلِه شانه
 های خُو آندخت و پَسکی پَسکی رفته لُچی آتِه
 خُو ره پوشند. رُوی ازوا دِیگه طرف بُود و اونا
 لُچی آتِه خُو ره ندید. ۲۴ وختیکه نوح از حالتِ
 نشه‌گی خُو بیدار شد و فامید که باچه ریزه شی
 چیز کار کده، ۲۵ او گُفت:

”نالت دَ کِنعان!

”او غلامِ غلامای برارون خُو بشه.“

۲۶ نوح بسم گُفت:

”حمد-و-ثنا دَ خُداوند، خُدای سام.

کِنعان غُلامِ سام بَشه.

۲۷ خُدا زَمینِ یافِث ره پِراخ کُنه

اُو دَ خَیمه های سام زِندگی کُنه

و کِنعان غُلامِ اَزو بَشه.“

۲۸ پَس از طوفان-و-سیل، نوح سِه صد و

پنجاه سالِ دِیگه زِندگی کد ۲۹ و تمامِ روزای

زِندگی نوح نُه صد و پنجاه سال بُود؛ و اُوفوت

کد.

نسل های بعد از نوح

۱ اینیا نسل های سام، حام و

یافِث، باچه های نوح آسته. بعد

از طوفان-و-سیل بلده ازوا اولادا پیدا شد.

۲ باچه های یافِث اینی کسا بُود: جُومر، ماجوج،

مادای، یاوان، توبال، ماشِخ و تیراس. ۳ باچه

های جُومر اینی کسا بُود: اَشکِناز، رِیفات و

توجَرماه. ۴ باچه های یاوان اینی کسا بُود:

اَلِيشَه، تَرَشِيش، كِتِيم و رودانِيم. ^۵ امزیا مِلَّت
 های ساحلِ نَشین دَ سرزمینای خُو دَ مُطابِقِ زِبُو،
 طایفه و قومِ خُو پَخش شُد. ^۶ باچه های حامِ اینی
 کسا بُود: کُوش، مِصر، فُوط و کِنعان. ^۷ باچه
 های کُوش اینی کسا بُود: سَبا، حَوِیله، سَبته،
 رَعمه و سَبتَکا. باچه های رَعمه اینی کسا بُود:
 شَبا و دِدان. ^۸ کُوش آتِه نَمرُود شُد و نَمرُود
 اوّلین کسی بُود که دَ دُنیا قُدِرتَمند شُد. ^۹ او دَ
 حُضُورِ خُداوند یگِ میرگنِ قوی بُود؛ امزی خاطر
 گفته موشُد: ”مِثَلِ نَمرُود، بَهِتَرینِ میرگنِ قوی
 دَ حُضُورِ خُداوند.“ ^{۱۰} شُرُوعِ پادشاهی شی دَ
 بابل، اِرک، اَکد و کَلنه دَ سرزمینِ شِنعار بُود.
^{۱۱} ازو سرزمی نَمرُود دَ مُلکِ آشور رفت و
 شارای نینوا، رِحوبوتِ عَیر، کالِح ^{۱۲} و رِیسَن
 ره آباد کد. رِیسَن دَ مینکلِ نینوا و شارِ کُتِه
 کالِح آباد شُد.

^{۱۳} مِصر بابه کَلونِ امزی قوما شُد: لُودی ها،
 عَنامی ها، لَهابی ها، نَفْتُوحی ها، ^{۱۴} فِتْرُوسی

ها، کَسْلُوْحی ها و کَفْتوری ها. فَلَسطِینی ها
از کَسْلُوْحی ها دَ و جُود اَمَد. ۱۵ باچه اوْلباری
کِنعان، صیدون بُود و باچه دوّم شی حیت.
۱۶ یبوسی ها، اموری ها، جَر جاشی ها، ۱۷ حوی
ها، عَرقی ها، سینی ها، ۱۸ اروادی ها، صَماری
ها و حَماتی ها اولادِده شی بُود. و پسان ها طایفه
های کِنعان تیت پَرک شُد ۱۹ و سرحد کِنعانی ها
از منطقه صیدون طرفِ جرار تا غزه، و طرفِ
سَدوم، عموره، آدمه و صَبوئیم تا لاشع بُود.
۲۰ اینمیا باچه های حام دَ مُطابقِ طایفه ها و
زبونای خُو دَ سرزمینا و مِلّت های خُو بُود.

۲۱ بلده سام، برارِ کِئِه یافِث و بابه کلونِ پگ
اولادای عِبِر ام باچه ها پیدا شُد. ۲۲ باچه های
سام اینی کسا بُود: عیلام، آشور، اَرَفکشاد،
لُود و ارام. ۲۳ باچه های ارام اینیا بُود: عوص،
حُول، جاتِر و ماش. ۲۴ اَرَفکشاد اَتِه شالِح شُد
و شالِح اَتِه عِبِر. ۲۵ بلده عِبِر دُو باچه پیدا
شُد: نام یگ شی فِلِح، یعنی «تقسیم» بُود،

چُون دَ زَمَانِ اَزُو مَرْدُمِ زَمیِ تَقْسِیمِ شُد؛ و
 نَامِ بَرارِ شِیِ یُقْطَانِ بُوَد. ^{۲۶} یُقْطَانِ آتِه اَمزِیِ
 باچِه ها شُد: اَلْموداد، شَالِف، حَضْرَمَوْت، یَارِح،
^{۲۷} هَدورام، اُوْزال، دَقْلَه، ^{۲۸} عَوْبَال، اَیْمائیل،
 شِیبا، ^{۲۹} اوفیر، حَویلَه و یوباب. اَمیا پَگِ شِیِ
 باچِه های یُقْطَانِ بُوَد. ^{۳۰} سِرزَمِینِ اَزوا از مِیشا
 گِرِفْتِه تا سِفاراه دَ کوهستونِ شَرَقِیِ بُوَد. ^{۳۱} اَمیا
 باچِه های سَامِ دَ مُطابِقِ طایفَه ها و زِیونایِ خُو،
 دَ سِرزَمِینا و مِلَّتِ های خُو بُوَد. ^{۳۲} اِینمیا طایفَه
 های باچِه های نوحِ بُوَد دَ مُطابِقِ پُشتِ نامِه های
 کِه دَ مِلَّتِ های اَزوا و جُوْدِ دَشت. و اَمزِیا بَعْدِ
 از طوفان-و-سِیلِ مِلَّتِ ها دَ دُنیا پَخشِ شُد.

بُرْجِ بَابِل

۱ پَگِ مَرْدُمِ دُنیا دَ یِگِ زِیو و لَهجَه
 گَپِ مِیَزَد. ^۲ وختیِ مَرْدُمِ سُونِ شَرَقِ
 کُوجِ کَد، اُونایِگِ دَشتِ رِه دَ سِرزَمِینِ شِنعار
 پِیدا کَد و دَ اُونجیِ جای-د-جایِ شُد. ^۳ اُونایِ کَد
^۴.

یگدیگه خُو گُفت: ”بیید که خِشت بریزنی و اونا ره خُوب پُخته کنی.“ اونا دَ جای سنگ از خِشت و دَ جای گَج از قِیر اِستِفاده کد. ^۴ اوخته اونا گُفت: ”بیید که یگ شار بِلده خُو آباد کنی و یگ بُرج که سر شی دَ آسمو بَرسه، تا بِلده خُو یگ نام جور کنی. اگه نه دَ رُوی تمامِ زمی تیت پَرک موشی.“

^۵ اوخته خُداوند تاه اَمَد تاکه شار و بُرجی ره که بنی آدم آباد کُدد، بِنگره. ^۶ و خُداوند گُفت: ”اونه! اونا یگ مردُم اَسته و زِیونِ پگ شی یگه. و ای فقط شُرُوعِ کارِ ازوا یه. اینالی هر کاری ره که اونا قَصدِ اِنجام دَدون شی ره کنه، بِلده ازوا نامُمکِن نییه. ^۷ بیید که تا بوری و زِیونِ ازوا ره گُذوڈ کنی تاکه اونا توره یگدیگه خُوره نَفامه.“ ^۸ اوخته خُداوند اونا ره از اُونجی دَ تمامِ رُوی زمی تیت پَرک کد و اونا از آباد کدونِ شار دِست بَله کد. ^۹ امزی خاطر اُونجی

ره بابل^a نام ایشت چراکه خُداوند دَ اُونجی زبونِ
تمامِ مردُمِ دُنیا ره گدوؤد کد و از اُونجی خُداوند
اونا ره دَ تمامِ رُوی زمی تیت پَرَک کد.

نسل ها از سام تا ابرام

۱۰ اینیا نسل های سام آسته: وختی سام صد
ساله بُود، یعنی دُو سال بعد از طوفان، اُو آته
اَرَفَكشاد شُد. ۱۱ بعد از پيدا شُدونِ اَرَفَكشاد،
سام پنج صد سالِ ديگه زندگي کد و صاحبِ
ديگه باچه ها و دُختر و شُد. ۱۲ وختیکه اَرَفَكشاد
سی و پنج ساله بُود، اُو آته شالِح شُد. ۱۳ بعد از
پيدا شُدونِ شالِح، اَرَفَكشاد چار صد و سه سالِ
ديگه زندگي کد و صاحبِ ديگه باچه ها و دُختر و
شُد. ۱۴ وختیکه شالِح سی ساله بُود اُو آته عبرِ
شُد. ۱۵ بعد از پيدا شُدونِ عبرِ، شالِح چار صد و
سه سالِ ديگه زندگي کد و صاحبِ ديگه باچه

---

^a ۱۱:۹ «بابل» دَ زبونِ عبرانی «گدوؤد» معنی میدیه.

ها و دُختر و شُد. ۱۶ و ختیکه عبر سی و چار
 ساله بُود، او آتِه فلیج شُد. ۱۷ بعد از پیدای شُدونِ
 فلیج. عبر چار صد و سی سالِ دیگه زندگی کد و
 صاحبِ دیگه باچه ها و دُختر و شُد. ۱۸ و ختیکه
 فلیج سی ساله بُود او آتِه رَعُو شُد. ۱۹ بعد از
 پیدای شُدونِ رَعُو، فلیج دُو صد و نُه سالِ دیگه
 زندگی کد و صاحبِ دیگه باچه ها و دُختر و شُد.
 ۲۰ و ختیکه رَعُو سی و دُو ساله بُود او آتِه سَرُوج
 شُد. ۲۱ بعد از پیدای شُدونِ سَرُوج، رَعُو دُو صد و
 هفت سالِ دیگه زندگی کد و صاحبِ دیگه باچه
 ها و دُختر و شُد. ۲۲ و ختیکه سَرُوج سی ساله
 بُود او آتِه ناحور شُد. ۲۳ بعد از پیدای شُدونِ
 ناحور، سَرُوج دُو صد سالِ دیگه زندگی کد و
 صاحبِ دیگه باچه ها و دُختر و شُد. ۲۴ و ختیکه
 ناحور بیست و نُه ساله بُود او آتِه تارح شُد.
 ۲۵ بعد از پیدای شُدونِ تارح، ناحور یگ صد و
 نُه سالِ زندگی کد و صاحبِ دیگه باچه ها و

دُختر و شُد. ۲۶ وختیکه تارَح هفتاد ساله بُوَد اُو
آته ابرام، ناحور و هاران شُد.

۲۷ اینیا نسل های تارَح آسته: تارَح آته ابرام،
ناحور، و هاران شُد. و هاران آته لوط شُد.

۲۸ هاران پیشِ رُوی آته خُو تارَح د اُوِرِ کلدانیا،
یعنی سرزمینِ که پیدا شُدَد، فَوَت کد. ۲۹ ابرام

و ناحور، هر دُوی شی خاتُو کد. نامِ خاتُونِ
ابرام، سارای بُوَد و نامِ خاتُونِ ناحور، مِلکه
که دُخترِ هاران بُوَد. هاران آته مِلکه و یِسکه.
۳۰ ولِ سارای سَنَدَه بُوَد، یعنی اولاد نَدَشَت.

۳۱ تارَح باچه خُو ابرام و نوسِه خُو لوط ره که
باچه هاران بُوَد و بیری خُو سارای ره که خاتُونِ
ابرام بُوَد، گِرِفَت و از اُوِرِ کلدانیا بُر شُد که
طرفِ سرزمینِ کِنعان بوره. مگم وختیکه د شارِ
حَران رسید، د اُونجی مَند. ۳۲ روزای عُمَرِ تارَح
دُو صد و پَنج سال بُوَد و تارَح د حَران فَوَت کد.

دَعْوَتِ خُدا از اَبْرَام

۱ اوخته خُداوند دَ اَبْرَام گُفت: ”از
۱۲ وطن خُو، از قَدِ قَوْمِ خُو و از خانِه
آتِه خُو بُر شو و دَ سرزمینِ بورُو که دَز تُو
نِشو مِیدیم.

۲ ما از تُو یگِ مِلَّتِ کُتِه جور مُونُم.

ما تُو ره بَرکتِ مِیدُم

و نامِ تُو ره بزرگِ مُونُم

تا که تُو سرچشمِه بَرکتِ بَشی.

۳ ما کسای ره بَرکتِ مِیدیم

که تُو ره بَرکتِ مِیدیه

و کسای ره نالتِ مُونُم

که تُو ره نالتِ مونه؛

و پگِ قَوْمِ های دُنیا دَ وَسِیلِه از تُو

بَرکتِ پِیدا مونه.

۴ پس اَبْرَام اَمُو رِقْمِ که خُداوند دَزُو اَمْرِ کُدَد،

رِبی شُد و لوطِ امِ قَدِ شِی قَتی رِفت. اَبْرَام هفتاد

و پنج ساله بود که از حَران بُر شد. ^۵ او خاتون
 خُو سارای و برارزاده خُو لوط ره قد تمام دارایی
 و قد کسای که دَ حَران دَ دِست اُوردُد، گِرِفته
 طرفِ سرزمینِ کِنعان رَی شد. وختیکه اونا دَ
 کِنعان رسید، ^۶ ابرام دَ امزو سرزمی تا منطقه
 درختِ بَلوطِ مورِح دَ شارِ شِکیم، سَفر کد. دَ اُو
 غَیت کِنعانی ها دَزو سرزمی بُود-و-باش دَشت.
^۷ اوخته خُداوند دَ ابرام ظاهر شده گُفت: ”ما ای
 سرزمی ره دَ نسلِ ازتو موبخشم.“ پس ابرام دَ
 اُونجی یگ قُربانگاه بلده خُداوند که دَزو ظاهر
 شدُد، جور کد. ^۸ بعد ازو ابرام از اُونجی کوچ
 کده دَ منطقه کوهستانی دَ شرقِ شارِ بَیتِئیل
 خیمه زد. شارِ بَیتِئیل دَ غَرب شی و شارِ عای
 دَ شرق شی بُود. و دَمزو جای ام یگ قُربانگاه
 بلده خُداوند جور کد و نامِ خُداوند ره گِرِفته
 عِبادت کد. ^۹ و ابرام دَ سَفر خُو ادامه دَده طرفِ
 جَنوب رفت.

آبرام د مصر

۱۰ مگم دمزو سرزمی قحطی پیدا شد. پس آبرام د مصر رفت تا د اونجی زندگی کنه، چراکه د امزو سرزمی سخت قحطی بود. ۱۱ وختی او نزدیک شد که د سرزمین مصر داخل شنه، او د خاتون خو سارای گفت: "ما میدنم که تو خاتون نوربند آستی. ۱۲ غیتیکه مردم مصر تو ره بنگره، اونا موگه که 'ای خاتون ازی آسته.' اوخته مره موکشه و تو ره زنده نگاه مونه. ۱۳ پس بگی که خوار مه آستی، تا از خاطر ازتو د حق ازمه خوبی شنه و جان مه از خاطر ازتو حفظ شنه."

۱۴ وختیکه آبرام د مصر داخل شد، مصری ها دید که خاتون شی کلو نوربند آسته.

۱۵ و غَيْتِيْكَهٗ نَفْرَايِ دَرِبَارِ فِرْعَوْنَ^a سَارَايِ رِه
 دِيْدِ، اَز نُورِبِنْدِي شِي دَ حُضُوْرِ فِرْعَوْنَ تَعْرِيفِ
 كَد. پَس سَارَايِ دَ قَصْرِ فِرْعَوْنَ بُرْدَه شُد.
 ۱۶ فِرْعَوْنَ اَز خَاطِرِ سَارَايِ قَد اَبْرَامِ خُوْبِي
 كَد و اَبْرَامِ صَاْحِبِ گُوْسِپِنْدُو، گَاوُو، اَلَاغَا،
 غُلَامَا، كَنِيزَا و اَلَاغَايِ مَادَه و اَشْتَرَا شُد.
 ۱۷ مِگَمِ خُدَاوَنْدِ، فِرْعَوْنَ و نَفْرَايِ شِي رِه اَز خَاطِرِ
 سَارَايِ خَاْتُوْنِ اَبْرَامِ، دَ بَلَاهَايِ سَخْتِ دُچَارِ كَد.
 ۱۸ پَس فِرْعَوْنَ اَبْرَامِ رِه كُوِي كَدَه كُفْت: ”اِي
 چِي رَقْمِ كَارِ اَسْتَه كِه قَد اَزْمَه كَدِي؟ چِرَا دَزْمَه
 نَكُفْتِي كِه سَارَايِ خَاْتُوْنِ تُو اَسْتَه؟ ۱۹ چِرَا كُفْتِي
 كِه ’اُو خَوَارْمَه يَه‘ و ’مَا اُو رِه خَاْتُو كَدْم؟ اَيْنَه،
 خَاْتُوْنِ تُو، اِي رِه بِيْگِيْرِ و بُوْرُو.“ ۲۰ دَمَزُو غَيْتِ
 فِرْعَوْنَ دَ بَارَه اَزُو دَ نَفْرَايِ خُو اَمْرِ كَد و اُوْنَا اَبْرَامِ
 و خَاْتُوْنِ شِي رِه قَد تَمَامِ دَارَايِي شِي رِي كَد.

^a ۱۲:۱۵ «فِرْعَوْنَ» يِگ لَقَبِ بُوْد كِه بَلَدَه تَمَامِ پَادِشَايُوْنِ
 مِصْرِ اِسْتِفَادَه مُوَشُد.

جدا شُدونِ لوط از ابرام

۱۳ پس ابرام قد خاتون خو و تمام
دارایی خو از مصر د جنوب کنعان
آمد؛ و لوط ام قد شی قتی بود. ۲ ابرام از
نگاه گله-و-رمه و نُقره و طِلا غدر دولتَمند بود.
۳ او از جنوب کوچ کده د بیت ئیل آمد، دَمزُو
جای که اوّل خیمه زدُد، یعنی د مینکل بیت ئیل
و عای، ۴ د جای که دَفِعِه اوّل قُربانگاه جور
کُدُد. د امونجی ابرام بسم نام خداوند ره گرفته
عبادت کد.

۵ لوط که قد ابرام بود، او ام گله و رمه و
خیمه ها دشت. ۶ و امو زمی اوقس گنجایش
ندشت که اونا یگجای زندگی کنه، چون
مال-و-دارایی ازوا د اندازه کلو بود که اونا
نمیتنست یگجای زندگی کنه. ۷ و د بین
چوپونای رمه ابرام و چوپونای رمه لوط نزاع

پیدا شد. دَ اُو زمان کِنَعانی ها و فِرزی ها دَمَزُو
سرزمی زندگی مُوِکد.

^۸ پس اَبْرَام دَ لوط گُفت: ”خُوب نِییه که دَ بَیْنِ
ازمه و ازتُو و دَ بَیْنِ چوپونای ازمه و چوپونای
ازتُو جنجال بَشه، چُون مو بَرار اَسْتی. ^۹ آیا تمامِ
امزی سرزمی دَ پِیش رُوی تُو واز نِییه؟ پس از
مه جدا شو؛ اگه تُو طرفِ چَپ موری، ما طرفِ
راست مورْم، و اگه تُو طرفِ راست موری، ما
طرفِ چَپ مورْم. “ ^{۱۰} اوخته لوط باله تُوخ کد
و دید که تمامِ دَرّه اُردُن تا مَنْطِقَه صوغَر مِثْلِ
باغ خُداوند^a و یا مِثْلِ سرزمینِ مِصر سیر آو
اَسْته. ای زمانی بُوَد که خُداوند شارای سَدُوم
و عَمُوره ره خراب نَکَدَد. ^{۱۱} پس لوط تمامِ دَرّه
اُردُن ره اِنْتِخاب کد و سُون شَرَق کوچ کد. دَمزی
رقم اونا از یگدیگه خُو جدا شد. ^{۱۲} اَبْرَام دَ
سرزمینِ کِنَعان مَند و لوط دَ شارای دَرّه اُردُن

---

^a ۱۳:۱۰ «باغ خُداوند» یعنی «باغ عِدن.»

جای-د-جای شده خیمه خو ره تا سدوم بُرد.
۱۳ مگم مردمِ سدوم دَ نظرِ خداوند غدر بدکار و
گناهکار بود.

۱۴ بعد از جدا شدنِ لوط از ابرام، خداوند دَ
ابرام گفت: "آلی باله توخ کو و از جای که ایسته
یی سون شمال و جنوب، و شرق و غرب بِنگر،
۱۵ چون پگِ امزی سرزمی ره که مینگری، تا
آبد دَز تو و نسل تو موبخشم. ۱۶ ما نسل تو
ره مثلِ ریگِ دریا^a جور مونم. اگه کس ریگِ
دریا ره حساب کده بتنه، نسلِ از تو ره ام حساب
کده میتنه. ۱۷ باله شو و دَ درازی و برِ امزی
سرزمی بگرد، چون ما ای ره دَز تو موبخشم."
۱۸ پس ابرام خیمه خو ره جم کد و دَ بلوطستان
مَمری دَ منطقه جبرون آمده جای-د-جای شد و
دَ اونجی بلده خداوند یگِ قربانگاه آباد کد.

---

^a ۱۳:۱۶ دَ جای «ریگِ دریا» دَ زبونِ عبرانی «خاکِ
زمی» نوشته یه.

أبرام لوط ره آزاد مونه

۱۴

۱ دَ امزُو زمان امرافل پادشاهِ
شِنعار،^a اریوک پادشاهِ آلاسار،
کدورلاعمر پادشاهِ ایلام و تدعال پادشاهِ گوئیم،
۲ دَ خِلافِ بارع پادشاهِ سدوم، برشاع پادشاهِ
عموره، شَناب پادشاهِ آدمه، شِمِعبِر پادشاهِ
صَبوئیم و پادشاهِ مُلکِ بالِیعنی صوغر دَ جنگ
رفت. ۳ و امی پنج پادشاهِ پگ شی دَ درّه سِدِیم
یعنی دَ درّه دریای مُرده یگ جای شُد. ۴ اونا
دوازده سال کدورلاعمر ره خدمت کُدد، مگم دَ
سال سیزدهم اونا شورش کد. ۵ دَ سال چاردهم
کدورلاعمر و پادشاهِ های هم پیمان شی آمد
و اینی طایفه ها ره زد: رفائیا ره دَ عَشْتروتِ
قرنئیم، زوزی ها ره دَ هام، ایمی ها ره دَ شوتِ
قریتایم، ۶ و حوری ها ره دَ کوهستونِ سعیر

^a ۱۴:۱ «شینعر» یعنی «بابُل»

تا ایل پاران که دَ بغلِ بیابو آسته. ^۷ بعد ازو
اونا پس تاو خورده دَ منطقه عینِ مشفاط یعنی
قادش آمد و تمامِ مُلکِ عمالیقی ها ره زد و
امچنان آموری های ره که دَ منطقه حَصْصُون
تامار زندگی مَوکد.

^۸ اوخته پادشاهِ سَدُوم، پادشاهِ عُمُوره، پادشاهِ
آدمه، پادشاهِ صَبوئیم و پادشاهِ منطقهِ بالِیع یعنی
صوغر بُر شده دَ خِلافِ ازوا دَ درّه سِدِّیم آماده
جنگ شد ^۹ تا دَ خِلافِ کِدورلا عُمُر پادشاهِ ایلام،
تَدَعال پادشاهِ گوئیم، اَمرافِل پادشاهِ شِنعار و
اَربوک پادشاهِ اَلاسار، جنگ کنه؛ یعنی پَنج
پادشاه دَ ضِد چار پادشاه. ^{۱۰} درّه سِدِّیم پُر از
چاه های قِیر بُود. وختیکه پادشاه های سَدُوم
و عُمُوره دُوتا کد بعضی ازوا دَ مَنه چاه های
قِیر اُفتد و باقی لشکر سُون کوه ها دُوتا کد.
^{۱۱} پس اَمو چار پادشاه تمامِ دارایی سَدُوم و
عُمُوره ره قد پگِ خوراکه ازوا گِرِفت و سُون
راهِ خُو رفت. ^{۱۲} اونا لوط، باچه برارِ اَبرام ره

که دَ سَدُومِ زِنْدَگِیِ مُوکِد، قَد تَمَامِ دَاراییِ شِی
 گِرِفْتَه بُرَد. ۱۳ و یِگِ نَفَرِ کِه دُوتَا کُدَد، اَمَدَه
 اَبْرَامِ عِبْرَانِی رِه خَبَر کَد. اَبْرَامِ دَ بَلُوطِسْتَانِ
 مَمَرِی اَمُورِی زِنْدَگِیِ مُوکِد کِه مَمَرِی اَمُورِی
 بَرَارِ اِشْکُولِ و عَانِرِ بُود و اُونَا هَمپِیْمَانِ اَبْرَامِ
 بُود. ۱۴ و خَتِیکِه اَبْرَامِ اَز اَسِیرِ شُدونِ بَرَارِ زَادِه
 خُو خَبَر شُد، اُو سِه صَد و هِژْدَه نَفَرِ رِه اَز اَفْرَادِ
 بَا تَجْرِبِه کِه دَ خَانِه شِی پَیْدَا شُدَد، حَرکَتِ دَد و
 لَشْکَرِ دُشْمُورِه تَا شَارِ دَانِ دُمْبَالِ کَد. ۱۵ دَ وختِ
 شَاوِ اَبْرَامِ نَفْرَایِ خُو رِه تَقْسِیْمِ کَد و دَ سِرِ دُشْمُو
 حَمَلِه کَدِه اُونَا رِه شِکَسْتِ دَد و تَا حُوبِه کِه دَ
 شِمَالِ دَمِشْقِ اَسْتِه، اُونَا رِه دُمْبَالِ کَد. ۱۶ و اَبْرَامِ
 پَگِ مَالِ-و-دَاراییِ رِه پَسِ گِرِفْتِ و بَرَارِ زَادِه خُو
 لُوطِ رِه قَد مَالِ-و-دَاراییِ شِی و خَاتُونُو و مَرْدُمِ
 دِیگِه رِه اَمِ پَسِ اُورَد.

۱۷ وختِی اَبْرَامِ بَعْدِ اَز شِکَسْتِ دَدونِ
 کِدُورِ لَاعُمَرِ و پَادِشَاهِ هَایِ کِه قَد اَزُو هَمپِیْمَانِ
 بُود، پَسِ مِیْمَد، پَادِشَاهِ سَدُومِ دَ دَرِه شَاوِه

یعنی درّه پادشاه دَ دَمِ رَاهِ شِیْ اَمَد. ۱۸ و مَلْکِی صَدِیقْ،^a پادشاهِ شَالِیْم^b بِلْدَه اَبْرَامِ نَان و شَرَابِ اَنْگُورِ اُورْد. اُو پِیْشَوایِ خُدایِ مُتَعَالِ بُود ۱۹ و اَبْرَامِ رِه بَرکْتِ دَدَه کُفْت:

”بَرکْتِ دَ اَبْرَامِ

اَز طَرَفِ خُدایِ مُتَعَالِ، خَالِقِ اَسْمُو و زَمِی؛

۲۰ و حَمْدِ-و-ثَنَا دَ خُدایِ مُتَعَالِ

کِه دُشْمَنایِ تُو رِه دَ دِستِ تُو تَسْلِیْمِ کَد.

اَوخْتِه اَبْرَامِ دَه-یَگِ هَر چِیزِ رِه کِه وُلْجِه کُدَد، دَ

مَلْکِی صَدِیقِ دَد. ۲۱ و پادشاهِ سَدُومِ دَ اَبْرَامِ کُفْت:

”مَرْدُمِ مَرِه دَزِ مِه بَدِی، مَگَمِ مالِ-و-داراییِ

رِه بِلْدَه خُودِ خُو بَگِیْر.” ۲۲ لَیْکِنِ اَبْرَامِ دَ

جَوَابِ پادشاهِ سَدُومِ کُفْت: ”قَسَمِ دَ خُدَاوَنْد،

خُدایِ مُتَعَالِ، خَالِقِ اَسْمُو و زَمِی، ۲۳ کِه اَز

---

^a ۱۴:۱۸ «مَلْکِی صَدِیقْ» دَ زَبُونِ عِبْرَانِیِ «پادشاهِ صَدِیقْ»

مَعْنِیِ مِیْدِیْه. ^b ۱۴:۱۸ «شَالِیْم» نَامِ اَوَّلِ «اَوْرُشَلِیْم»

بُود. دَ جَایِ «شَالِیْم» دَ بَعْضِیِ تَرْجَمَه هَا «سَالِیْم» نُوْشْتِه

یْه.

مال-و-دارایی از تو یگ ریشمه یا یگ سگگِ
 چپلی ام باله نمونم. نشنه که بگی 'ما ابرام
 ره دولتمند جور کدیم.'^{۲۴} تنها چیزای ره قبول
 مونم که مردای جوان خورده. و بیل که عانر،
 اشکول و ممری که قد مه رفتد، حصه خو ره
 بگیره."

عهد و پیمانِ خداوند قد ابرام

۱ بعد ازی چیزا کلامِ خداوند دَ عالمِ
 ۱۵ خا و دَ ابرام آمده گفت:
 "آی ابرام نترس.

ما سپر تو آستم

و تو ره اجرِ غدر کته میدم."

۲ و ابرام گفت: "آی خداوند-خدا، تو دَز مه
 چیزخیل میدی، چون ما بے اولاد آستم و العازارِ
 دَمِشقی وارثِ خانه مه موشه."^۳ ابرام ادامه
 دده گفت: "اینه، مره اولاد نددی؛ غلام مه که
 دَ خانه مه پیدا شده، وارث مه موشه."^۴ اوخته

کلامِ خُداوند دَ ابرام آمده گفت: ”ای آدم وارثِ تُو نمُوشه، بلکه کسی که از پُشتِ کمرِ تُو مییه، او وارثِ تُو مُوشه.“

۵ پس خُداوند ابرام ره بُرو آورده گفت: ”سُونِ آسمو توخ کُو و ستاره ها ره حساب کُو، اگه میتنی اونا ره حساب کنی.“ و ادامه دده دَ زشی گفت: ”نسلِ از تُو امِ مثلِ امزیا بے حسابِ مُوشه.“ ۶ و ابرام دَ خُداوند ایمان آورد و خُداوند ای ره بلده ازو یگ عملِ عادلانه حساب کد.

۷ اوخته دَ ابرام گفت: ”ما خُداوندی اَسْتُم که تُو ره از اورِ کلدانیا بُرو اوردُم تا ای سرزمی ره دَ عِنوانِ مُلکیتِ دَ ز تُو بدُم.“ ۸ مگم ابرام گفت: ”ای خُداوند-خُدا، ما چطور بدَنُم که مالکِ امزی سرزمی مُوشُم؟“ ۹ او دَ جواب شی گفت: ”یگ جونه گاو سه ساله، یگ بزِ ماده سه ساله، یگ قُوچ سه ساله، یگ قُمری و یگ کوتر دَ ز مه گرفته بَیر.“ ۱۰ ابرام پگ ازوا ره آورد و هر کُدم شی ره از منہ شی دُو پاره کد و هر پاره ره دَ

برابر یگدیگه شی ایشت. مگم مُرغکو ره پاره
 نکد. ^{۱۱} اوخته لاشخورا د بِلِه لاش ها تا شد
 و ابرام اونا ره هی کد. ^{۱۲} د وختِ آفتو شِشتو
 خاوِ غَوُوج د سرِ ابرام آمد و یگ تریکی تیره
 و وحشتناک د بِلِه شی سایه اندخت. ^{۱۳} اوخته
 خداوند د ابرام گفت: ” د یقین بدن که اولاده تو
 د سرزمینی که ازوا نیسته بحیث بیگنه زندگی
 مونه و د اونجی غلامی مونه و مدت چار صد
 سال د بِلِه ازوا ظلم موشه. ^{۱۴} ولے ما ملتی ره
 که اونا ره د غلامی میندزه، قضاوت مونم و بعد
 ازو اونا قد مال-و-دارایی کلو ازونجی بر موشه.
^{۱۵} مگم خود تو د خوب عمر پیری و د آرامی
 د پیش بابَه کلونای خو موری و دفن موشی.
^{۱۶} و اونا د نسل چارم پس د اینجی مییه، چراکه
 گناه اموریا هنوز تکمیل نشده. ” ^{a ۱۷} وختیکه

^{a ۱۵:۱۶} یعنی، خدا اونا ره تا او غیت ازو سرزمی بر

نمونه.

أَفْتَوِ شِشْتِ و هَوَا تَرِيكَ شُد، يِگ تَندُورِ پُر از
 دُود و يِگ اَلَنگِ اَتَشِ رُوشو از مِينَكَلِ امزُو
 پاره ها تير شُد. ١٨ دَمزُو روز خُداوند قد اَبْرَام
 عَهْد بَسْتَه كَد و كُفْت: ” ما امي سِرزَمِينَا رِه از
 دَرِيَايِ مِصْرِ تا دَرِيَايِ كُئِه، يِعْنِي تا دَرِيَايِ فَرَاتِ
 دَ نَسَلِ از تُو مُوْبَخْشُم، ١٩ يِعْنِي سِرزَمِينِ قِينِي
 ها، قِنِيْزِي ها، قَدْمُونِي ها، ٢٠ حَتِّي ها، فِرْزِي
 ها، رِفَائِيَا، ٢١ اَمُورِيَا، كِنَعَانِي ها، جَرَجَاشِي ها
 و يَبُوسِي ها رِه. ”

هاجر و اسماعيل

١ سارای خاتونِ ابرام، دزشی اولاد
 نکد. اویگ کنیزِ مصری د نامِ هاجر
 ٢ و سارای د ابرام کُفت: ” خُداوند از پيدا
 کدونِ اولاد مَرِه مَحْرُوم کده. پس تُو قد کنیز
 مه يِگجای شو تا شاید د وَسِيْلَه ازُو صَاحِبِ
 اولاد شُنم. ” و ابرام توره سارای رِه قَبُول کد.
 ٣ پس سارای خاتونِ ابرام کنیزِ خُو هاجرِ مصری

ره گِرِفْتَه دَ شُوی خُو اَبْرَام دَد که اُو ره خاتُو کنه
و ای واقِعَه بعد از دَه سال بُود-و-باشِ اَبْرَام دَ
سَرزَمِینِ کِنَعانِ رُخ دَد. ^۴ و اَبْرَام قَد هاجر خاو
کد و اُو حامِلَه شُد. هاجر وختی دید که حامِلَه
شُدَه، اُو بی بی خُو ره تَوَهین-و-تَحْقیر کد.

^۵ و سارای دَ اَبْرَام کُفْت: ”ظَلْمی که دَ حَقِ
ازمه شُدَه دَ گردونِ ازتُو یَه. مه کَنیزِ خُو ره دَ بَغْل
تُو اَندَخْتُم، مگم وختی اُو دید که حامِلَه اَسْتَه،
مَرَه تَوَهین-و-تَحْقیر کد. خُداوند خود شی دَ بَینِ
ازمه و ازتُو قضاوت کُنَه. “ ^۶ اَبْرَام دَ سارای
کُفْت: ”کَنیزِ تُو دَ دِستِ خود تُو یَه؛ هر رَقْم
که خوش دَری قَد شی بُکُو. “ پس سارای قَد
هاجر سَرِ بَد رفتاری ره گِرِفْت و اُو از پِیش شی
دُوتا کد.

^۷ و مَلایِکَه خُداوند دَ هاجر دَ نَزْدِیکِ یِگ
چشمه که دَ سَرِ راهِ مَنطِقَه شُور بُود، ظاهِر
شُد ^۸ و کُفْت: ”اَی هاجر، کَنیزِ سارای! از کُجا
اَمَدی و دَ کُجا موری؟ “ اُو کُفْت: ”ما از پِیشِ
^۶

بی‌بی^a خُو سارای دُوتا کدیم. ”^۹ اوخته ملایکِه
خُداوند دَزُو کُفت: ”پیشِ آغِه خُو پس بورُو و
خود ره دَ دِستِ ازُو تسلیم کُو. ”^{۱۰} ملایکِه
خُداوند اِدامه دَده دَزُو کُفت: ”ما نسل تُو ره غَدر
کَلو مُونُم، دَ اندازه که از کَلونی، کس حساب
نَتَنه. ”^{۱۱} امچنان ملایکِه خُداوند دَزُو کُفت:
”اینه، تُو حامله اَسْتی و یگ باچه میزِبی؛ نام
ازُو ره اِسماعیل بیل^b چراکه خُداوند آه-و-نالِه
مظلومانِه تُو ره شَنِیده. ”^{۱۲} او یگ آدم جور
مُوشه که رقمِ خَرِ وَحشی رفتار مُونه و دِست
شی دَ جاغِه هر کس اَسْتِه و دِستِ هر کس دَ
جاغِه ازُو؛ و او قد برارای خُو جاغِه دَ جاغِه
زندگی مُونه. ”^{۱۳} و هاجر خُداوند ره که قد
شی گپ زُدَد، دَمزی نام کُوی کد: «تُو خُدای
اَسْتی که مینگری،» و قد خود خُو کُفت: ”آیا او

^a ۱۶:۸ «بی‌بی» دَ اینجی «صاحبِ کِنیز» معنی

میدیه. ^b ۱۶:۱۱ «اِسماعیل» یعنی «خُدا می‌شنوه».

که مره مینگره، ما ام او ره دیدیم؟^{۱۴} امزی خاطر امو چاه «بئیر-لاخی-روئی»^a گفته موشد؛ امو چاه دَ بَین قَادِش و بارِد آسته. ^{۱۵} پس هاجر دَ ابرام یگ باچه دَ دُنیا اُورد و ابرام باچه خُو ره که هاجر زبید، اسماعیل نام ایشته. ^{۱۶} ابرام هشتاد و شش ساله بُود که هاجر اسماعیل ره بلده شی دَ دُنیا اُورد.

نشانی از قولِ خدا قد ابرام

۱ وختیکه ابرام نود و نه ساله بُود، خداوند دَزُو ظاهر شده گفت: "ما خدای قادرِ مُطلقِ اَسْتُمْ. دَ راهِ ازمه قدم بَزَن و بے عیب بَش. ^۲ ما عهدِ خُو ره بَینِ از خود و ازتو بسته مُونم و نسل تو ره بے اندازه کلو مُونم." ^۳ اوخته ابرام سَجده کد و خُدا دَزُو گفت: ^۴ "اینه، عهدِ ازمه قد ازتو امی آسته که

^a ۱۶:۱۴ یعنی «چاهِ خدای زنده که مره مینگره.»

تُو بابه‌کلونِ مِلَّتِ هَای کَلو موشی. ^۵ ازی بعد
دیگه نام تُو ابرام گفته نشنه، بلکه نام تُو ابراهیم
بشه، چراکه ما تُو ره بابه‌کلونِ مِلَّتِ هَای کَلو
جور کدیم. ^{a ۶} ما تُو ره غدر کَلو بارور مُونم؛ از
تُو مِلَّتِ هَا دَ وجود میرم و از تُو پادشایو پیدا
موشه. ^۷ ما عهد خُوره بَینِ ازخو و ازتُو و اولادِه
تُو که بعد ازتُو مییه بسته مُونم و ای عهدِ اَبَدی
ره نسل دَ نسل برقرار میلم تا خُدای ازتُو و اولادِه
تُو که بعد ازتُو مییه بَشَم. ^۸ ما سرزمینی ره
که فِعلاً تُو بَحِیثِ بیگنه دَز شی زندگی مونی،
یعنی تمامِ سرزمینِ کِنعانِ ره دَز تُو و بعد از
تُو دَ اولادِه تُو دَ عِنوانِ مُلکیتِ اَبَدی موبخشم؛
و ما خُدای ازوا موبشَم. ” ^۹ خُدا بسم دَ ابراهیم
گُفت: ”تُو ام باید عهد مَره نگاه کنی، ام تُو و
ام اولادِه تُو که بعد از تُو مییه دَ تمامِ نسل هَای

^a ۱۷:۵ «ابرام» یعنی «آته بزرگ» یا «آته بزرگوار.»

و «ابراهیم» یعنی «آته مِلَّتِ هَای کَلو.»

خُو. ۱۰ عهد مه که شُمو باید نگاه کنيد، يعني عهدي که بين ازمه و ازتو و اولاده تو که بعد از تو ميبه اينی آسته: تمام مردا و باچه های شُمو بايد ختنه شنه. ۱۱ شُمو بايد گوشتِ اضافی خُو ره ختنه کنيد چون اينمی نشانی عهدي آسته که بين ازمه و شُمو يه. ۱۲ هر باچه هشت روزه از مينکل شُمو بايد دَ تمام نسل های شُمو ختنه شنه، چی اُونای که دَ خانه تولد شده و چی اُونای که دَ پيسه از بيگنه گو خريده شده و از جَم اولاده تو نييه. ۱۳ آرے، اونا حتماً بايد ختنه شنه، چی اُونای که دَ خانه پيدا شده و چی اُونای که دَ پيسه خريده شده. دَ امزی رقم عهد مه دَ گوشت شُمو دَ عنوانِ عهدِ ابدی باقی بُمَنه. ۱۴ هر مردی ناختنه که گوشتِ اضافی شی ختنه نشده بَشه، او از قوم خُو قطع موشه، چراکه او عهد مَره ميده كده.

۱۵ خُدا بسم دَ ابراهيم گُفت: ”مگم دَ باره خاتون تو سارای، ديگه او ره سارای گُفته كوی

نکو، بلکه نامِ ازو ساره^a بشه. ۱۶ ما او ره برکت میدم و امچنان ازو بلده تو یگ باچه موبخشم. آرے، ما او ره برکت میدم و ازو ملت های کلو د وجود مییه و ازو پادشایون قوم ها پیدا موشه. " ۱۷ اوخته ابراهیم سجده کد و خندیده د دل خو گفت: "آیا بلده مرد صد ساله باچه پیدا موشه و ساره د نود سالگی اولاد د دنیا میره؟" ۱۸ و ابراهیم د خدا گفت: "کشکه اسماعیل د حضور تو زنده بمنه. " ۱۹ مگم خدا گفت: "نه، بلکه خاتون تو ساره بلده تو یگ باچه د دنیا میره و تو نام شی ره اسحاق^b بیل. ما عهد خو ره قد ازو بسته مونم تا عهد مه قد اولاده ازو که بعد ازو مییه یگ عهد ابدی بشه. ۲۰ مگم د باره اسماعیل توره تو ره شنیدم: ما او ره برکت میدیم و او ره بارور کده اولاده شی

^a ۱۷:۱۵ «ساره» یعنی «شاهدخت.»

^b ۱۷:۱۹ «اسحاق» یعنی «خنده.»

ره بے اندازه کلو مُونم. اُو آتِه دوازده حُکمران
 موشه و ما ازو یگ مِلتِ کتِه دَ و جُود میرم.
 ۲۱ مگم عهد خُو ره قد اسحاق قایم مُونم که
 ساره اُو ره سالِ دیگه دَمزی وخت بلده تُو دَ دُنیا
 میره. " ۲۲ وختیکه خُدا تورِه خُو ره قد ابراهیم
 تامو کد از پیشِ ازو باله رفت. ۲۳ دَمزُو روز
 ابراهیم، باچه خُو اسماعیل و پگ کسای ره که
 دَ خانه شی تولد شُد و ام اُونای ره که دَ پیسه
 خریده شُد، یعنی پگِ باچه ها و مردای ره که
 دَ خانه ابراهیم بود، گِرَفته گوشتِ اِضافی ازوا
 ره ختنه کد، امو رقم که خُدا دَزُو امر کد.
 ۲۴ ابراهیم نود و نه ساله بود که گوشتِ اِضافی
 شی ختنه شُد، ۲۵ و باچه شی اسماعیل سیزده
 ساله بود که گوشتِ اِضافی شی ختنه شُد.
 ۲۶ آرے، دَمزُو روز ابراهیم و باچه شی اسماعیل
 ختنه شُد ۲۷ و هر مردِ که دَ خانه ابراهیم بود،
 چی اُونای که دَ خانه تولد شُد و چی اُونای

که دَ پیسه از بیگنه خریده شُدَد، قد شی قتی
خَتنه شُد.

وَعِدِه یِگ باچه از طرفِ خُدا دَ اِبْرَاهِیم و ساره

۱ و خُداوند دَ بَلُوطِستَانِ مَمَری دَ
اِبْرَاهِیم ظاهر شُد و خَتیکه اُو دَ گرمی
روز دَ دَانِ خَیمِه خُو شِشتُ. ۲ اِبْرَاهِیم سر خُو
ره باله کد و دید که سِه مَرَد دَ نزدِیک شی
ایسته یِه. و خَتیکه اونا ره دید از دَانِ خَیمِه
خُو باله شُد و زُود دَ مَنده نَشی ازوا رفت و
خود ره طرفِ زمی خَم کده ۳ کُفت: ”بادار مه،
اگه نظرِ لُطف تُو دَ بِلِه مه آسته، از پیشِ غُلام
خُو نَرُو. اگه شُمُو از مه خوش-و-راضی آستید
از پیشِ نوکر خُو نَرُو. ۴ بیل که کم دَره آو دَز
شُمُو بیْرُم تاکه پای خُو ره شُشته دَ زیرِ دِرخت
دَمراسی کنید. ۵ ما مورُم و یِگ لُغمه نان دَز
شُمُو میْرُم تا بُخورید و قُوت بَگیرید؛ بعد ازو
میتنید که بورید. چُون بَلدِه امزی، کُذر شُمُو

از پیشِ خدمتگار شُمو شُدِه. " اونا گُفت: " هر چیزی که گُفتی، بُو. " ۶ اوخته ابراهیم دَ عَجَلِه دَ خیمه خُو رفته دَ ساره گُفت: " زود کُو! سه کاسه آردِ خُوب بِگِیر و قُتُقو کده بُکی پُخته کُو. " ۷ بعد ازو خود شی سُون گله دَویده یگ گوسله خُوب و نازک ره گِرفت و دَ خدمتگار خُو دَد تا او ره دِستی پُخته کنه. ۸ پس ابراهیم مَسکه و شیر ره گِرفته قد گوشتِ گوسله که پُخته کُدد اُورد و دَ پیشِ ازوا اِشت. دَ حالیکه اونا دَرَو مُوخورد، ابراهیم دَ خدمتِ ازوا دَ زیرِ درخت ایسته بُود. ۹ و اونا دَ زشی گُفت: " خاتون تُو ساره کُجایه؟ " او گُفت: " اونه، دَ خیمه. " ۱۰ یکی ازوا گُفت: " سالِ دیگه دَ اینی وخت پیشِ تُو میبم و خاتون تُو ساره صاحبِ باچه موشه. " ساره از دانِ خیمه که دَ پشتِ ابراهیم بُود، گوش مُوکد. ۱۱ ازی که ابراهیم و ساره کلو پیر-و-سال خورده بُود و عادتِ ماهوارِ زَنانه ساره قَطع شُدُد، ۱۲ ساره قد خود خُو خَندیده

گفت: ”آیا ما که پیر-و-سالخورده شدیم و بادار^a مه ام پیر-و-سالخورده شده، میتنم شوق داشته بشم؟“^{۱۳} خداوند د ابراهیم گفت: ”ساره چرا خنده کده گفت: ’آیا واقعاً باچه پیدا مونم، د حالیکه پیر شدیم؟‘^{۱۴} آیا کدم کاری آسته که د پیش خداوند مشکل بشه؟ د زمان تعیین شده، سال دیگه دمزی وخت دوباره د پیش تو مییم و ساره صاحب باچه موشه.“^{۱۵} مگم ساره از ترس انکار کده گفت: ”ما خنده نکدم!“ او گفت: ”آره، تو خنده کدی!“

شفاعت ابراهیم بلده مردم سدوم

^{۱۶} بعد ازو امو مردا باله شده روی خو ره طرف سدوم کد و ابراهیم قد ازوا رفت تا اونا ره رو به راه کنه.^{۱۷} مگم خداوند گفت: ”آیا چیزی ره که کدنی آستم، از ابراهیم تاشه کنم،

^a ۱۸:۱۲ یعنی شوی مه.

۱۸ دَ حَالِيْكَه اَز اِبْرَاهِيْم يِگ مِلَّتِ كُتْه و قَوِي
 جُور مُوْنُم و پِگ مِلَّتِ هَاي دُنْيَا دَ و سِيْلَه اَزُو
 بَرَكْت پِيْدَا مُوْنَه؟ ۱۹ نَه، چُون مَا اُو رَه اِنْتِيْخَاب
 كَدِيْم تَاكِه اُو اَوْلَادَا و خَانَوَار خُو رَه بَعْد اَز خُو
 نَصِيْحَتِ كُنَه كِه اَوْنَا دَ و سِيْلَه دَ جَاي اَوْرَدُوْن
 عَدَالْت و اِنصَاف رَاه-و-طَرِيْقِ خُداوْنْد رَه نِگَاه
 كُنَه. اُوخْتَه خُداوْنْد چِيْزِي رَه كِه دَ اِبْرَاهِيْم
 و عَدَه كَدَه بَلْدَه اَزُو پُوْرَه مُوْنَه. ” ۲۰ پَس خُداوْنْد
 كُفْت: ” نَالَه-و-فَرِيَادِ دَ ضِدِ سَدُوْم و عَمُوْرَه
 غَدْر بِلَنْد شُدَه و كُناَه هَاي اَزُوا كَلُو و كِرَنْگ
 اَسْتَه. ۲۱ مَا تَيْلُو مُورُم و تُوخ مُوْنُم كِه مُطَابِقِ
 نَالَه-و-فَرِيَادِي كِه دَ پِيْش مَه رَسِيْدَه اَوْنَا كَامِلًا
 اَمُو رَقْم رِفْتَار كَدَه يَا نَه. اَكِه نَكُدُد، مَا مِيْدَنُم. ”
 ۲۲ بَعْد اَزُو اَمُو دُو مَرْد طَرَفِ سَدُوْم رَبِي شُد،
 مَكَم اِبْرَاهِيْم هَنْوَز اَم دَ پِيْشِ خُداوْنْد اِيْسْتَه مَنْد.
 ۲۳ و اِبْرَاهِيْم خُوْد رَه دَ خُداوْنْد نَزْدِيْكَ كَدَه كُفْت:
 ” اَيَا عَادِل و شَرِيْر رَه يِگ جَاي نَابُوْد مُوْنِي؟
 ۲۴ فَرَض كُو دَمَزُو شَار پَنْجَاه نَفَرِ عَادِلِ مَوْجُوْد

بَشَه، باز ام شار ره خراب مونی و او جای ره از
 خاطر امزو پنجاه نفرِ عادلِ نگاه نمونی؟ ^{۲۵} از تو
 دور بَشَه که ای کار ره بکنی و عادل و شریر
 ره یگ جای بکشی تا عادل و شریر برابر بَشَه!
 نه، از تو دور بَشَه. آیا قاضی تمام دنیا نباید
 انصاف ره د جای بیرَه؟ ^{۲۶} و خداوند گفت:
 ”اگه پنجاه نفرِ عادل د شارِ سدوم پیدا کنم،
 ما تمام امزو جای ره از خاطر ازوا نگاه مومم.“
^{۲۷} ابراهیم د جواب شی گفت: ”ما جرأت کده قد
 مولای خو توره گفتم اگرچه ما خاک و خگِشتر
 آستم. ^{۲۸} اگه پنج نفر از پنجاه نفرِ عادل کم
 بَشَه، آیا از خاطر که پنج نفر کم آسته شار ره
 خراب مونی؟“ خداوند گفت: ”اگه چل و پنج
 نفرِ عادل د اونجی پیدا کنم او ره خراب نمومم.“
^{۲۹} ابراهیم بسم دزو عرض کده گفت: ”شاید د
 اونجی چل نفرِ عادل پیدا شنه.“ خداوند گفت:
 ”از خاطر چل نفر، ما او ره خراب نمومم.“
^{۳۰} گفت: ”یا مولا، قار نشنی تا بسم توره بگم:

اگه د اُونجی فقط سی نفر پیدا شنه؟ " خُداوند
 گُفت: " اگه سی نفر د اُونجی پیدا کنم ما اُوره
 خراب نمونم. " ۳۱ ابراهیم گُفت: " بسم جُرأت
 مونم که قد مولای خو گپ بزئم: اگه د اُونجی
 بیست نفر پیدا شنه؟ " او گُفت: " از خاطر بیست
 نفر ما اُوره خراب نمونم. " ۳۲ ابراهیم بسم
 گُفت: " یا مولا، قار نشنی؛ فقط یگ دفعه
 دیگه توره موگیم. اگه ده نفر د اُونجی پیدا
 شنه؟ " خُداوند گُفت: " از خاطر ده نفر اُوره
 خراب نمونم. " ۳۳ وختیکه خُداوند توره خو ره
 قد ابراهیم خلاص کد او از اُونجی رفت و ابراهیم
 پس د جای خو آمد.

سَدوم و عموره

۱۹ و او دُو ملایکه د وخت آفتو ششتو
 د سَدوم رسید؛ و لوط د درگه شار
 سَدوم ششتد. وختیکه لوط اونا ره دید از جای
 خو باله شد و د منده نشی ازوا رفت و خود ره

طرفِ زمی خَم کده ^۲ گُفت: ”آی بادارای مه،
 دَ خانِه غُلام خُو بیید و پایای خُو ره شُشته شاو
 ره تیر کُنید. بعد ازو صَباح گاه باله شُنید و دَ
 راهِ خُو بورید. ” مگم اونا گُفت: ”نه، مو شاو
 ره دَ میدانی شار تیر مونی. ” ^۳ لیکن ازی که
 لوط کلو شَلّه شُد اونا قد شی اَمَد و دَ خانِه
 شی داخل شُد. او بَلدِه ازوا مِهمانی ترتیب دَدِه
 نانِ فطیر پُخته کد و اونا خورد. ^۴ پیش ازی که
 اونا خاو کنه، مَرَدای شار یعنی مَرَدای سَدوم از
 جوان گِرِفته تا پیر، پگِ مَرَدَم از هر گوشه شار
 اَمَد و خانِه لوط ره محاصِرِه کد ^۵ و چِیغ زَدِه
 دَ لوط گُفت: ”او دُو مَرَد که اِمشاو دَ پیش تُو
 اَمَدِه کُجا یِه؟ اونا ره دَ پیش از مو بیر تاکه مو
 قد ازوا خاو کنی. ” ^۶ لوط دَ دانِ درگه بُر شُدِه
 دَ پیشِ ازوا رفت و درگه ره از پُشت خُو بسته
 کده ^۷ دَزوا گُفت: ”برارون مه، خاهِش مُونم که
 امی کارِ زِشت ره نَکُنید. ^۸ اینه، ما دُو دُختر دَرَم
 که دِسِتِ هیچ مَرَد دَزوا نَرَسیدِه. اونا ره دَ پیش

شُمو میرُم و هر کاری که دِل شُمو میخایه قد ازوا
 بُکنید. مگم قد ازی دُو مَرِد کار نَدشته بشید،
 چراکه اونا دَ سایه خانِه مه پناه گرفته. ” اونا
 گفت: ” پس شو! ” و ادامه دده گفت: ” ای نفر
 آمد که دَ عنوانِ بیگنه دَ اینجی زندگی کنه و
 آلی دَز مو آمر-و-نهی مونه! آلی قد ازتو ازوا
 کده کار بدتر مونی. ” اوخته اونا دَ بله امزو آدم
 یعنی لوط هُجوم اُورد و نزدیک آمد که درگه ره
 میده کنه. ۱۰ مگم امُو دُو مَرِد دِست خُو ره دراز
 کد و لوط ره دَ پیشِ خودون خُو دَ منِه خانه کش
 کد و درگه ره کیب کد. ۱۱ بعد ازو آدمای ره
 که دَ دانِ درگه خانه بُود، از ریزه گرفته تا کُنه
 شی ره دُچارِ کوری کد، دَ اندازه که اونا درگه ره
 پیدا نتست. ۱۲ اوخته امُو دُو مَرِد دَ لوط گفت:
 ” آیا دیگه کس ام از تو دَ اینجی آسته؟ داماد
 ها، باچه ها، دُختر و هر کسی ره که دمزی
 شار دَری، اونا ره ازینجی بکش، ۱۳ چون مو
 ای جای ره خراب مونی، چراکه ناله-و-فریاد دَ

ضِدِ مَرْدُمِ امزی شار دَ حُضُورِ خُداوندِ عَدَرِ بِلند
شُدِه و خُداوندِ مو ره رِبی کده تا ای شار ره
بیرو کنی.

۱۴ پس لوط بُرو رفت و دَ نامزادای دُخترِون خُو
گُفت: ”عَجَلِه کُنید! ازینجی بُر شُنید، چراکه
خُداوندِ ای شار ره تباه کَدنی آسته!“ مگم ای
توره دَ نظر ازوا رِیشخندی آمد. ۱۵ و صَباح گاه
دَ دَمِ روزِ واز شُدو امُو دُو ملایکه لوط ره شَلِه
شُدِه گُفت: ”باله شو! خاتو و دُو دُخترِ خُو ره
که دَ اینجی آسته گِرِفته بورُو؛ نَشْنِه که شُمُو ام
دَ جَزایِ امزی شار نابود شُنید.“ ۱۶ دَ حالیکه
لوط دِل و نادِل بُود امُو دُو مَرَدِ دِستِ ازُو، از
خاتو و از دُو دُخترِ شی ره گِرِفْت و اونا ره بُر
کده دَ بُرونِ شار ایله کد، چراکه خُداوندِ دَ حَقِ
ازوا مِهرِبان بُود. ۱۷ وختیکه اونا ره بُرو بُر کد
یکی ازُو دُو مَرَدِ دَزُوا گُفت: ”بَلَدِه نِجاتِ جان
خُو دُوتا کُنید! پُشتِ خُو ره توخ نَکُنید و دَ هِیچ
جای دَشتِ ام ایسته نَشْنید. فقط سُونِ کوه ها

دُوتا کُنید، نَشْنه که نابُود شُنید. ” ۱۸ و لوط
 دَزوا کُفت: ” اَی بادارای مه، ای رقم نَکید.
 ۱۹ اینه، نَظِر لُطف شُمو دَ بِلَه غُلام شُمو قَرار
 گَرفته و شُمو دَ حَقِ اَزمه کَلو مِهربانی کَدید و
 جان مه ره نِجات دَدید. مَگم نَمی تَنم دَمزُو کوه
 ها دُوتا کَنم. ما مِیترسُم که پیش از رَسیدو دَ کوه
 ها بَلا دامونگِیر مه شُنه و ما بُمُرَم. ۲۰ اونَه،
 اُمُو آغیل نَزدیک اَسته که مِیتَنم دَزُو دُوتا کَنم؛
 و اُو رِزه ام اَسته! مَره بیل که دَ اُونجی دُوتا کَنم
 تا جان مه نِجات پَیدا کُنه. آیا اُو رِزه نِییه؟ ”
 ۲۱ اُو دَزشی کُفت: ” خُو، صَحیح اَسته. امی
 خاهِش تُو ره ام پُوره مُونم و آغیلی ره که دَ باره
 شی توره کُفتی سَرنگون نَمونم. ۲۲ عَجَلَه کده
 دَ اُونجی دُوتا کُو، چَراکه ما هِیچ کار نَمِیتَنم تا
 وختیکه شُمو دَ اُونجی نَرسید. ” امزی خاطر نام
 ازُو آغیل ره صوغَر^a اِشت.

a ۱۹:۲۲ «صوغَر» یعنی «ریزه».

۲۳ آفتو د حالِ بُر شُدو بُود که لوط د آغیلِ
 صوغر رسید. ۲۴ اوخته خُداوند گوگرد و آتش
 ره از آسمو د بِلِه سَدُوم و عَمُوره بارند ۲۵ و امُو
 دُو شار و تمامِ منطقای دَوروبر شی ره قد باشنده
 های شارا و نباتات زمی تباه کد. ۲۶ مگم خاتونِ
 لوط سُون پسِ پُشت خُو توخ کد و یگ ستونِ
 نَمک جور شُد.

۲۷ و اِبْرَاهِیم صَباح گاه باله شُد و طرفِ امزُو
 جای رفت که د اُونجی د حُضُورِ خُداوند ایسته
 شُدِه بُود. ۲۸ اُو طرفِ سَدُوم و عَمُوره و تمامِ
 دَشت توخ کد و دید که اونه، دُودِ امُو سرزمی
 مِثْلِ دُودِ کوره باله موره. ۲۹ وختیکه خُدا
 شارای دَشت ره نابُود کد، اُو اِبْرَاهِیم ره یاد کد
 و لوط ره از مَنِه امزُو نابُودی بُرو اُورد. اَرِه،
 وختی خُدا شارای ره که لوط دَزوا زندگی مُوكد
 سرنگون کد، اُو لوط ره کشید.

نسلِ عمونی ها و موآبی ها

۳۰ لوط از صوغر بُر شد و قد دُو دختر خُو
د کوه جای-د-جای شد، چُون از مندو د صوغر
ترس مُوخورد؛ پس اُو قد دُو دختر خُو د یگ
غار زندگی مُوکد. ۳۱ اوخته دخترِ کُته لوط د
دُخترِ ریزه شی گفت: ”آته مو پیر شده و کُدم
مردِ دیگه ام د رُوی زمی نییه که د مُطابقِ رسم
و رواجِ دُنیا قد از مو خاو کنه. ۳۲ بیه که د آته
خُو شرابِ بدی و قد شی خاو کُنی تا از آته خُو
نسل دشته بشی. ” ۳۳ پس اُمو شاو اونا آته خُو
ره شراب دد و دُخترِ کُته اَمده قد آته خُو خاو
شد. مگم لوط از خاو شدو و بله شدونِ دُختر
خُو خبر نشد. ۳۴ روزِ دیگه شی، دُخترِ کُته د
ریزه گفت: ”اونه، دیشاو ما قد آته خُو خاو
کُدم. بیه که اِمشاو بسم اُو ره شرابِ بدی و
ایمدفعه تُو بورو قد شی خاو کُو تا از آته خُو
نسل دشته بشی. ” ۳۵ پس اُمو شاو ام آته خُو

ره شراب دَد و دُخترِ ریزه رفته قد شی خاو شُد.
 مگم لوط از خاو شُدو و بله شُدونِ دُخترِ خُو خبر
 نَشُد. ۳۶ دَمزی رقم هر دُو دُخترِ لوط از آتِه خُو
 حامله شُد. ۳۷ و دُخترِ کُتِه باچه دَ دُنیا اُورد و
 اُو ره موآب نام ایشْت. اُو بابِه کَلونِ موآبی ها
 تا اِمروز آستِه. ۳۸ دُخترِ ریزه ام یگ باچه دَ دُنیا
 اُورد و نامِ ازو ره بِنِ عَمّی ایشْت. اُو بابِه کَلونِ
 عمونی ها تا اِمروز آستِه.

اِبْرَاهِیم و اَبِیْمَلِک

۲۰^۱ و اِبْرَاهِیم از مَمری سُونِ مَنْطِقِه
 جَنُوبِ کُوجِ کد و دَ مینکلِ قَادِش
 و شُورِ جَای-دَ-جَای شُد و دَ شَارِ جِرارِ زِندگی
 مُوکد. ۲ دَ امزُو عَیتِ اِبْرَاهِیم دَ بارِه خاتُونِ خُو
 ساره گُفت که: ”اُو خوار مه یِه.“ پَس اَبِیْمَلِک
 پادشاهِ جِرارِ نَفَرِ رَبی کد تا ساره ره دَ قَصْرِ شی
 بیره. ۳ مگم خُدا دَ وختِ شَاو دَ اَبِیْمَلِک دَ خاو
 ظاهِر شُدِه گُفت: ”اینه، تُو مُردنی آستی، چُون

خاتونی ره که گِرفَتے، خاتونِ شوی دار آسته. ”
 ۴ اَبِمَلِک تا هنوز قد شی نزدیکی نکدَد. پس
 گُفت: ”خداوندا، آیا تُو واقِعاً قومِ عادِل ره نابُود
 مونی؟ ۵ آیا اُو خود شی دَز مه نَگُفت که اُو
 خوار مه یِه؟ و ساره ام خود شی گُفت که اُو
 برار مه یِه. ۶ ما قد دِلِ صاف و دِستِ پاک ای
 کار ره کُدم. ” ۷ اوخته خُدا دَ عالمِ خاو دَزو گُفت:
 ”اَرے، ما مِیدَنُم که تُو ای کار ره قد دِلِ صاف
 کدی و امزی خاطر تُو ره نِگاه کُدم تا دَ ضِد
 مه گُناه نَکنی و نَه اِیشْتُم که دَزو دِست بَزنی.
 ۸ آلی خاتونِ امزُو مَرِد ره پس تسلیم شی کُو،
 چراکه اُو یِگ پیغمبر آسته و بِلدِه تُو دُعا مونه
 تا زنده بُمَنی. ولے اگه اُو ره پس تسلیم نَکنی،
 یَقین دَشته بَش که تُو و پِگِ کسای که دَز تُو
 تعلق دَره، حتماً مومرید. ” ۹ صَباح گاه اَبِمَلِک
 باله شُد و تمام خِدْمَت گارای خُو ره کوی کده
 پِگِ امزی توره ها ره دَزوا نَقْل کد و اونا کلو
 ترسید. ۱۰ اوخته اَبِمَلِک، اِبْرَاهِیم ره طلب کد و

دَزُو کُفت: ”ای چی کار بُود که تُو دَ حقِ ازمو کدی؟ و ما چی گناه دَ حقِ ازتُو کده بُوَدُم که تُو مَره و مَمَلکَت مَره دُچارِ امزی گناهِ کُته کدی؟ تُو کارای ره که دَ حقِ ازمه کدی باید نَموکدی.“

۱۰ و اَبِیْمَلِک از اِبْرَاهِیْم پُرسان کد: ”چی فِکَر کده امی کاره کدی؟“ ۱۱ اِبْرَاهِیْم دَ جواب شی کُفت: ”ما فِکَر کُدُم که دَمزی جای ترس از خُدا هیچ و جُود نَدِره و مَره بخاطرِ خاتون مه مُوکشه. ۱۲ علاوهِ ازی اُو راستی خوار مه آسته؛ اَره، اُو دُخترِ آته مه آسته، لیکن دُخترِ آبه مه نییه؛ و اُو خاتون مه شُده. ۱۳ وختیکه خُدا مَره از خانه آته مه دَ سرزمینای دُور-و-بیگنه اُورد، ما دَ ساره کُفتم، ’امی مِهربانی ره دَ حقِ ازمه بُکو: دَ هر جای که رفتی دَ باره ازمه بُگی که ای برار مه آسته.“

۱۴ اوخته اَبِیْمَلِک گوسپندو، گاو ها، غُلاما و کَنیزا ره گِرِفته دَ اِبْرَاهِیْم بخشید و خاتون شی ساره ره پس دَزُو تسلیم کد. ۱۵ و اَبِیْمَلِک کُفت:

”اینه، سرزمین مه دَ پیشِ رُوی تُو آسته و هر جای که خوش تُو مییه دَ اُونجی زندگی کُو.“
 ۱۶ بعد از و دَ ساره گُفت: ”اینه، هزار مِثقال نُقره ره دَ برار تُو میدم تا بیگناهی تُو دَ پیشِ تمام کسای که قد تُو آسته معلوم شُنه و پگ بدنه که نِسبت دَز تُو دَ انصاف رفتار شُده.“ ۱۷ اوخته ابراهیم پیشِ خُدا دُعا کد و خُدا اِیْمَلِک، خاتون شی و کنیزای شی ره شفا دَد تا صاحبِ اولاد شُنه؛ ۱۸ چُون خُداوند رَحِمِ تمامِ خاتونوی خانوارِ اِیْمَلِک ره از خاطرِ ساره خاتونِ ابراهیم بسته کدَد.

تَوْلِدِ اِسْحاق

۲۱ و خُداوند اُمُو رقم که گُفتد، دَ بِلَه ساره نظر کد و چیزی ره که وعده کدَد، بلده ساره پوره کد. ۲ ساره حامله شد و بلده ابراهیم دَ سِن-و-سالِ پیری شی یگ باچه دَ دُنیا اُورد، دَ امزُو وختِ که خُدا دَ زشی گُفتد.

^۳ و ابراهیم باچه خو ره که ساره بلده شی د دنیا
 اوردد، اسحاق نام ایشت. ^۴ ابراهیم باچه خو
 اسحاق ره د هشت روزگی شی ختنه کد، امو
 رقم که خدا دزو امر کدد. ^۵ ابراهیم صد ساله
 بود که باچه شی اسحاق پیدا شد. ^۶ ساره گفت:
 ”خدا دز مه خنده دده. هر کسی که بشنوه،
 قد ازمه خوشی-و-خنده مونه.“ ^a ^۷ ساره بسم
 گفت: ”کی باور شی میمد که د ابراهیم بگیه،
 ساره صاحب نلغه شده او ره شیر میدیه؟ مگم
 ما د سن و سال پیری ازو بلده شی یگ باچه د
 دنیا اوردم.“

^۸ امو نلغه کته شده از شیر جدا شد و د امزو
 روز که اسحاق از شیر جدا شد، ابراهیم اوماغ
 کته گرفت.

^a ۲۱:۶ «اسحاق» یعنی «خنده».

اِخْتِلاَفَاتِ بَيْنِ سَارِهٖ وَ هَاجِرِ

۹ اوخته ساره ديد که باچه هاجرِ مصري، امو که بلده ابراهيم پيدا شد، قد اسحاق ريشخندی مونه. ۱۰ پس ساره د ابراهيم گفت: "ای کنیز و باچه شی ره از خانه بُر کو، چراکه باچه ازی کنیز قد باچه مه اسحاق د میراث شریگ نییه."

۱۱ مگم ای توره د نظر ابراهيم د باره باچه شی اسماعیل سخت بد خورد. ۱۲ لیکن خدا د ابراهيم گفت: "د باره باچه و کنیز خو هاجر تشویش نکو. هر چیزی که ساره دز تو گفته امطور بُکو، چراکه از اسحاق نسل تو د نام تو کوی موشه. ۱۳ و از باچه کنیز ام یگ ملت جور مونم، چراکه او ام نسل تو یه."

۱۴ پس ابراهيم صباح گاه باله شد و نان و مشک پُر از او ره گرفته د هاجر دد. او امو چیزا ره د شانِه شی ایشته او ره قد باچه شی ری کد. اونا رفت و د بیابونِ بئیرشبع سرگردو

شد. ۱۵ وختیکه آو مَشک خلاص شد هاجر باچه
 خُو ره زیرِ یگ بوئه خاو دَد، ۱۶ و خود شی دَ
 یگ فاصِلِه تیررس دُورتر ازو شِشت، چُون اُو
 قد خُو گُفت: ”نَمیتنم مرگِ باچه خُو ره بِنگرم“
 و دَ حالیکه رُوی خُو ره سُونِ ازو کده شِشتد
 آواز خُو ره بلند کده چخرا کد. ۱۷ و خُدا آوازِ
 باچه ره شنید و ملایکِه خُدا از عالمِ باله هاجر
 ره کوی کده گُفت: ”آی هاجر، تُو ره چی شده؟
 ترس نَخور، چراکه خُدا آوازِ باچه ره از جایی
 که اُو آسته، شنیده. ۱۸ باله شو، باچه ره رُست
 کده دَ دِست خُو بَگیر، چراکه ما ازو یگ مِلتِ
 کُته جور مُونم.“ ۱۹ اوخته خُدا چیمای هاجر ره
 واز کد و اُو یگ چاهِ آو ره دید. و هاجر سُون
 چاه رفته مَشک ره پُر از آو کد و باچه خُو ره
 وُچی دَلجی کد. ۲۰ و خُدا قدِ اِسماعیل^a بود و اُو

^a ۲۰:۲۱ دَ جای «اِسماعیل» زبونِ عبرانی «قد امزُو باچه

بود» نوشته یه.

کُتِه شُدِه دَ بِيابو جاي-د-جاي شُد و تير آندان از جور
شُد. ۲۱ او دَ دَشْتِ پاران زندگي مُوکد و آبه شي
يگ خاتو از سرزمينِ مصر بلده شي گرفت.

قَوْل دَ بَيْنِ اِبْرَاهِيمِ وَ اَيْمَلِكِ

۲۲ دَ امزُو غَيْتِ اَيْمَلِكِ وَ فَيَكُولِ سِرْكَرِدِه
لشکر شي پيشِ اِبْرَاهِيمِ آمده گُفت: ”هر کاری
که مُوکني خُدا قَد تُو آسته! ۲۳ پس دَ امينجي
بلده مه دَ خُدا قَسَمِ بُوخور که دَز مه و اولاده مه
و نسل مه خيانتِ نَمُوني، بلکه امو رَقْمِيکه ما
دَ حَقِ ازتو مِهْرَباني بُوديم، تُو ام دَ حَقِ ازمه
و مردُمِ سرزميني که دَ زشي دَ عِنوانِ بيگنه
زندگي مُوني، مِهْرَبان موبشي. ۲۴ اِبْرَاهِيمِ
گُفت: ”قَسَمِ مُوخورُم. ۲۵ اوخته اِبْرَاهِيمِ دَ باره
چاهِ او که خِدْمَتگاراى اَيْمَلِكِ دَ زورِ گِرِفْتُد،
پيشِ اَيْمَلِكِ شِكَايَتِ کد. ۲۶ اَيْمَلِكِ گُفت:
”ما خِبرِ نَدَرُم که امي کاره کي کده؛ تُو ام دَ
اي باره دَز مه چيزِ نَگُفتي و تا اِمروز ما دَ زي

باره نَشْنِيدِه بُوَدُم. ” ۲۷ پس اِبْرَاهِيم، گوسپندو
 و گاو ها ره دَ اَبِيْمَلِك دَد و اونا قد يگديگه
 خُو عهد بسته کد. ۲۸ اِبْرَاهِيم هفت باره ماده
 از رَمِه خُو جدا کد؛ ۲۹ و اَبِيْمَلِك از اِبْرَاهِيم
 پُرسان کد: ”معنای جدا کدونِ امزی هفت باره
 ماده چی آسته؟ ” ۳۰ اِبْرَاهِيم دَ جواب شی گُفت:
 ”امی هفت باره ماده ره از طرفِ ازمه قبول
 کُو تا امیا یگ شاهدي بَشِه که ما امی چاه
 ره کندیم. ” ۳۱ پس اُو جای بَئيرشَبَع^a گُفته شد
 چراکه هر دُوی ازوا دَ اُونجی قد يگديگه خُو
 قول-و-قَسَم کد. ۳۲ بعد از عهد بسته کدو
 دَ بَئيرشَبَع، اَبِيْمَلِك و فیکول قومندانِ لشکر
 شی باله شده پس دَ سرزمینِ فِلَسْطِينِيا رفت.
 ۳۳ و اِبْرَاهِيم دَ بَئيرشَبَع یگ درختِ گَز شند و دَ
 اُونجی نام خُداوند، خُداي اَبَدی ره گِرِفْتِه عِبادت

^a ۲۱:۳۱ «بَئيرشَبَع» دُو معنی دَرِه یعنی «چاهِ هفت» و

«چاهِ قَسَم».

کد. ۳۴ و اِبْرَاهِیْمِ بَلَدِهٖ عَدْر وخت دَ سِرْزَمِیْنِ
فَلَسْطِیْنِیَا دَ عِنْوَانِ بَیْگَنَهٗ زِنْدَگِیِ کَد.

اِمْتِحَانِ اِبْرَاهِیْمِ

۲۲^۱ بعد از و چیزا خُدا اِبْرَاهِیْمِ رِه
اِمْتِحَانِ کَدِه دَ زَشِیِ کُفْت: ”اَی
اِبْرَاهِیْمِ!“ و اُو کُفْت: ”اَمْرُ کُو صَاحِبِ.“^۲ خُدا
کُفْت: ”بَاجِهٖ خُو رِه، یِگَنَهٗ بَاجِهٖ خُو اِسْحَاقِ رِه
کِه دُوسْتِ دَرِیِ بَگِیْرِ و دَ سِرْزَمِیْنِ مَورِیَا بَورُو
و اُو رِه دَ اُونَجِیِ دَ بَلَهٗ یِگِ کُوه کِه دَ زِ تُو
نِشُو مِیْدُم دَ عِنْوَانِ قُرْبَانِیِ سُوخْتَنِیِ تَقْدِیْمِ کُو!“
^۳ صُبْحِ رُوزِ دِیْگِهٗ شِیِ اِبْرَاهِیْمِ بَالَهٗ شُدِهٗ خَرِ خُو
رِه پَالُو کَد و دُو نَفْرِ اَزِ خِدْمَتْگَارِیِ خُو رِه قَد
بَاجِهٖ خُو اِسْحَاقِ گَرِفْتِ و یِگِ مِقْدَارِ هِیْزُمِ بَلَدِهٖ
سُوخْتَنْدُونِ قُرْبَانِیِ سُوخْتَنِیِ مِیْدِهٗ کَد و رِیِیِ شُدِهٗ
سُونِ اَمْرُو جَایِ رَفْتِ کِه خُدا دَ زَشِیِ اَمْرِ کُدَد.
^۴ دَ رُوزِ سِوَمِ اِبْرَاهِیْمِ بَالَهٗ تُوخِ کَد و اَمُو جَایِ رِه
اَزِ دُورِ دِیْدِ. ^۵ اُوخْتِهٗ اِبْرَاهِیْمِ دَ خِدْمَتْگَارِیِ خُو

گُفت: "شُمُو امینجی دَ پیشِ خَرِ بِشِینید؛ ما و
 باچِه مه دَ اُونجی موری و عِبادت کده پس دَ
 پیش از شُمُو میی. " ^۶ اِبْرَاهِیم هیزُم ره که بلده
 سوختندونِ قُرْبانِی سوختنی اُورُدُد، دَ پُشتِ باچِه
 خُو اِسحاق بار کد و خود شی آتِش و کارد ره
 گِرِفت و هر دُوی شی قتی رِبی شُد. ^۷ اوخته
 اِسحاق دَ آتِه خُو اِبْرَاهِیم گُفت: "آتِی!" آتِه شی
 گُفت: "بُگی باچِه مه. " اِسحاق گُفت: "مو آتِش
 و هیزُم دَری، لیکن بارِه قُرْبانِی سوختنی کُجا
 یه؟ " ^۸ اِبْرَاهِیم دَ جواب شی گُفت: "باچِه مه،
 خُدا بارِه قُرْبانِی سوختنی ره خود شی میرسنه. "
 و هر دُوی شی دَ راهِ خُو اِدامه دَد. ^۹ وختی اونا
 دَمزُو جای رسید که خُدا دَزشی گُفتُد، اِبْرَاهِیم دَ
 اُونجی یگ قُرْبانگاه جور کد و هیزُم ره بلِه شی
 چِیند. بعد ازو باچِه خُو اِسحاق ره بسته کده
 دَ قُرْبانگاه دَ بلِه هیزُم اِیشت. ^{۱۰} اوخته اِبْرَاهِیم
 دِست خُو ره دِراز کده کارد ره گِرِفت تا که باچِه
 خُو ره قُرْبانِی کنه. ^{۱۱} لیکن ملایکه خُداوند از

آسمو اوره کوی کده گُفت: "إبراهیم، ابراهیم!"
و اورد جواب شی گُفت: "أمر کوصاحب!"
۱۲ ملایکه گُفت: "دست خوره د باچه دراز
نکو؛ دزو هیچ کار نگیر! چون آلی میدنم که از
خدا میترسی، چراکه باچه خوره، یگانه باچه
خوره از مه دریغ نکدی."

۱۳ و ابراهیم سر خوره باله کده دید که د
پس پشت شی یگ قوچ آسته و شاخای شی
د منه بوئه بند منده. پس اورد رفته قوچ ره
گرفت و اوره د عوض باچه خوره د عنوان قربانی
سوختنی تقدیم کد. ۱۴ و ابراهیم امو جای ره
د نام «خداوند مهیا مونه» نام کد. امو رقم
که تا امروز گُفته موشه، "د کوه خداوند مهیا
موشه." ۱۵ و ملایکه خداوند دفعه دوم از عالم
باله ابراهیم ره کوی کده ۱۶ گُفت: "خداوند
موگه که د ذات خو قسم موخورم: ازی که تو
ای کار ره کدی و باچه خوره، یگانه باچه خوره
ره از مه دریغ نکدی، ۱۷ ما یقیناً تو ره برکت

میدم و نسل تو ره رقم ستاره های آسمو و ریگ دریا الی کلو مونم. و اولاده تو درگه های شار دشمنای خوره تصرف مونه. ۱۸ و د وسیله اولاده تو پگ ملت های دنیا برکت پیدا مونه، چراکه تو توره مه ره گوش کدی. " ۱۹ اوخته ابراهیم د پیش خدمتگاری خو پس آمد و اونا باله شده پگ شی طرف بیشرشبع ری شد. و ابراهیم د بیشرشبع زندگی موکد.

اولاده ناحور

۲۰ بعد ازی چیزا د ابراهیم گفته شد که "ملکه ام بلده برار تو ناحور باچه ها د دنیا آورده: ۲۱ باچه اولباری شی عوص و برار شی بوص و قموئیل آته ارام، ۲۲ کاسد، خزو، پلداش، یدلاف و بتوئیل. " ۲۳ بتوئیل آته ریکا شد. امی هشت باچه ره ملکه بلده ناحور برار ابراهیم د دنیا آورد. ۲۴ کنیز ناحور که رومه نام دشت،

أَوْ طَابِح، گَاَحَم، تَاَحَش و مَعَكه رِه بَلَدِه شِي دَ
دُنْيَا أُوْرِد.

مرگِ ساره

۲۳ ساره یگ صد و بیست و هفت سال
زندگی کد؛ اینمی سال های عُمَرِ
ساره بُود^۲ و أَوْ دَ قَرِیْتِ أَرِیح، یعنی دَ حِبرون
دَ سِرْزَمِیْنِ کِنَعَانِ فَوْتِ کَد و اِبْرَاهِیْمِ بَلَدِه شِي
مَاتِمِ گِرِفْتِه چَخْرَا کَد. ^۳ و اِبْرَاهِیْمِ اَز پَالُوْی مِیْتِ
خُو بَالِه شُدِه دَ پِیْشِ بَنِي حِ تِ رَفْتِ و دَزْوَا گُفْتِ:
^۴ ” مَا دَ مِیْنِکَلِ شُمُو بِيگَنِه و مُسَاْفِرِ اَسْتُمْ؛ دَز
مِه یگ جای بَلَدِه قَبْرِسْتُو سَوْدَا کُنِیْد تَا مِیْتِ خُو
رِه اَز پِیْشِ چِیْمِ خُو دَ اَوْنَجِی دَفْنِ کُنْمِ. ” ^۵ بَنِي
حِ تِ دَ جَوَابِ اِبْرَاهِیْمِ گُفْتِ: ^۶ ” بَا دَا ر مِه، تَوْرِه مَو
رِه گُوشِ کُو. تُو دَ مِیْنِکَلِ مَو شَخْصِیْتِ بُزْرَگِ
اَسْتِی. مِیْتِ خُو رِه دَ خُوْبْتَرِیْنِ قَبْرِ هَايِ مَو دَفْنِ
کُو. هِیْچِ کُدَمِ مَو قَبْرِ خُو رِه اَز تُو دَرِیْغِ نَمُونِی اگِه
تُو مِیْتِ خُو رِه دَفْنِ کُنِی. ” ^۷ پَسِ اِبْرَاهِیْمِ بَالِه

شُد و خود ره دَ پیشِ مردُمِ امزُو سرزمی، یعنی
 بَنی حِت حَم کد ^۸ و قد ازوا گپ زده گُفت: ”اگه
 دِل شُمُو آسته که ما مَیتِ خُو ره از پیشِ چیم
 خُو دَفن کنم، پس توره مَره بِشَنوید و از عِفرون
 باچه صوحار بلده مه درخاست کنید ^۹ تا غارِ
 مَکفیله ره که مُلکیتِ شی و دَ آخِرِ زمینای شی
 آسته، دَز مه بَدیه. بیلید که او ره دَ قِیمتِ کامل
 دَ حُضورِ از شُمُو بلده قبرستو دَ عِنوانِ مُلکیتِ
 دَز مه سَودا کنه.“

^{۱۰} عِفرون دَ بَینِ حِتیا شِشتُد. پس عِفرونِ حِتیا
 دَ جوابِ اِبراهیمِ دَ حُضورِ بَنی حِت یعنی دَ حُضورِ
 پگِ کسای که دَ درگه شارِ ازو جَم شُدُد، گُفت:
 ”نه بادار مه، دَز مه گوش کُو! ما امُو پَئی
 زمی ره دَز تو موبخشم و غاری که دَزو تعلق
 دره ام از تو بشه. دَ حُضورِ قومای خُو او ره
 دَز تو موبخشم. بورُو، مَیتِ خُو ره دَفن کُو.“

^{۱۲} پس اِبراهیمِ خود ره دَ پیشِ مردُمِ امزُو سرزمی
 حَم کد ^{۱۳} و قد عِفرون دَ حُضورِ مردُمِ امزُو

سرزمی گپ زده گفت: "لُطْفاً عرض مَره گوش
 کُو: ما قِیْمَتِ ازُو زمی ره دَز تُو مِیْدُم. او ره
 از طرفِ ازمه قبول کُو تا مِیْتِ خُو ره دَ اُونجی
 دَفن کنم." ۱۴ و عِفرون دَ جوابِ اِبْرَاهِیْمِ گفت:
 ۱۵ "بادار مه، دَز مه گوش کُو: یگ پَیْیِ زمی که
 چار صد مِثقالِ نُقره قِیْمَتِ دَره، ای دَ بَیْنِ ازمه
 و از تُو چی آسته؟ بورُو، مِیْتِ خُو ره دَفن کُو."
 ۱۶ اِبْرَاهِیْمِ گبِ عِفرون ره گوش کد و نُقره ره که
 عِفرون دَ حُضُورِ بَنی حِتِ یاد کدَد، یعنی چار
 صد مِثقالِ نُقره ره دَ مُطابِقِ وَزنی که رواج بُود
 بِلدِه عِفرون تُول کده دَد. ۱۷ دَ امزی رقمِ زَمِیْنِ
 عِفرون دَ مَنطِقِه مَکفیلِه که رُوی دَ رُوی مَمری
 بُود، یعنی زمی و غاری که دَزُو تَعْلُقِ دَشْتِ قَدِ
 پَگِ دِرختای که دَ جَعِه شی بُود، ۱۸ دَ حُضُورِ
 بَنی حِتِ، یعنی تمامِ کَسای که دَ دَرگِه شارِ ازُو
 اَمَدُد دَ عِنوانِ مُلکِیْتِ دَ اِبْرَاهِیْمِ تَحْوِیْلِ دَدِه شُد.
 ۱۹ بعد ازُو اِبْرَاهِیْمِ خاتُونِ خُو ساره ره دَ غارِ
 زَمِیْنِ مَکفیلِه که رُوی دَ رُوی مَمری یعنی حِبرون

دَ سرزمینِ کنعان بود، دَفن کد. ۲۰ خلاصه،
امو زمی قد غاری که دَزُو تعلق دَشت دَ عنوانِ
قبرستو از طرفِ بنی حِت دَ مُلکیتِ ابراهیم
تحویل دده شد.

یگ خاتو بلده اسحاق

۲۴
۱ ابراهیم پیر و سال خورده شد،
و خداوند او ره دَ تمامِ کارای شی
برکت دده بود. ۲ یگ روز ابراهیم دَ خدمتگار
خو که کتبه خانه شی و مسؤلِ تمامِ دارایی
شی بود، گفت: ”دست خو ره زیرِ ران مه بیل
۳ و دَ خداوند، خدای آسمو و زمی قسم بخور
که بلده باچه مه اسحاق از دخترِ کنعانیا که
ما دَ مینکلِ ازوا زندگی مونم، خاتو نمیگیری،
۴ بلکه دَ وطنِ خود مه و دَ پیشِ قومای مه موری
و بلده باچه مه اسحاق یگ خاتو میگیری.“
۵ خدمتگار شی دَزُو گفت: ”اگه او دخترِ راضی
نشنه که قد ازمه دَ ای سرزمی بییه، آیا ما

باچه تُو ره دَ سرزمینی بُرُم که تُو از اُونجی
 اَمُددی؟^۶ اِبراهیم دَزشی گُفت: ”توخ کُو که
 باچه مَره دَ اُونجی پس نَبری.^۷ خُداوند، خُدای
 آسمونا که مَره از خانِه آتِه مه و از جای پیدایش
 مه گِرِفته دَ اینجی اُورد و قد از مه توره گُفت و
 دَز مه قَسَم خورده گُفت که ’امی سرزمی ره دَ
 اولادِه تُو میدُم، ’ اُو ملایکِه خُو ره پیشلون تُو
 رِبی مُونه تا از اُونجی یگ خاتُو بَلدِه باچه مه
 بَگیری.^۸ لیکن اگِه اُو دُختر راضی نَشنه که قد
 تُو بییه، اوخته تُو ازی قَسَم خلاص اَستی. فقط
 هُوش کُو که باچه مَره دَ اُونجی پس نَبری.“
^۹ اوخته خِدمتگار شی دِست خُو ره تَی رانِ بادار
 خُو ایشْت و دَ امزی باره بَلدِه ازو قَسَم خورد.
^{۱۰} پس خِدمتگار شی دِه اُشْتَر ره از مینکل
 اُشْتَرای بادار خُو گِرِفت و رِبی شُدِه هر رقم
 سَوغاتای خُوب ره از دِست بادار خُو گِرِفته بُرد.
 دَ امزی رقم اُو رِبی شُدِه سُون ارام اَلنَهَرین دَ
 شارِ ناحور رفت.^{۱۱} اُو دَ وختِ دِیگرِ روز اُشْتَرَا

ره دَ برونِ شارِ دَ پالوی یگ چاهِ آو خاؤلجی
 کد، دَ غیتیکه خاتونو بلده آو کشیدو برو میمد.
 ۱۲ اوخته او گُفت: ”آی خداوند، خُدای بادار مه
 ابراهیم! امروز مَره کامیابی بدی و دَ حقِ بادار مه
 ابراهیم مهربانی کُو. ۱۳ اینه، ما دَ پالوی امزی
 چشمه آو ایسته یُم و دُخترِ مردُم امزی شار
 بلده آو کشیدو مییه. ۱۴ پس دَ دُختری که مُوگُم
 ’لُطفاً کوزه خوره تاه کُو که آو وُچی کُنم‘ و اگه
 او بُگیه ’وُچی کُو و ما دَ اُشترای تُو ام آو میدم،‘
 اوخته بیل که او اُمو دُختری بَشه که بلده بنده
 خُو اسحاق مقرر کدے. دَ امزی رقم ما میدنم
 که دَ حقِ بادار مه مهربانی کدے. ” ۱۵ و پیش
 ازی که او توره خوره تامو کنه، ریکا کوزه دَ
 بله شانِه شی بُر شده آمد. ریکا دُخترِ بتوئیل
 بُود و بتوئیل باچه ملکه خاتونِ ناحور؛ و ناحور
 برارِ ابراهیم بُود. ۱۶ او یگ دُخترِ غدر نوربند
 بُود و یگ باکره که دستِ هیچ مرد دَزو نرسیدد.
 ریکا دَ چشمه تاه شد و کوزه خوره پُر کده باله

آمد. ۱۷ اوخته، خدمتگار دَ عَجَلَه دَمِ راهِ شی رفت و گفت: "لُطْفاً از کوزه خُو مَره یگ شوپ او بدی." ۱۸ او گفت: "وُچی کُو، بادار مه!" و چابک کوزه خُو ره از شانِه خُو تا کده دَ بِلِه دست خُو گرفت و دَزُو او دَد. ۱۹ وختیکه از او دَدو فارغ شد، دَزشی گفت: "بلدِه اُشترای تُو ام او میکشم تا وختیکه از او سیر شنه." ۲۰ پس او کوزه خُو ره دِستی دَ آخور شیو کد و بسم سُون چاه دَوید تا او بکشه و بلدِه تمام اُشترای شی او بُر کد. ۲۱ امو آدم چپ ششتد و دَ دِقَت سُون شی توخ مُوکد تا بِنگره که خُداوند سَفَرِ ازُو ره کامیاب مونه یا نه.

۲۲ وختیکه اُشترِا از او سیر شد، خدمتگاریگ حلقه طِلائی دَ وَزَنِ نِیمِ مِثقال و یگ جوره دِست بندِ طِلائی دَ وَزَنِ دِه مِثقال دَزُو دَد ۲۳ و گفت: "دَز مه بگی که تُو دُخترِ کِی اَسْتی؟ آیا دَ خانِه آتِه تُو بلدِه ازمو جای پَیدا موشه که شاو ره دَ اُونجی تیر کُنی؟" ۲۴ رِیکا دَ جواب شی گفت:

”ما دُخترِ بَتُوئیلِ اَسْتُم، دُخترِ باچِه مِلکِه که بِلدِه
 ناحور دَ دُنیا اُورِد. “ ۲۵ اُو امچنان دَزُو کُفت:
 ”کاه و عَلف کَلو دَری و جای ام اَسْتِه که شاو ره
 تیر کنید. “ ۲۶ اوخته خِدْمَتگار خود ره خَم کده
 خُداوند ره سَجده کد ۲۷ و کُفت: ”حمد-و-ثنا
 دَ خُداوند، خُدای بادار مه اِبْرَاهیم که رَحْمَت
 و مُحَبَّت خُو ره از بادار مه دِرِیغ نَکد و مَرِه
 دَ راه دَ خانِه قَوْمای بادار مه راهنُمایی کد. “
 ۲۸ پس اُمُو دُختر دَویدِه دَویدِه رفت و خانوارِ اِبِه
 خُو ره امزی چِیزا خبر کد. ۲۹ رِیکا یِگ بَرار دَ
 نامِ لَابان دَشت و لَابان دَویدِه دَویدِه دَ پِیشِ امزُو
 آدم دَ سِرِ چِشمه رفت. ۳۰ ای واقِعِه اینی رِقْم رُخ
 دَد: امی که لَابان حلقه و دِستبند ها ره دَ دِستای
 خوار خُو دید و توره خوار خُو رِیکا ره شَنید که
 کُفت: ”اُو آدم دَز مه اینی رِقْم کُفت، “ اُو دَ پِیشِ
 امزُو آدم اَمَد و اُو دَ پَالُوی اُشْتُرای خُو دَ سِرِ
 چِشمه ایستِه بُوَد. ۳۱ و لَابان دَزُو کُفت: ”ای
 بَرکت یافتِه خُداوند! چِرا دَ بَرُو ایستِه شُدِه؟ بیه

که بوری، ما خانه ره تیار کدیم و بلده اُشترای
 تُو جای آماده آسته. ” ۳۲ پس اُمُو آدم دَ خانه
 ازوا رفت و لابان اُشترًا ره واز کده دَزوا کاه
 و علف دَد. بعد ازو بلده خِدمتگارِ اِبْرَاهِیم و
 کسای که قد شی اَمُدُد، آو اُورد تا پایای خُو
 ره بُشویه. ۳۳ اوخته نان ره اُورده دَ پیشِ ازوا
 ایشت که بُخوره. مگم خِدمتگارِ اِبْرَاهِیم گُفت:
 ” تا مقصد خُو ره دَز شُمو نَگِیم نان نَمُوخوَرُم. ”
 و لابان گُفت: ” بُگی. ” ۳۴ اوخته آو گُفت: ” ما
 خِدمتگارِ اِبْرَاهِیم اَسْتُم. ۳۵ خُداوند بادار مَره
 غَدَر بَرکت دَدِه و اُو شخصِ بُزرگ شُدِه. خُداوند
 دَزو رمه و گَلِه، طِلا و نُقره، غُلاما و کَنِیزا،
 اُشترًا و اَلَاغا دَدِه. ۳۶ و ساره خاتونِ بادار مه
 دَ پسِ پیری بلده بادار مه یگ باچه کده و اُو
 تمامِ دارایی خُو ره دَمَزو باچه دَدِه. ۳۷ بادار مه
 مَره قَسَم دَدِه گُفته که ’بلده باچه مه از دُخترِونِ
 کِنَعانیا که ما دَ سرزمینِ ازوا زندگی مُونُم، خاتو
 نَگیر، ۳۸ بَلِکِه دَ پیشِ خانوارِ اَتِه مه بورُو، یعنی

دَ پِيشِ اَوْلَادِ بَابِه^a مِه و يِگِ خَاتُو بَلَدِه باچِه مِه
 بَگِيرِ. ^{۳۹} و ما دَ بادارِ خُو گُفْتُمْ: 'اگِه اُو دُخترِ
 قَد از مِه نِيه، چِي؟' ^{۴۰} اوختِه اُو دَز مِه گُفْت:
 'خُداوندِي کِه ما از و پِيروِي مُونْم، مَلایِکِه خُو رِه
 قَد تُو رِييِ مُونِه و اُو سَفَر تُو رِه کَامِيابِ مُوکُنِه تا
 بَتَنِي يِگِ خَاتُو از اَوْلَادِ بَابِه مِه يِعْنِي از خانَوارِ
 اَتِه مِه بَلَدِه باچِه مِه بَگِيرِي. ^{۴۱} دَ اِينِي صُورْتِ
 تُو مِيتَنِي از قَسْمِ مِه خِلاصِ شَنِي: و خَتِيکِه پِيشِ
 اَوْلَادِ بَابِه مِه بوري و اونا دَز تُو يِگِ خَاتُو نَدِيه،
 اوختِه تُو از قَسْمِ مِه خِلاصِ اَسْتِي.'

^{۴۲} پَس اِمروزِ و خَتِيکِه دَ سَرِ چِشمِه رَسِيدْم
 اِينِي رَقْمِ دُعا کُدْم: 'اِي خُداوند، خُدايِ بادارِ
 مِه اِبْرَاهِيم! از تُو خَاهِشِ مُونْم کِه مَرِه دَمزِي
 سَفَرِ کَامِيابِ کُنِي. ^{۴۳} اَلِي دَ پَالُوِي اَمزِي چَاهِ
 اِيستِه مُوشْم و دُخترِي کِه بَلَدِه اُو کَشِيدو مِييه،

^a ۲۴:۳۸ اَوْلَادِ بَابِه يِعْنِي اَوْلَادِه چِنْدِ بَرارِ کِه بَعْدِ از نَسْلِ

پَنجُمِ اَمزُو بَرارو دَ و جُودِ مِييه.

ما دَزشی مُوگُم، ”لُطفاً از کُوزه خُو کم وَری
 آو دَز مه بَدی که وُچی کُنم، “ ۴۴ و اگه آو
 گُفت که ”وُچی کُو و ما بَلدِه اُشترای تُو ام آو
 مِیکشُم. “ اوخته بیل که آو دُختری بَشه که تُو
 بَلدِه باچِه بادار مه مُقَرر کدے. ۴۵ پِیش ازی
 که از توره گُفتو دَ دِل خُو خلاص شُنم، دِیدم
 که رِیکا کُوزه دَ شانِه شی اَمَد و دَ چِشمه تا
 رفته آو کشید. اوخته ما دَزشی گُفتم، ’لُطفاً دَز
 مه آو بَدی. ۴۶ آو چابُک کُوزه خُو ره از شانِه
 خُو تا کد و گُفت که ’وُچی کُو و ما اُشترای تُو
 ره ام آو مِیدم. ’ پس ما وُچی کُدُم و آو اُشترای
 مَره ام آو دَد. ۴۷ اوخته از شی پُرسان کُدُم که
 ’تُو دُخترِ کِی اَسْتی؟’ آو گُفت: ’ما دُخترِ بَتُوئیل
 اَسْتُم، دُخترِ باچِه ناحور که مِلکه بَلدِه شی دَ دُنیا
 اُورد. ’ پس ما حلقه ره دَ بِنی شی و دِستبندا
 ره دَ دِستای شی اَندختُم. ۴۸ بعد ازو خود ره خَم
 کده خُداوند ره سَجده کُدُم. ما خُداوند، خُدای
 بادار خُو اِبْرَاهِیم ره حَمد-و-ثنا گُفتم که مَره دَ

راهِ راستِ هِدایتِ کدِ تاکه یگِ دُخترِ از خانوارِ
برارِ بادارِ خُوِ بَلدِه باچه شی بگِیرُم. ^{۴۹} آلی اگه
دَ حَقِ بادارِ مه مَحَبَتِ و مِهْرَبانی مُونید دَز مه
بُگید. اگه نَمُوکْنید، ام دَز مه بُگید تا طرفِ
راستِ یا چَپِ رَیِ شُنُم.

^{۵۰} اوخته لابان و بتوئیل دَ جوابِ شی گفت:
”ای کار از طرفِ خُداوند آسته. مو دَز تو هیچ
چیزِ گُفته نَمیتنی، نَه خُوب و نَه بَد. ^{۵۱} اینه،
رِیکا دَ پیشِ رُویِ تُو آسته. ای ره بگِیر و بورُو
تا خاتُونِ باچه بادارِ تُو شَنه، امو رقمِ که خُداوند
گُفته. ” ^{۵۲} وختیکه خِدْمَتگارِ اِبْرَاهیمِ توره ازوا
ره شَنید، اُو رُویِ خُوِ ره دَ زمی ایشته خُداوند
ره سَجده کد. ^{۵۳} اوخته خِدْمَتگارِ گوش-و-گانه
طِلائی و نُقرهیی ره قد کالاهای بَر کد و دَ رِیکا
پیشِ کد. اُو امچنان دَ برارِ و آبه رِیکا سَوغات
های قِیمتی دَد.

^{۵۴} بعد ازی چیزا خِدْمَتگارِ اِبْرَاهیمِ و نفرای
که قد شی قتی بُود، خورد و وُچی کد و شاو

ره دَ اُونجی تیر کد. صَباح گاه وختیکه باله
 شد، گُفت: ”مَره طرفِ بادار مه رِبی کُنید.“
 ۵۵ مگم برار و آبه رِیکا دَزو گُفت: ”بیل که
 دُختر یگو ده روزِ دیگه قد از مو بُمَنه. بعد ازو
 بورید.“ ۵۶ مگم خِدمتگار اِبراهیم دَزوا گُفت:
 ”مَره معطل نَکُنید؛ ازی که خُداوند مَره دَ ای
 سَفر کامیاب کده مَره رِبی کُنید تا دَ پیشِ بادار
 خُو بورم.“ ۵۷ اونا گُفت: ”خِی بیل که دُختر ره
 کوی کنی و از خود شی پُرسان کنی.“ ۵۸ اوخته
 اونا رِیکا ره کوی کده از شی پُرسان کد: ”آیا
 قد امزی آدم موری؟“ او گُفت: ”آره، مورم.“
 ۵۹ پس اونا خوار خُو رِیکا ره قد دایه شی قتی
 قد خِدمتگار اِبراهیم و آدمای شی رِبی کد.
 ۶۰ و اونا رِیکا ره خیر و بَرکت دده گُفت:
 ”خوار جان، تُو آبه هزارها و هزارها شنی
 و اولادِه تُو درگه های شارِ دُشمنای
 خُو ره تَصَرُف کنه.“

۶۱ پس ریکا قد کنیزای خو باله شده دَ بِلَه اُشْتِرا
سوار شد و از پُشتِ امزو آدم ریی شد. دَمزی
رقم خِدْمَتگَار رِیْکَا ره بُرد.

۶۲ و اِسْحاق از بَئیر-لَحی-روئی اَمَدُد و دَ
مَنْطِقَه جَنْوَب زَنْدَگِی مُوْکَد. ۶۳ یِگ شام
اِسْحاق دَ حَالِیکَه دَ دَشت چَکَر مِیَزَد، باله توخ
کد و دید که یِگ کاروانِ اُشْتَر مِیِیه. ۶۴ و رِیْکَا
ام باله توخ کد و اِسْحاق ره هُوش کده از
اُشْتَر خُو تا شد ۶۵ و از خِدْمَتگَار پُرسان کد:
”اُمُو اَدَمِ که دَ دَشت دَ دَمِ رَاهِ مَو مِیِیه، کِی
اَسْتَه؟“ خِدْمَتگَار کُفْت: ”اُو بَادار مه اَسْتَه.“
اوخته رِیْکَا چادر خُو ره گِرِفْت و خود ره پوَشَنْد.
۶۶ و خِدْمَتگَار تَمَامِ کَارایِ ره که کده بُود دَ
اِسْحاق نَقْل کد ۶۷ پس اِسْحاق رِیْکَا ره دَ خِیمَه
اِبَه خُو ساره اُورده اُو ره خاتُو کد و اِسْحاق اُو ره
دوست دَشت. دَمزی رقم اِسْحاق بعد از مرگِ
اِبَه خُو تَسَلَّى پِیْدَا کد.

اولادای دیگه ابراهیم

۲۵
۱ و ابراهیم یگ خاتون دیگه گرفت د
نام قُطوره. ۲ او بلده شی اینی اولادا
ره د دنیا اُورد: زمران، یقشان، مدان، مدیان،
یشباق و شواح. ۳ یقشان آته شبا و ددان شد.
اولاده ددان اشوری ها، لُطوشی ها و لئومی ها
بُود. ۴ باچه های مدیان اینیا بُود: عیفاه، عیفر،
حنوخ، ابیداع و الداعه. پگ امزیا اولاده قُطوره
بُود.

۵ ابراهیم تمام دارایی خوره د اسحاق بخشید.
۶ ولے د باچه های خاتونوی دیگه خُو^a ابراهیم
تُحفه ها دد و زمانی که او هنوز زنده بُود،
اونا ره از پالوی باچه خُو اسحاق سون مشرق د
سرزمین شرقی ربی کد.

^a ۲۵:۶ یعنی د باچه های هاجر و قُطوره.

وَفَاتِ اِبْرَاهِيْمِ

تمامِ عُمْرِ اِبْرَاهِيْمِ يَكْ صَد وَ هَفْتَاد وَ پَنَج
سَال بُود. ^۸ وَ اِبْرَاهِيْمِ اٰخِرِيْنَ نَفْسَايْ خُو رِه
كَشِيْدِه دَ خُوْب سِنِ پِيْرِي فَوْت كَد. اُو پِيْر شُد وَ
يَك زَنْدَگِي قِنَاعَتَبَخْش تِيْر كَدِه قَد بَابِه كَلَوْنَايْ ^a
خُو يَك جَاي شُد. ^۹ بَاچِه هَاي شِي اِسْحَاق وَ
اِسْمَاعِيْل اُو رِه دَ غَارِ مَكْفِيْلِه دَ زَمِيْنِ عِفْرُوْن
بَاچِه صُوْحَارِ حَتِّيْ، دَ شَرْقِ مَمْرِي دَفْن كَد،
^{۱۰} دَ زَمِيْنِي كِه اِبْرَاهِيْمِ اَز بَنِي حِتْ خَرِيْدِه بُود.
اَرِيْ، دَ اَمُوْنَجِي اِبْرَاهِيْمِ وَ خَاْتُوْن شِي سَارِه
دَفْن شُد. ^{۱۱} بَعْد اَز وَفَاتِ اِبْرَاهِيْمِ، حُدَا دَ
بَاچِه شِي اِسْحَاق بَرَكْت دَد. وَ اِسْحَاق نَزْدِيَكِ
بِئِيْر-لَحْي-رُوئِي زَنْدَگِي مُوَكَد.

---

^a ۲۵:۸ دَ جَاي «بَابِه كَلَوْنَا» دَ زِيُوْنِ عِبْرَانِي «قَوْم» نُوْشْتِه

۱۲ ای دَ باره نسلِ اسماعیل باچه ابراهیم آسته
 که از هاجرِ مصری، کنیزِ ساره بلده ابراهیم
 پیدا شُد. ۱۳ اینیا نام های باچه های اسماعیل
 آسته که نام های ازوا دَ ترتیبِ تولدِ ازوا ذکر
 شُد: باچه اولباری اسماعیل نبیوت، بعد ازو
 قیدار، ادبیل، مبسام، ۱۴ مشماع، دومه، مَسا،
 ۱۵ حداد، تیما، یَطور، نافش و قدمه. ۱۶ امیا
 باچه های اسماعیل بُود و امیا ام نام های ازوا
 دَ مُطابقِ جای بُود-و-باش و خیمه‌گاه های ازوا؛
 اونا دوازده حکمران دَ مُطابقِ طایفه های خُو
 بُود. ۱۷ اینی سال های عُمَرِ اسماعیل بُود: یگ
 صد و سی و هفت سال؛ او آخِرین نَفَسای خُو ره
 کشیده فوت کد و قد بابَه‌کلونای^a خویگ جای
 شُد. ۱۸ باچه های اسماعیل از منطقه حویله تا
 شُور که دَ شرقِ مصر دَ سرِ راهِ آشور واقع بُود،

^a ۲۵:۱۷ دَ جای «بابه‌کلونا» دَ زبونِ عبرانی «قوم»

جای-د-جای شد. اونا از پگِ قومايِ خو جدا
زندگی موكد.

باچه های اسحاق

۱۹ ای د باره نسلِ اسحاق باچه ابراهيم آسته:
ابراهيم آته اسحاق بُود، ۲۰ و اسحاق چل ساله
بُود كه ریکا ره خاتو كد. ریکا دختر بتوئیل
ارامی و خوارِ لابانِ ارامی از منطقه فدان ارام
بُود. ریکا خوارِ لابانِ ارامی بُود. ۲۱ اسحاق
بلده خاتون خو د پیش خداوند دُعا كد، چون
او نازای بُود. و خداوند دُعايِ ازو ره قبول كد
و خاتون شی ریکا حامله شد. ۲۲ و دُو نلغه
د كوره شی كش-و-گیر موكد و او قد خود خو
گفت: ”بچم، چی شده مره؟ چرا ایطور شدیم؟“
پس او رفته از خداوند پُرسان كد ۲۳ و خداوند
دزشی گفت:

”دُو قوم د كوره تو آسته،

و دُو ملت از تو د وجود آمده جدا موشه،

یگ از دِیگِه خُو کده قوی تر آسته
 و برارِ کُنه دَ برارِ ریزه خدمت مونه!^{۲۴}
 زمانیکه وختِ زیدونِ ریکا رسید، دیده شد
 که دُوگنی دَ کوره شی آسته.^{۲۵} اولباری شی
 که پیدا شد، سُرخه بُود و تمامِ جسمِ شی رقمِ
 پوستین پُر موی بُود؛ اونا اوره عیسو نام ایشت.
 بعد ازو برار شی پیدا شد که قد دست خُو
 از کونِ بوربی عیسو گرفتند. امزی خاطر او
 ره یعقوب^a نام ایشت. اسحاق شصت ساله
 بُود که ریکا اونا ره دَ دُنیا اورد.^{۲۷} و امو
 دُو باچه کُنه شد. عیسو یگ شکارچی قوی
 و یگ آدمِ صحرایِ بُود، مگم یعقوب آدمِ
 آرام و خیمه شین بُود.^{۲۸} اسحاق عیسو ره
 دوست دشت چراکه گوشتِ شکارِ ازو ره خوش
 دشت، مگم ریکا یعقوب ره دوست دشت.

^a ۲۵:۲۶ «یعقوب» یعنی «کسی که بوربی کسی دِیگِه

ره بگیری.»

۲۹ یگ روز یعقوب دَرَو کوچه عَدَس پُخته
 مُوكد که عیسو مَندِه-و-گُشنه از دَشت اَمده
 ۳۰ دَ یعقوب گُفت: ”امزُو خوراکِ سُرَخ رَنگ کم
 وری بَدی که بُخورُم، چُون غَدَر مَندِه-و-گُشنه
 شُدیم.“ امزی خاطر عیسو دَ نامِ اَدوم^a ام کوی
 مُوشد. ۳۱ و یعقوب دَ جواب شی گُفت: ”اِمروز
 حقِ اوّلباری گی خُوره دَ امزی کوچه عَدَس دَز مه
 سَودا کُو.“ ۳۲ عیسو گُفت: ”ما که دَرَو مُومرُم،
 حقِ اوّلباری گی دَز مه چی بَدرد مُوخوره؟“
 ۳۳ مگم یعقوب گُفت: ”اوّل دَز مه قَسم بُخور.“
 اوخته عیسو قَسم خورد و حقِ اوّلباری گی خُوره
 دَ یعقوب سَودا کد. ۳۴ و یعقوب دَ عیسو نان
 و کوچه عَدَس دَد. او خورد و وُچی کد و باله
 شُدِه رفت. دَمزی رقم عیسو حقِ اوّلباری گی خُو
 ره بے اَرزِش حِساب کد.

a ۲۵:۳۰ «اَدوم» یعنی «سُرَخه.»

اسحاق و ابيمليک

۲۶
۱ د امزو سرزمی قحطی-و-گشنگی
آمد مثل قحطی که د زمان ابراهيم
آمد. و اسحاق د شار جرار د پيش ابيمليک
پادشاه فلسطينيا رفت. ۲ اوخته خداوند دزو
ظاهر شده گفت: "د مصر نرو؛ د سرزمینی بشی
که ما دز تو موگم. ۳ پس د امزی سرزمی د
عنوان بيگنه زندگی کو و ما قد تو آستم و تو
ره برکت ميديم، چون ما تمام امزی سرزمینا
ره دز تو و اولاده تو موبخشم و وعده ره که
قسم خورده د آته تو ابراهيم کدم پوره مونم.
۴ نسل تو ره رقم ستاره های آسمو بے حساب
جور مونم و پگ امزی سرزمینا ره د اولاده تو
ميدم و تمام ملت های دنيا د وسيله اولاده تو
برکت پيدا مونه، ۵ چراکه ابراهيم از آيد مه شد
و وظیفه، احکام، دستورا و شریعت مره د جای
اورد." ۶ پس اسحاق د جرار ششت.

۷ وختیکه مردم ازو جای دَ باره ریکا از اسحاق
 پُرسان کد او دَ جواب ازوا گُفت: "ای خوار
 مه آسته." "اسحاق ترس خورد که بگیه "ای
 خاتون مه یه،" "چون قد خود خو گُفت: "نشنه
 که مردم امزی منطقه مَره از خاطر ریکا بکُشه،
 چراکه او غدر نوبند آسته." ۸ "اسحاق خیلی
 وخت ره دَ اونجی تیر کدُده که یگ روز ابیملیک
 پادشاه فلسطینیا از کلکین قصر خو بُرو ره
 توخ کد و دید که اسحاق قد خاتون خو ریکا
 شوخی-و-مزاق مونه. ۹ ابیملیک اسحاق ره کوی
 کده گُفت: "ای خاتون تو آسته! چرا گُفتی که
 'ای خوار مه یه؟'" اسحاق دَ جواب شی گُفت:
 "ما گُفتم، نشنه که ما از خاطر ازو کُشته شئم."
 ۱۰ ابیملیک گُفت: "ای چی کار بود که تو دَ حق
 از مو کدی؟ کم مندُده که یکی از مردمای مو
 قد خاتون تو خاو شنه و تو بار گناه ره بله از مو
 بیبری!" ۱۱ بعد ازو ابیملیک دَ تمام مردم اعلان
 کده گُفت: "هر کسی که دَ ای آدم یا دَ خاتون

شی دِسْت بَزَنه، اُو کُشْتَه مُوشَه. " ۱۲ اِسْحاق دَ اُو سِرْزَمی کِشْت و کار کد و دَ امزُو سال صد برابر حاصِلِ گِرِفْت، چِراکه خُداوند اُو ره بَرکت دَد. ۱۳ و اِسْحاق اَدَمِ دَوْلْتَمَنْد شُد و تَرَقی کده مَوْرَفْت تا که غَدْر کَلو دَوْلْتَمَنْد شُد. ۱۴ اُو رَمه و گَله و غُلامای کَلو دَشْت و فِلَسْطِینیا قَد شی بَخِیلی مُوکد. ۱۵ اونا پِگِ امزُو چاه های ره که خِدْمَتگاری آتِه شی دَ زَمَانِ آتِه شی اِبْرَاهِیم کَنْدَد، کور کد و از خاک پُر کد.

۱۶ اوخته اَبِیْمَلِک پادشاه دَ اِسْحاق گُفْت: "از دِیْرِ مو کوچ کُو، چِراکه تُو از مو کده کَلو زورْتُو شُدِی. " ۱۷ پَس اِسْحاق از اُونجی حَرکت کد و دَ دَرّه جِرار خِیمه زَدَه جای-د-جای شُد. ۱۸ اِسْحاق چاه های اُو ره که دَ دَوْرُونِ آتِه شی اِبْرَاهِیم کنده شُد دُوباره کَنْد، چُون فِلَسْطِینیا اونا ره بعد از مَرگِ اِبْرَاهِیم کور کَدَد. و اُو اُمُو نام ها ره دَ بِلَه ازوا ایشْت که آتِه شی سَابِقِ ایشْتَد. ۱۹ و خِتِیکه غُلامای اِسْحاق دَ مَنَه دَرّه جِرار چاه

کند، اونا دَ اُونجی یگ چشمه آو تازه ره پیدا
 کد. ۲۰ مگم چوپونای جرار قد چوپونای اسحاق
 جنجال کده گُفت: ”ای آو از مویه. “ و اسحاق
 امو چاه ره «عسِق»^a نام ایشته. ۲۱ اوخته اونا
 یگ چاه دیگه کند و دَ سرِ ازو ام جنجال شد. و
 اسحاق امو چاه ره «سِطنه»^b نام کد. ۲۲ اسحاق
 امو جای ره ایله کده دَ یگ جای دیگه چاه کند
 و اونا دَ سرِ ازو جنجال نکد. امزی خاطر او
 چاه ره «رحوبوت»^c نام ایشته و گُفت: ”آلی
 خُداوند مو ره جای پِراخ دده و مو دَ ای سرزمی
 بارور موشی.“

۲۳ از اُونجی اسحاق دَ بئیرشَبَع رفت
 ۲۴ و خُداوند دَمز و شاو دَ زشی ظاهر شده گُفت:
 ”ما خُدای آته تُو اِبراهیم اَسْتُم. ترس نَخور،
 ما قد تُو اَسْتُم و تُو ره بَرکت میدُم و از خاطر

^a ۲۶:۲۰ «عسِق» یعنی «جنجال» ^b ۲۶:۲۱ «سِطنه»

یعنی «مُخَالَفَت یا دُشْمَنی» ^c ۲۶:۲۲ «رحوبوت»

یعنی «جای پِراخ»

خدمتگار خُو اِبْرَاهِيمِ اَوْلَادِه تُو ره کلو مُونم. ”
 ۲۵ اوخته اِسْحاق دَ اُونجی یگ قُربانگاه جور
 کد و نامِ خُداوند ره گِرِفْتِه عِبَادت کد. اُو خِیمِه
 خُو ره دَ اُونجی زَد و عُلَمای شی دَ اُونجی
 یگ چاهِ کَند. ۲۶ دَ امزُو غَیت اَبِیْمَلِک قد وَزِیر
 خُو اَحْزَات و قومندانِ لَشکر خُو فِیکول از جِرار
 دَ پیشِ اِسْحاق اَمَد. ۲۷ و اِسْحاق ازوا پُرسان
 کد: ”چرا دَ پیش مه اَمدید؟ شُمُو خُو قد ازمه
 دُشْمَنی کَدید و مَره از پَالُوی خُو هِی کَدید؟“
 ۲۸ اَوْنَا کُفْت: ”مُو بَرْمَلَا مِیْنِگَری که خُداوند
 قد تُو اَسْتِه. پس مو قد خود خُو کُفْتی که دَ
 بَیْنِ اَزْمُو و اَزتُو یگ قَسْم بَشِه و قد اَزتُو یگ
 عَهْد بَسْتِه کنی ۲۹ تاکه تُو دَز مو ضَرَر نَرَسَنی
 اَمُو رَقْمِیکه مو ام دَز تُو کُدم بَدی نَکَدے،
 بَلْکِه هَمِیْشِه قد تُو خُو بی کَدے و تُو ره دَ
 صُلح-و-سَلَامَتی از پیشِ خُو رُخَصْت کَدے. و
 اَلی تُو بَرکَت یافْتِه خُداوند اَسْتی. “ ۳۰ اوخته
 اِسْحاق بَلْدِه ازوا مِهمانی جور کد و اَوْنَا خورد

و وُجی کد. ^{۳۱} صَباح گاهِ روزِ دِیگه شی اونا
 باله شُد و اونا قد یگدِیگه خُو قول-و-قَسَم
 کد و اِسحاق اونا ره رُو به راه کد و اونا دَ
 صُلح-و-سلامتی از پیش شی رفت. ^{۳۲} دَ امزُو
 روز غلامای اِسحاق دَ دِیر شی اَمَد و دَ باره
 چاهی که کنده بُود دَز شی خبر دَده گُفت: ”آو
 پَیدا کدے. “ ^{۳۳} و اِسحاق اُمُو چاه ره «شَبَع»^a
 نام کد؛ امزی خاطر نامِ امزُو شار تا اِمروز
 بَئیر شَبَع^b اَسته.

خاتونوی عیسو

^{۳۴} عیسو باچه اِسحاق چل ساله بُود که
 یهُودت دُخترِ بَئیری حِتی و باسَمَت دُخترِ ایلون
 حِتی ره خاتُو کد. ^{۳۵} اُمُو خاتونو زندگی اِسحاق
 و ریکا ره تلخ کد.

^a ۲۶:۳۳ «شَبَع» یعنی «قَسَم» ^b ۲۶:۳۳ «بَئیر شَبَع»

یعنی «چاهِ قَسَم»

وَعِدَهُ بَرَكَتٍ إِسْحَاقَ دَ يَعْقُوبَ

۲۷ وختیکه اسحاق پیر شُد و چیمای
شی از دید مَنَدَد، اُو یگ روز باچه
کُتِه خُو عیسو ره کوی کد و دزشی گُفت: ”باچه
مه.“ اُو گُفت: ”بُگی آتی.“ ۲ اسحاق گُفت:
”اینه، ما پیر شُدیم و د باره روزِ مُردون خُو
نَمیدَنم. ۳ اَلی سَلاحِ خُو یعنی تیر و کمون خُو
ره گِرِفته د بیابو بورُو و یگو چیز بلده مه شِکار
کُو ۴ و ازو بلده مه یگ نانِ مَزهدار پُخته کُو،
نانی که ما اُو ره کَلو خوش دَرُم. اوخته اُو ره
دَز مه بَیر که بُخورُم و تُو ره پیش از مُردون خُو
بَرَکت بَدُم.“

۵ وختیکه اسحاق قد باچه خُو عیسو توره
مُوگُفت، ریکا گوش مُوکد و امی که عیسو د
بیابو رفت تا یگو چیز ره شِکار کده بیره، ۶ ریکا
د باچه خُو یعقوب گُفت: ”اینه، ما توره آته تُو
ره شَنِیدُم که د عیسو برار تُو گُفت: ۷ ’بلده مه

گوشتِ شِکارِ بَیرِ و خُوبِ یِگِ نانِ مَزِه‌دارِ پُخته
 کُو تا اُو ره بُوخوَرُم و پِیش از مُردون خُو تُو ره
 دَ حُضوَرِ خُداوندِ بَرَکتِ بَدُم. ^۸ اَلی باچِه مه،
 دَ توره مه گوشِ بَدی و چِیزی ره که دَز تُو اَمَر
 مُونُم اَمُو رَقَم بُوکُو: ^۹ بوَرُو، از مَنه رَمه دُو دانه
 بَزغَلِه خُوبِ ره دَز مه بَیرِ تا ازوا بِلدِه آتِه تُو یِگِ
 نانِ مَزِه‌دارِ پُخته کَنُم اَمُو رَقَم که اُو خوش دَرِه.
^{۱۰} اوخته اُو ره دَ آتِه خُو بُوَرِ تا بُوخوره و پِیش از
 مُردون خُو تُو ره بَرَکتِ بَدیه.

^{۱۱} مِگَم یَعقُوبِ دَ آبه خُو رِیْکَا کُفْت: ”بِرار مه
 عِیسَوِ یِگِ آدَمِ پُرْمُویِ اَسْتِه و ما یِگِ آدَمِ بے مُویِ
 اَسْتُم. ^{۱۲} اِمکانِ دَرِه که آتِه مه دَز مه دِستِ بَزَنه
 و دَ نَظَرِ شِیِ شُنَه که ما اُو ره رِیشْخَنْدِ مُونُم.
 اوخته دَ جَایِ بَرَکتِ دَ بِلِه خُو نَالْتِ ره مِیرُم!“
^{۱۳} آبه شِیِ دَز شِیِ کُفْت: ”باچِه مه، نَالْتِ تُو دَ
 بِلِه اَزْمِه بَشَه. فِقطِ توره مَرِه گوشِ کُو و بوَرُو،
 اَمُو دُو بَزغَلِه ره بَیرِ.“ ^{۱۴} پَس یَعقُوبِ رَفْتِ و
 اَوْنَا ره گِرِفْتِه دَ آبه خُو اُورْدِ و آبه شِیِ یِگِ نانِ

مَزهدار پُخته کد، اُمُو رقم که آتِه شی خوش
 دَشت. ۱۵ اوخته رِبکا خُوبتَرین کالای باچه کِئِه
 خُو عیسو ره که دَ خانه دَ پیشِ ازو بُود، دَ جانِ
 باچه ریزه خُو یعقُوب دَد ۱۶ و پوستِ بَزغله ها ره
 دَ دِستا و گردونِ یعقُوب بسته کد. ۱۷ بعد ازو
 اُمُو خوراکِ مَزهدار و نانی ره که پُخته کُدد
 دَ دِستِ یعقُوب دَد. ۱۸ و یعقُوب دَ پیشِ آتِه
 خُو رفته گُفت: "آتِی!" اِسحاق گُفت: "بُگی
 باچه مه، تُو کی آستی؟" ۱۹ یعقُوب دَ آتِه خُو
 گُفت: "ما باچه اوّلباری تُو عیسو آستُم. اُمُو
 رقم که گُفتدی، ما اُمُو رقم کُدم. آلی باله شو و
 از گوشتِ شِکار مه بُوخور و مَره بَرکتِ بدی."
 ۲۰ مگم اِسحاق از باچه خُو پُرسان کد: "باچه
 مه، چطور ای ره ایقَس زود پیدا کدی؟" و
 یعقُوب دَ جواب شی گُفت: "خُداوند، خُدای تُو
 ای ره دَ پیشِ رُوی مه اُورد." ۲۱ اوخته اِسحاق
 دَ یعقُوب گُفت: "باچه مه، نزدیکِ بیه، تا دَز تُو
 دِستِ بَزَنم و بُفامم که تُو عیسو آستی یا نه."
 ۱۲۰

۲۲ یعقوب دَ نزدیکِ آته خُو رفت و او دزشی
 دست زده گُفت: ”آواز، آوازِ یعقوب آسته، لیکن
 دِستا، دِستای عیسو!“ ۲۳ مگم اسحاق او ره
 نَشِنخت، چراکه دِستای شی مثلِ دِستای برار
 شی عیسو پُر موی بُود. پس اسحاق خاست او
 ره بَرکت بدیه، ۲۴ ولے باز ام پُرسان کده گُفت:
 ”آیا تُو واقعاً باچه مه عیسو آستی؟“ یعقوب
 دَ جواب شی گُفت: ”آره، ما عیسو آستم.“
 ۲۵ و اسحاق گُفت: ”نان ره دَ پیش مه بیر تا
 از گوشتِ شِکارِ باچه خُو بُخورم و تُو ره بَرکت
 بدیم.“ اوخته یعقوب نان ره دَ پیش ازو اُورد و
 او خورد. و شرابِ انگور ره ام بلده شی اُورد
 و او وُچی کد. ۲۶ بعد ازو آته شی اسحاق دَزو
 گُفت: ”باچه مه، نزدیک بیه و رُوی مَره ماخ
 کو.“ ۲۷ یعقوب دَ دِیرِ آته خُو آمد و رُوی شی
 ره ماخ کد. اوخته اسحاق کالای یعقوب ره بوی
 کد او ره بَرکت دده گُفت:

”بوی باچه مه رقم بوی صحرای آسته“

که خُداوند او ره بَرکت دَدَه.

۲۸ خُدا دَز تُو شبنم از آسمو

و حاصِلاتِ کَلو از زمی بَدیه؛

عَلّه و شِیره انگُور بَلدِه تُو پَریمو بَشَه.

۲۹ قوم ها بَلدِه تُو خِدمت کُنه،

و طایفه ها دَ پیش تُو خود ره خَم کُنه.

دَ بِلّه پَرارای خُو حاکِم جور شُنی

و اولادای آبه تُو، دَز تُو اِحترام کُنه.

نالت دَ کسای که تُو ره نالت کُنه

و بَرکت دَ کسای که تُو ره بَرکت بَدیه.

۳۰ امی که اِسحاق از بَرکت دَدونِ یَعقُوب

خِلاص شُد و او از پیشِ آتِه خُو اِسحاق بورُو

رفت، پَرار شی عیسو از شِکار پس اَمَد.

۳۱ او ام نانِ مَزهدار تیار کد و دَ پیشِ آتِه خُو

اُورده دَزشی گُفت: ”آتی جو، باله شو و از

گوشتِ شِکار باچه خُو بُخور تا بَتنی مره بَرکت

بَدی.“

۳۲ آتِه شی اسحاق دَزُو کُفت: ”تُو کی
آستی؟“ عیسو کُفت: ”ما باچه اوّلباری تُو
عیسو آسْتُم.“

۳۳ اوخته اسحاق غَدَر سخت دَ لَرزه آمد و
کُفت: ”پس او کی بُود که شِکار کده بلده مه
نان اُورد؟ ما پیش از آمدون تُو از پگ شی
خوردُم و او ره بَرکت دَدُم. ارے، او بَرکت یافته
آسته!“

۳۴ وختیکه عیسو توره های آتِه خُو ره شنید
قد آوازِ بلند و تلخ چِیغ زده دَ آتِه خُو کُفت:
”آتی، مَره ام بَرکتِ بدی!“

۳۵ مگم اسحاق کُفت: ”بَرار تُو آمده مَره بازی
دَد و بَرکتی ره که بلده از تُو بُود، گِرِفت.“

۳۶ و عیسو کُفت: ”بے دلیل نییه که نام ازو
ره یعقوب^a ایشته، چراکه او دُو دفعه مَره بازی

---

^a ۲۷:۳۶ «یعقوب» دَ زبونِ عبرانی «بازی دهنده» ام

معنی میدیه.

دَدَه. اوّل حقِ اوّلباری گی مَره از مه گِرِفت و
 آلی، اینه بَرکت مَره از مه گِرِفت. ” او اِدامه دَدَه
 گُفت: ” آیا بِلدِه از مه یَگو بَرکت نِگاه نَکدے؟ “
 ۳۷ اِسحاق دَ جِوابِ عِیسو گُفت: ” ما او رِه دَ
 بِلِه از تُو حاکِم جِور کُدم و تمامِ بَرارای شی رِه
 خِدمتگارِ ازو کُدم و غَلّه-و-دانِه رِه قَد شِیرِه
 انگُور دَ عِنوانِ رِزق-و-روزی دَزو بَخشِیدُم. پس
 آلی ما دَز تُو چِیز کار کدِه مِیتنم، باچِه مه؟ “
 ۳۸ عِیسو دَ آتِه خُو گُفت: ” آتی، تُو فقط یِگ
 بَرکت دَشتی، دِیگِه نَدری؟ مَره ام بَرکت بَدی،
 او آتی! “ و عِیسو دَ آوازِ بِلند چِخرا کد.

۳۹ پس اِسحاق دَ جِوابِ ازو گُفت:

”آباتی تُو دُور از حاصِلاتِ زمی

و دُور از شبنم-و-بارشِ آسمو که از

باله مییه واقع موشه.

۴۰ تُو قَد شمشیرِ خُو زندگی مونی

و دَ بَرارِ خُو خِدمت مونی؛

وختیکه بے قرار شُدی

یُوغِ ازو ره از گردون خُو پورته مونی.

دوتا کدونِ یعقوب از عیسو

۴۱ عیسو از خاطرِ برکتی که آته شی دِ یعقوب دده بود، دِ برابرِ یعقوب کینه گرفتد. پس او دِ دلِ خُو گفت: ”روزای ماتم گرفتو بلده آته مه دِ زودی مییه؛ او غیتِ برارِ خُو یعقوب ره موکشم.“ ۴۲ مگم ریکا از توره های باچه کته خُو عیسو خبر شد و نفرِ ربی کده باچه ریزه خُو یعقوب ره کوی کد و دزشی گفت: ”اینه، برارِ تُو عیسو دِ باره ازتو خود ره تسلی میدیه که تُو ره موکشه.“ ۴۳ پس آلی باچه مه، توره مَره گوش کُو: باله شو و دِ پیشِ برارِ مه لابان دِ منطقه حَران دوتا کُو. ۴۴ یگ چند روز ره دِ دیرِ ازو تیر کُو تاکه قارِ برارِ تُو بشینه ۴۵ و خشمِ برارِ تُو از بله تُو کم شنه و چیزی ره که دِ حقِ ازو کده پُرمشت کنه. اوخته پیغامِ ربی مونم و

تُو ره ازونجی پس طلب مُونم. چرا دَ یِگ روز
از هر دُو باچه خُو محروم شُنم؟”

إِسْحَاقُ يَعْقُوبَ رَه رِیِی مُونَه

۴۶ پس رِیِکا دَ إِسْحَاقُ گُفت: ”از دِستِ
دُخترِونِ حِت^a دَم دَ سر شُدیم. اگه یعقوب ام
یِگ خاتُو از دُخترِونِ حِت بَگیره که مِثِلِ امزیا
دُخترِونِ امزی سرزَمی بَشه، ما از زندگی چی
خَیر مِینگَرَم؟”

۱ پس إِسْحَاقُ یعقوب ره کُوی کده اُو
۲۸ ره بَرکت دَد و دَزشی اَمر کده گُفت:
”از دُخترِونِ کِنعانی خاتُو نَگیر. ۲ باله شو و دَ
منطقه فدان آرام دَ خانه بَتوئیل، یعنی دَ خانه
آته آبه خُو بورُو و از اُونجی یکی از دُخترِونِ
مامای خُو لابان ره خاتُو کُو. ۳ خُدای قادِرِ مُطلق
تُو ره بَرکت بَدیه و بارور و کَلو کُنه، تا از تُو

^a ۲۷:۴۶ یعنی «دُخترِونِ حِتیی».

مِلَّتْ هَاي كَلُو دَ وَجُودِ بِيِيه. ^۴ خُدا بَرَكْتِ اِبْرَاهِيْمِ
رِه دَز تُو بَدِيه، ام دَز تُو و ام دَ اَوْلَادِه تُو، تا
تُو صَاحِبِ سِرْزَمِيْنِي شُنِي كِه دَز شِي دَ عِنْوَانِ
بِيْگْنِه زَنْدَگِي مُونِي، صَاحِبِ سِرْزَمِيْنِي كِه خُدا
دَ اِبْرَاهِيْمِ بَخْشِيْد. ”

^۵ پَس اِسْحَاقِ يَعْقُوبِ رِه رِي كَد و اُو دَ فَدَانِ
اِرَامِ پِيْشِ لَابَانِ بَاچِه بَتُوئِيْلِ اِرَامِي رَفْت. لَابَانِ
بِرَارِ رِيْكََا بُوْد و رِيْكََا اَبِه يَعْقُوبِ و عِيْسَو.

عيسو خاتون ديگه ميگيره

^۶ و عيسو خبر شد كه اسحاق يعقوب ره برکت
دده و او ره د فدان ارام ربي كده تا از اونجی
يگ خاتو بلده خو بگيره و د وخت برکت ددو دز
شی امر كده گفته كه ” از دخترين كنعانی خاتو
نگير، ” ^۷ و يعقوب از توره آته و آبه خو اطاعت
كده د فدان ارام رفته. ^۸ پس وختی عيسو ديد
كه آته شی اسحاق از دخترين كنعانی بد شی
ميبه، ^۹ او پيش اسماعيل رفت و محلت دختر

إِسْمَاعِيلُ بَاچِه اِبْرَاهِيمَ رِه خَاتُو كَد . مَحَلَّتْ خَوَارِ
نَبَايُوت بُود و عَيْسُو علاوَه از خَاتُونُوی كِه دَشْت ،
أُو رِه ام خَاتُو كَد .

خَاوِ يَعْقُوبَ دَ رَاه

۱۰ يَعْقُوبُ از بَعِیْرَشَبَعِ حَرَكْت كَد و طَرَفِ
مَنْطِقَه حَرَانِ رَیِّ شُد . ۱۱ أُو دَ یِگ جَای رَسِید
و خَاسْت كِه شَاو رِه دَ اُونَجِی تِیر كَنه ، چُون اَفْتَو
شِشْتُد . اُو یِگ سَنگ رِه امزُو جَای كَرِیْفْت و دَ
تِی سَر خُو اِیْشْتَه دَمزُو جَای خَاو كَد . ۱۲ اَوخْتَه
دَ خَاو یِگ زِیْنَه رِه دِید كِه پَای شِی دَ زَمِی و سَر
شِی دَ آسْمُو رَسِیدُد و مَلَايِكَه هَای خُدا از بِلَه
شِی تَاه و بَالَه مُوشُد . ۱۳ و دِید كِه خُداوَنْد دَ
سَر زِیْنَه اِیْسْتَه شُد و كُفْت : ” مَا خُداوَنْد ، خُداي
بَابَه كَلُون تُو اِبْرَاهِيمَ و خُداي اِسْحَاقِ اَسْتُمْ . امِی
سَرزَمِی رِه كِه دَ بِلَه شِی خَاو كَدِ دَز تُو و

اولادِه تُو موبخشم. ^{۱۴} اولادِه تُو رقمِ ریگِ دریا^a
 وری بے حساب جور موشه و شمو دَ مشرق و
 دَ مغرب و دَ شمال و دَ جنوب تیت موشید؛
 و پگِ طایفه های دُنیا دَ وسیله ازتو و اولادِه
 تُو برکت پیدا مونه. ^{۱۵} اینه، ما قد تُو آستم و
 هر جای که بوری از تُو نگاهوانی مونم و تُو
 ره دمزی سرزمی پس میرم، چون چیزی ره که
 دز تُو گفتیم تا پوره نکنم، تُو ره تنها نمیلم. ”
^{۱۶} اوخته یعقوب از خاو خُو بیدار شده گفت:
 ”حتماً خداوند دمزی جای موجود آسته و ما
 ازی بے خبر بودیم. ” ^{۱۷} و ترس خورده گفت:
 ”ای چی جای وهمناکي آسته! ای بغیر از خانه
 خدا دیگه جای نییه و ای درگه عالم باله آسته!“
^{۱۸} اوخته یعقوب صباح گاه باله شد و سنگی
 ره که دَ تی سر خُو ایشند گرفته دَ عنوانِ

^a ۲۸:۱۴ دَ جای «ریگِ دریا» دَ زبونِ عبرانی «خاکِ

زمی» نوشته یه.

نشانی ایستلجی کد و دَ بَلَه شی روغو شیو کد.
 ۱۹ یعقوب امو جای ره بیت‌ئیل^a نام ایشْت؛ مگم
 نام سابق امزو شار لوز بُود. ۲۰ پس یعقوب نذر
 کده گُفت: ”اگه خُدا قد ازمه بَشه و مَره دَ امزی
 راهِ که مورم نِگاه کُنه و دَز مه نان بَلده خوردو و
 کالا بَلده پوشیدو بدیه، ۲۱ و صحیح-و-سلامت
 مَره دَ خانه آته مه پس بُبره، اُو غیت خُداوند،
 خُدای مه آسته. ۲۲ و ای سنگی ره که دَ عِنوانِ
 نشانی ایستلجی کدیم خانه خُدا موشه و از هر
 چیزی که دَز مه بدی، ما ده-یگ شی ره دَز
 تُو میدم.“

یعقوب دَ فدان آرام

۱ بعد ازو یعقوب دَ سفر خُو ادامه دَد
 و دَ سرزمینِ مردُمای مشرقِ رسید.
 ۲ دَ حالیکه توخ مُوکد، یگ چاه ره دَ دَشت دید

^a ۲۸:۱۹ «بیت‌ئیل» یعنی «خانه خُدا.»

که سه رمه گوسپو د پالوی شی خاو کدد، چون
 امزو چاه رمه ها ره او میدد. سنگ دان چاه
 کته بود. ^۳ و غیت که تمام رمه ها جم مؤشد،
 اوخته چوپونو سنگ ره از دان چاه لول دده
 گوسپندو ره او میدد و بعد ازو سنگ ره دوباره
 د جای شی د دان چاه می ایشت. ^۴ یعقوب
 ازوا پُرسان کد: ”برارو، شمو از کجا استید؟“
 اونا گفت: ”مو از حران استی.“ ^۵ بسم ازوا
 پُرسید: ”شمو لابان باچه ناحور ره مینخشید؟“
 اونا گفت: ”مینخشی.“ ^۶ او دزوا گفت: ”جان
 شی جور استه؟“ اونا گفت: ”آره، جور استه.
 اونه، دختر شی راحیل قد رمه ازو درو مییه.“
^۷ اوخته یعقوب گفت: ”توخ کنید، تا آفتو ششتو
 غدر وخت منده؛ و زمان جم کدون چارپایا نییه؛
 گوسپندو ره او بدید و رفته اونا ره بچرنید.“
^۸ اونا گفت: ”مونمیتنی؛ مو معطل مونی تاکه
 تمام رمه ها جم شنه و اونا سنگ ره از دان چاه
 لول بدیه؛ اوخته گوسپندوی خو ره او میدی.“

۹ هنوز قد ازوا توره مُوگفت که راحیل قد رَمِه
 آتِه خُو اَمَد، چُون اُو چوپونی ازوا ره مُوكد.
 ۱۰ وختیکه یعقوب راحیل دُخترِ مامای خُو لابان
 ره قد رَمِه مامای خُو لابان دید، اُو نزدیک اَمده
 سنگ ره از دانِ چاه لول دَد و رَمِه مامای خُو
 لابان ره سیر آو کد. ۱۱ اوخته یعقوب راحیل
 ره ماخ کد و دَ آوازِ بلند دَ چخرا کدو شُد.
 ۱۲ و یعقوب دَ راحیل گُفت که اُو قومای آتِه
 شی و باچه ریکا آسته. پس راحیل دَویده دَویده
 رفت و آتِه خُو ره خبر کد. ۱۳ وختی لابان خبرِ
 اَمدونِ خوارزده خُو ره شنید اُو دَویده دَمِ راهِ
 شی رفت و اُو ره دَ بغل خُو گرفته ماخ کد و دَ
 خانه خُو بُرد و یعقوب از تمام چیزا دَ لابان نقل
 کد. ۱۴ اوخته لابان دَزشی گُفت: ”تُو گوشت
 و استغون مه آستی.“ و یعقوب یگ ماه ره
 قد ازو تیر کد. ۱۵ بعد ازو لابان دَزشی گُفت:
 ”ازی که تُو قومای مه آستی، آیا تُو باید مُفت

بلده مه خدمت کنی؟ نه، دز مه بگی که مُزد
تو چی بشه.

۱۶ لابان دُو دختر دشت. نام کٚه شی لیه بُود
و نام ریزه شی راحیل. ۱۷ لیه چیمای دلکش^a
دشت، مگم راحیل غدر نُوریند و خوش اندام
بُود. ۱۸ یعقوب که راحیل ره دوست دشت د
لابان گُفت: ”بلده دُخترِ ریزه تو راحیل هفت سال
دز تو خدمت مُونم.“ ۱۹ و لابان گُفت: ”بهتر
آسته که او ره دز تو بدم، تا ای که او ره د
یگو مردِ دیگه بدم. قد ازمه بَمَن.“ ۲۰ یعقوب
بلده راحیل هفت سال د لابان خدمت کد، مگم
بخاطرِ مُحَبَّتِی که نِسَبَت د راحیل دشت، امو
سال ها د نظر شی مثلِ چند روز معلوم شد.
۲۱ اوخته یعقوب د لابان گُفت: ”وخت مه پوره
شده، خاتون مَره دز مه بدی تا قد شی یگ جای

---

^a ۲۹:۱۷ معنای امزی لفظ د زبونِ عبرانی واضح فامیده

نموشه.

شْنَم. ” ۲۲ پس لابان پگ مردُمای امزُو جای ره
 جَم کد و دزوا توی دَد. ۲۳ وختیکه شاو شُد،
 لابان دُخترِ کُتِه خُو لیه ره گِرِفته دَ پیشِ یعقوب
 اُورد. و یعقوب قد شی خاو شُد. ۲۴ و لابان
 کنیز خُو زلفه ره دَ دُخترِ خُو لیه دَد تا کنیز شی
 بَشه.

۲۵ وختیکه صُبح شُد یعقوب دید که لیه دَ
 پالوی شی آسته. اوخته اُو دَ لابان گُفت: ” ای
 چی کار بُود که قد ازمه کدی؟ آیا ما بلده
 راحیل دَز تُو خِدمت نکدُم؟ چرا مَره بازی
 ددی؟ ” ۲۶ لابان گُفت: ” رسم-و-رواج دَ جای
 ازمو امیطور نییه که دُخترِ ریزه ره پیش از دُخترِ
 کُتِه دَ شوی بدی. ۲۷ هفتِه توی ازی دُخترِ ره
 تکمیل کو؛ اوخته اُو دُخترِ ره ام دَز تُو میدی، دَ
 شرطیکه هفت سالِ دیگه دَز مه خِدمت کنی. ”
 ۲۸ پس یعقوب اُمو رقم کد و هفتِه توی لیه ره
 تکمیل کد؛ بعد ازو لابان دُخترِ ریزه خُو راحیل
 ره ام دَ عِنوانِ خاتو دَز شی دَد. ۲۹ و لابان کنیز

خُو بلهه ره دَ دُختر خُو راحیل دَد تا کنیز شی
 بَشه. ^{۳۰} و یعقوب قد راحیل ام یگجای شُد و
 اُو ره از لیه کده کلوتر دوست دَشت. و اُو هفت
 سالِ دیگه دَ لابان خِدمت کد.

^{۳۱} وختی خُداوند دید که لیه مَحَبَت نَمُوشه،^a
 اُو رَحَم شی ره واز کد. مگم راحیل نازای مند.
^{۳۲} و لیه حامله شُده یگ باچه دَ دُنیا اُورد و اُو
 ره رئوبین^b نام ایشت، چُون اُو گُفت: ”خُداوند
 رَنج-و-مُصِیبت مَره دیده؛ حتماً آلی شوی مه
 مَره دوست میدنه.“ ^{۳۳} لیه بسم حامله شُده یگ
 باچه کد و گُفت: ”خُداوند شَنِیده که ما مَحَبَت
 نَمُوشم،^c اُو امی باچه ره ام دَز مه بخشید.“ و
 اُو ره «شِمعون»^d نام ایشت. ^{۳۴} لیه دفعه دیگه

---

^a ۲۹:۳۱ دَ جای «مَحَبَت نَمُوشه» دَ زِبُونِ عِبْرانی «نَفَرَت
 شُده آسته» نوشته یه. ^b ۲۹:۳۲ «رئوبین» یعنی
 «اونه، یگ باچه.» ^c ۲۹:۳۳ دَ جای «مَحَبَت
 نَمُوشم» دَ زِبُونِ عِبْرانی «نَفَرَت شُده آستم» نوشته یه.
^d ۲۹:۳۳ «شِمعون» یعنی «اُو میسنوه».

حامله شد و یگ باچه زیده گفت: "ایمدفعه شوی مه دز مه دلِبسته موشه چراکه سه باچه بلده شی د دنیا اوردیم." امزی خاطر او ره «لاوی»^a نام کد. ^{۳۵} دفعه دیگه لیه حامله شد و بسم یگ باچه د دنیا آورده گفت: "ایمدفعه خداوند ره ستایش مونم." امزی خاطر او ره «یهودا»^b نام ایشته. بعد ازو لیه از اولاد کدو مند.

۳۰ وختی راحیل دید که بلده یعقوب اولاد نمونه، د برابر خوار شی بخیلی شی آمد و د یعقوب گفت: "دز مه اولاد بدی، اگه نه، مومرم!"^۲ یعقوب سر راحیل قار شده گفت: "آیا ما د جای خدا استم؟ او تو ره از ثمر رحم محروم کده."^۳ اوخته راحیل گفت: "اینه، کنیز مه بلهه ره بگیر و قد شی خاو"

^a ۲۹:۳۴ «لاوی» یعنی «دلِبسته».

^b ۲۹:۳۵ «یهودا» یعنی «ستایش خداوند».

کُو تا بَلَدِه مه اولاد پيدا كُنه^a و ما ام دَ وسيلِه
 ازو آباد شُنم. ”^۴ پس راحيل كَنِيز خُو بِلِهه ره
 دَ يعقُوب دَ عِنوانِ خاتُو دَد و يعقُوب قد ازو
 خاو شد. ^۵ و بِلِهه حَامِلِه شُدِه بَلَدِه يعقُوب يگ
 باچه دَ دُنيا اُورد. ^۶ اوخته راحيل كُفت: ”خُدا
 دَ داد مه رسيد؛ اُو آواز مَرِه شَنِيد و دَز مه يگ
 باچه دَد. ” امزى خاطر اُو ره «دان»^b نام كد.
^۷ و بِلِهه كَنِيزِ راحيل بسم حَامِلِه شُد و دوْمنه
 باچه ره بَلَدِه يعقُوب دَ دُنيا اُورد. ^۸ اوخته راحيل
 كُفت: ”ما قد مُقابِلِه هَايِ سَخْتِ قد خوار خُو
 مُقابِلِه كُدُم و دَ بِلِه شى زور شُدُم. ” امزى خاطر
 اُو ره «نَفْتَالِي»^c نام ايشت.

^۹ وختى ليه ديد كه از اولاد كدو مَنده، اُو كَنِيز
 خُو زلفه ره گِرِفْتِه دَ عِنوانِ خاتُو دَ يعقُوب دَد.

^a ۳۰:۳ دَ جاي «بَلَدِه مه اولاد پيدا كُنه» دَ زبون
 عبرانى «دَ بِلِه زانُوهاى مه اولاد پيدا كُنه» نوشته يه.

^b ۳۰:۶ «دان» يعنى «دادرسى». ^c ۳۰:۸ «نَفْتَالِي»

يعنى «كش-و-گير يا مُقابِلِه».

۱۰ و زلفه کنیز لیه بلده یعقوب یگ باچه د دنیا
 اُورد. ۱۱ اوخته لیه گُفت: ”چِیقس خوشبخت
 اَسْتُم!“ امزی خاطر اُو ره «جاد»^a نام اِشت.
 ۱۲ و زلفه کنیز لیه دوّمنه باچه ره بلده یعقوب د
 دنیا اُورد. ۱۳ و لیه گُفت: ”چِیقس خوش اَسْتُم!
 چراکه خاتونو مَره خوشحال کوی مونه.“ امزی
 خاطر اُو ره «اَشیر»^b نام اِشت.

۱۴ د زمانِ گندم دِرو، رثوبین د سرِ کشت رفت
 و مهرگیاه^c پیدا کده اونا ره د پیشِ آبه خُو لیه
 اُورد. اوخته راحیل د لیه گُفت: ”امزو مهرگیاه
 باچه خُو دَز مه ام بدی.“

۱۵ مگم لیه دَز شی گُفت: ”امی که شوی
 مَره ازمه گِرِفتی، بَس نییه؟ آلی میخاهی که
 مهرگیاه باچه مَره ام از مه بگیری؟“

a ۳۰:۱۱ «جاد» یعنی «خوشبخت.»

b ۳۰:۱۳ «اَشیر» یعنی «خوشحال.»

c ۳۰:۱۴ مهرگیاه یگ گیاهی بُود که هر کس د پیش
 خُو میدشت، مردُم اُو ره مُحَبَّت مَوکد.

راحیل گفت: ”دَ عَوْضِ مِهْرگِیَاهِ بَاچِه تُو آتِه
اولادا اِمشاو دَ پَالُوی تُو مِییه.“

۱۶ اُمُو شام وختیکه یعقوب از سر کِشت اَمَد،
لیه دَ دَمِ رَاهِ شی رفت و دَزُو گُفت: ”تُو باید
پیشِ ازمه بییی، چراکه تُو ره قد مِهْرگِیَاهِ بَاچِه
خُو کِرا کدیم.“ پس اُمُو شاو یعقوب قد لیه خاو
کد. ۱۷ و خُدا دُعای لیه ره قَبُول کد و اُو حَامِلَه
شُدِه پَنجْمَنه بَاچِه ره بَلَدِه یعقوب دَ دُنیا اُورِد.
۱۸ اوخته لیه گُفت: ”خُدا اَجْر مَرِه دَز مِه دَدِه،
چراکه ما کَنیز خُو ره دَ شُوی خُو دَدَم.“ امزی
خاطر اُو ره «یَساکار»^a نام ایشْت. ۱۹ و لیه
بسم حَامِلَه شُد و شَشْمَنه بَاچِه ره بَلَدِه یعقوب
دَ دُنیا اُورِد. ۲۰ و لیه گُفت: ”خُدا تُحْفَه خُوب
دَز مِه بَخْشِیدِه. ازی بعد شُوی مِه دَ اِحْتِرامِ قَد
ازمه مِیْشِینِه، چراکه بَلَدِه شی شَش بَاچِه دَ دُنیا

---

^a ۳۰:۱۸ «یَساکار» یعنی «اَجْر.»

اُورْدُم. ” امزی خاطر اُو ره «زَبُولُون»^a نام کد.
 ۲۱ بعد ازو لیه یگ دُختر دَ دُنیا اُورد و نام شی
 ره دینا ایشْت.

۲۲ اوخته خُدا دَ دادِ راحیل رسید و دُعای ازو
 ره قبول کده رَحْم شی ره واز کد. ^{۲۳} و راحیل
 حامله شُده یگ باچه کد و کُفت: ” خُدا نَنگِ
 بے باچگی ره از مه دُور کد. ” ^{۲۴} و راحیل اُو ره
 «یوسُف»^b نام کده کُفت: ” خُداوند باچه دِیگه
 ام دَزه بدیهه! ”

معامله یعقوب قد لابان

۲۵ بعد ازی که راحیل یوسُف ره دَ دُنیا اُورد
 یعقوب دَ لابان کُفت: ” مَره رُخصت کُوتا پس دَ
 جای و مُلکِ خود خُوبورُم. ^{۲۶} خاتُونو و اولادای
 مَره که تُو ره بلده ازوا خِدْمت کدیم، دَزه بدی

---

a ۳۰:۲۰ «زَبُولُون» یعنی «احترام.»

b ۳۰:۲۴ «یوسُف» یعنی «کَلو کدو.»

و مَرِه بیل که بورم، چُون خِدْمَتی که ما دَز تُو
کدیم، تُو اَو رِه خُوب مِیْدَنی. ”

۲۷ لابان دَ یَعْقُوب کُفْت: ”اگِه نَظَرِ لُطْفِ تُو دَ
بِلِه مِه اَسْتِه، مَرِه ایلِه نَکُو چُون از رُوی فال ما
فامِیْدیم که خُداوند از خَاطِرِ از تُو مَرِه بَرکَت دَدِه.
۲۸ مُزْد خُو رِه بُوگی و ما اَو رِه دَز تُو مِیْدَم. ”

۲۹ یَعْقُوب دَ جَوَابِ لابان کُفْت: ”خود تُو مِیْدَنی
که ما دَز تُو چِیْقَس خِدْمَت کدیم و چی رَقْم مالای
تُو رِه نِگَاه کدیم. ۳۰ پِیش از اَمَدونِ از مِه گَلِه و
رَمِه تُو کَم بُوَد و آلی غَدَر کَلو شُدِه. و خُداوند
بِخَاطِرِ قَدُومِ از مِه تُو رِه بَرکَت دَدِه. پس ما کِی
مِیْتَنَم بِلَدِه خَانه خود خُو تِیاری بِگِیْرَم؟ ”

۳۱ لابان بَسْم پُرسان کد: ”ما دَز تُو چِیز خِیل
بِدیْم؟ ”

یَعْقُوب کُفْت: ”دَز مِه هِیچ چِیز نَدی. ما دُوباره
چوپونی و نِگَاهوانی گَلِه-و-رَمِه تُو رِه مُونَم اگِه
اینی کار رِه بِلَدِه مِه اِنجام بَدی: ۳۲ بیل که اِمروز
دَ مِیْنکَلِ رَمِه تُو بِگَرْدَم و هر بارِه اَلْگَک و

خالتو، هر باره سیاه ره از مینکلِ گوسپندو و
 هر آگک و خالتو ره از مینکلِ بزا جدا کُنم، و
 اونا مُزد مه بَشه. ^{۳۳} و صداقت مه دَ آینده دَ باره
 مه شاهدی میدیه وختیکه بیبی و مُزدی ره که
 دَز مه دَدِ بِنگری؛ اوخته اگه یگ مال ام غیر
 از بَزِ آگک و خالتو و گوسپونِ سیاه دَ مینکلِ
 رَمه مه پیدا شُد، اونا مالِ دُزی حساب شنه. "
^{۳۴} لابان گفت: "خوبه، امو رقم که گفتی قبول
 آسته. "^{۳۵} لیکن امو روز لابان تمامِ بَزای نَر
 ره که خطدار و خالتو بود و بَزای ماده ره که
 آله‌گک و خالتو بود و تمامِ گوسپندوی سیاه ره
 جدا کده دَ باچه های خُو تسلیم کد ^{۳۶} و دَ بَینِ
 از خود و یعقوب سه روزه راه فاصله قرار دَد و
 یعقوب باقی منده گله لابان ره چوپونی موکد.
^{۳۷} اوخته یعقوب شاخچه های سوز و تازه
 درختای بید، بادام و چنار ره گرفت و رُوی
 ازوا ره پوست کده خط های سفید دَ وجود آورد
 تاکه سفیدی چپو معلوم شُد. ^{۳۸} بعد ازو امو

شاخچه های پوست شده ره دَ آخورا دَ پیشِ
 رُوی رمه ها ایشْت، یعنی دَمزُو جای که رمه ها
 بلده آو خوردو میمَد، چُون رمه ها وختیکه بلده
 آو خوردو میمَد، نسل گیری مُوکد. ^{۳۹} و ازی
 که اونا پیشِ رُوی امزُو شاخچه ها نسل گیری
 مُوکد، اونا چُوچه های خطدار، اَلگک و خالتُو
 میزید. ^{۴۰} یعقوب باره گو ره جدا مُوکد و باقی
 رمه ها ره دَ بله مالای خطدار و سیاهِ لابان
 ایله مُوکد. دَ امزی رقم یعقوب رمه های خُو
 ره جدا کد و نه ایشْت که قد رَمه لابان بشه.
^{۴۱} هر وختیکه حیوانای قوی میخاست نسل
 گیری کنه، یعقوب شاخچه ها ره دَ آخور پیشِ
 رُوی ازوا می ایشْت تا که دَ نزدیکِ شاخچه ها
 نسل گیری کنه. ^{۴۲} مگم دَ پیشِ رُوی حیوانای
 ضعیف شاخچه ها ره نه می ایشْت. پس حیوانای
 ضعیف از لابان و حیوانای قوی از یعقوب
 موشد. ^{۴۳} دَ امزی رقم یعقوب کلو دولتَمند شد

و رمه های گلو، کنیزا و غلاما، اُشْتِرا و اُلاغا
دَشت.

دُوتا کدونِ یعقوب از لابان

۳۱
۱ یعقوب تورای باچه های لابان ره
شَنید که مُوگُفت: ”یعقوب تمام
دارایی آته مو ره گِرِفْتِه و از دارایی آته مو
تمام امزی مال-و-دَولت ره دَ دِست اُورده.“
۲ و یعقوب دید که لابان مِثِلِ سَابِقِ قَد شی
رِفْتار نَمُوکُنِه. ۳ اوخته خُداوند دَ یعقوب گُفت:
”دَ سر زَمینِ بابِه کَلونا و قومای خُو پس بورُو و
ما قَد تُو اَسْتُم.“

۴ پس یعقوب نفر ریی کده راحیل و لیه ره دَ
صحرا پیش خُو طلب کد، دَمَزُو جای که رَمِه
شی بُود. ۵ و اُو دَزوا گُفت: ”ما مینگرم که آته
شُمو قَد ازمه مِثِلِ سَابِقِ وَری رِفْتار نَمُونِه. مگم
خُدا ی آته مه قَد ازمه اَسْتِه. ۶ شُمو مِیدَنید که
قَد تمام قُدرت خُو ما دَ آته شُمو خِدْمَت کُدم.

۷ مگم آتِه شُمو مَرِه بازی دَدِه و مُزِدِ از مَرِه دَه
 دفعه تَغیر دَدِه، لیکن خُدا او ره نَه‌ایشْت که
 دَز مه نُقص بِرِسَنه. ^۸ هر غَیْتیکه مُوگُفت 'مُزِدِ
 ازتُو مالِ آلِه‌گک بَشه' اوخته تمامِ رَمِه آلِه‌گک
 مِیزِید؛ و وختیکه مُوگُفت 'مُزِدِ ازتُو مالای
 خطدار بَشه' اوخته تمامِ رَمِه خطدار مِیزِید.
 ۹ دَ امزی رِقَم خُدا دارایی آتِه شُمو ره گِرِفْتِه دَز
 مه دَدِه. " ^{۱۰} دَ دَورونِ نسلِ گیری رَمِه یگ دفعه
 دَ خاو سر خُو ره باله کده دیدُم که قُوج های که
 قد میش ها نسلِ گیری مُوگد، خطدار، آلِه‌گک
 و خالتُو بُود. ^{۱۱} اوخته ملایکِه خُدا دَ خاو دَز مه
 گُفت: "آی یعقوب!" گُفتم: "أمر کُو صاحب."
 ۱۲ او گُفت: "سر خُو ره باله کُو و بِنگر که
 تمامِ قُوج های که قد میش ها نسلِ گیری مُونه
 خطدار، آلِه‌گک و خالتُو آسته؛ چُون چیزای که
 لابان دَ حقِ ازتُو کده ما دیدیم. ^{۱۳} ما خُدای
 بَیت‌ئیلِ اَسْتُم، خُدای امزُو جای که تُو دَ بِلِه
 سنگِ نشانی روغو شیو کدی و بِلِدِه مه نذر

کدی. آلی باله شُده ازی سرزمی رَبی شو و
 دَ سر زمینی بورُو که دَ اُونجی پیدا شُدی. ”
 ۱۴ پس راحیل و لیه دَ جواب شی گفت: ”آیا دَ
 خانِه آتِه مو بلده از مو کُدم مال و میراث باقی
 آسته؟ ۱۵ آیا مو دَ نظر ازو مثلِ بیگنه گو حساب
 نموشی؟ اُو نه تنها مو ره سَودا کده بلکه پیسه
 ره که بخاطرِ ازمو دده شد ام کاملاً خورده.
 ۱۶ تمامِ دارایی ره که خُدا از آتِه مو گِرفته، از
 مو و از اولادای مو آسته. پس آلی هر چیزی که
 خُدا دَزتُو گفته، انجامِ بدی. ” ۱۷ اوخته یعقوب
 باله شُده اولادا و خاتونوی خُو ره دَ سرِ اُشترِا
 سوار کد ۱۸ و تمامِ چارپایا و پگِ دارایی ره که
 دَ دِستِ اُوردُد، یعنی چارپایای ره که دَ فدان
 ارامِ حاصلِ کُدد پیشِ خُو اَندخت تا دَ پیشِ آتِه
 خُو اِسحاق دَ سرزمینِ کِنعان بوره.

۱۹ وختیکه لابان دَ کَل کدونِ گوسپندوی خُو
 رفتد، راحیل بُت های آتِه خُو ره که دَ خانِه
 شی پَرستش موشد دُزی کد. ۲۰ و یعقوب لابانِ

ارامی ره بازی دَد و اُو ره از دُوتا کدون خُو خبر
 نکد. ^{۲۱} پس اُو قد پگ چیزای که دشت دُوتا کد
 و از دربای فَرَات تیر شده طرفِ کوهستونِ جلعاد
 رفت. ^{۲۲} دَ روزِ سِوَم دَ لابان خبر دده شد که
 یعقوب دُوتا کده. ^{۲۳} پس لابان قومای خُو ره قد
 خُو گرفت و هفت روزه راه از رَدِ یعقوب رفت، تا
 دَ کوهستونِ جلعاد دَ نزدیک شی رسید. ^{۲۴} امو
 شاو خُدا دَ خاو دَ لابانِ ارامی ظاهر شد و
 دزشی گفت: "احتیاط کُو که یعقوب ره چیز
 نگیی، نه خُوب و نه بد." ^{۲۵} وختیکه لابان دَ
 نزدیکِ یعقوب رسید، یعقوب خیمه خُو ره دَ
 کوهستونِ جلعاد زُدَد و لابان ام قد قومای خُو
 دَ کوهستونِ جلعاد خیمه زد. ^{۲۶} اوخته لابان دَ
 یعقوب گفت: "تُو چی کدی؟ تُو مَره بازی ددی
 و دُخترن مَره مِثلِ اسیرای جنگی گرفته بُردی.
^{۲۷} چرا تاشکی دُوتا کدی و مَره بازی ددی؟ و
 چرا مَره خبر نکدی تاکه تُو ره دَ خوشی و سرُود
 و دُول و دَمبوره رُخصت مُوکدَم. ^{۲۸} و چرا مَره

مَجَل نَدَدی که نوسه‌گو و دُخترِون خُو ره ماخ
 کُنم؟ تُو کارِ بے عقلی کدی. ^{۲۹} ما قُدرت دَرُم
 که دَز تُو ضررِ بَرَسَنم، لیکن دِیشاو خُدای آتِه
 تُو دَز مه گُفت: 'اِحْتیاط کُو که یعقوب ره چیز
 نگیی، نه خُوب و نه بد.' ^{۳۰} ما میدَنم که تُو
 کلو شوق دَشتی که پس دَ خانِه آتِه خُو بوری،
 ولے چرا خُدایون^a مره دُزی کدی؟ " ^{۳۱} یعقوب
 دَ جوابِ لابان گُفت: "ما ترس خوردُم و فکر
 کدُم که شاید دُخترِون خُو ره ازمه دَ زور پس
 بگیری. ^{۳۲} مگم از پیشِ هر کسی که خُدایون
 خُو ره پیدا کدی، او باید زنده نَمَنه. دَ حُضُورِ
 قومای مو هر چیزی ازتُو که پیشِ ازمه بَشه
 معلومدار کُو و بگیر. " چُون یعقوب نَمُوفامید
 که راحیل بُت ها ره دُزی کده. ^{۳۳} پس لابان دَ
 خیمه یعقوب، دَ خیمه لیه و دَ خیمه دُو کنیز رفت
 و بُت ها ره پیدا نَتَنِست. اوخته از خیمه لیه بُر

^a ۳۱:۳۰ خُدایو یعنی بُت ها.

شُدِه دَ خَیْمِه راحیل دَر اَمَد . ۳۴ مگم راحیل بُت
 های ره که دَ خانِه آتِه شی پَرَسِتِش مُوشد گِرِفْتِه
 زِبِرِ پالونِ اُشْتُرِ ایشْت و دَ سر شی شِشْت . و
 لابان تمامِ خَیْمِه ره تَلاشی کد ، ولے چیزی پَیْدا
 نَکد . ۳۵ و راحیل دَ آتِه خُو گُفْت : ” آتِی ، بَد تُو
 نِیَه ازی که ما دَ پِیش تُو ایستِه شُدِه نَمِیتَم ،
 چرَاکه عادتِ ماهوار مه اَمَدِه . ” و لابان تَلاشی
 کد ، ولے بُت های ره که دَ خانِه شی پَرَسِتِش
 مُوشد پَیْدا نَتَنِست . ۳۶ اوخته یعقوب قار شُد و
 قد لابان جنجال کده دَزُو گُفْت : ” تَقصِیر-و-گُناهِ
 مه چی آستِه که مَرِه دَ ایقَس عَجَلِه دُمبال کدی ؟
 ۳۷ آلی که تمامِ چیزای مَرِه تَلاشی کدی ، از تمامِ
 سامانِ خانِه خُو چی پَیْدا کدی ؟ بَیر اینجی دَ
 پِیشِ قَومای ازمه و قَومای خود خُو بیل تا اونا
 دَ بَینِ ازمه و ازتُو فِیصله کُنه . ۳۸ دَ امزی بیست
 سال که ما قد ازتُو بُوْدُم ، میش ها و بَزای تُو
 نُقصان نَکد و قُوج های رَمِه تُو ره نَخوردُم .
 ۳۹ مالای گُرگ خورده ره دَ پِیش تُو نَه میورْدُم ،

ولے خود مه تاوان شی ره میددُم. اگه دَ روز
یا دَ شاو دُزی موشُد، اونا ره از مه بازخاست
مُوکدی. ^{۴۰} ما اینی رقم بُودُم: دَ روز گرمی مَره
از حال مُوبرد و دَ شاو یخی. و خاو از چیمای
مه پَریده بُود. ^{۴۱} ای پیست سال ره اینی رقم
دَ خانه تُو تیر کدُم: چارده سال بلده دُو دُختر
تُو دَز تُو خدمت کدُم و شش سال بلده رَمه تُو،
لیکن مُزد مَره ده دفعه تَغیر ددی. ^{۴۲} اگه خُدای
آته مه، خُدای ابراهیم و هیبتِ اسحاق قد ازمه
نمُوبُود، یقیناً تُو مَره دِست خالی ریی مُوکدی.
لیکن خُدا رَنج-و-مُصِیبت و زَحمتِ دِستای مَره
دید و دِشاو تُو ره سرزَنش کد.

قَوْل دَ بَیْنِ یَعْقُوبِ وَ لَابَانَ

^{۴۳} لابان دَ جوابِ یَعْقُوبِ گُفت: ”ای دُختر،
دُخترِونِ ازمه آسته و ای بچکِیچا، بچکِیچای
ازمه یه و ای رمه ها ام رمه های ازمه یه؛
خُلاصه، پگ چیزای ره که دَ اینجی مینگری

از مه یه. مگم امروز ما د امزی دخترن خو و
 د بچکیچای که اونا د دنیا اوردی چی کار کده
 میتئم؟^{۴۴} بیه که ما و تو عهد بسته کنی تا د بین
 ازمه و ازتو یگ شاهد بشه. ”^{۴۵} پس یعقوب
 یگ سنگ ره گرفته د عنوان نشانی ایستلجی
 کد^{۴۶} و د قوما ی خو گفت: ”سنگ ره جم
 کنید. ” و اونا سنگ ره جم کده سنگ قلچه
 جور کد و اونا د پالوی سنگ قلچه نان خورد.
^{۴۷} اوخته لابان او ره یجر سهدوتا گفت، مگم
 یعقوب او ره جلعید نام کد. ^a ^{۴۸} و لابان گفت:
 ”امروز ای سنگ قلچه د بین ازمه و ازتو یگ
 شاهد آسته. ” امزی خاطر او ره جلعید نام
 ایشته. ^{۴۹} و او ره «مصفه»^b ام نام ایشته گفت:
 ”وختیکه مو از یگدیگه جدا آستی خداوند د
 بین ازمه و ازتو پیره داری کنه. ^{۵۰} اگه دخترن

^a ۳۱:۴۷ معنای «یجر سهدوتا» د زبون آرامی «سنگ
 قلچه شاهد» آسته، که د زبون عبرانی «جلعید» گفته
 موشه. ^b ۳۱:۴۹ «مصفه» یعنی «برج پیره داری».

مَرِه آزارِ بَدی و دَ بَلِه دُخترِون مِه دِیگِه خاتُونو
 بَگِیری، باوجودِ کِه هِیچ کَس دَ بَینِ ازمِه و ازتُو
 نییه، باخبرِ بَش کِه خُدا دَ بَینِ ازمِه و ازتُو
 شاهِدِ آسته. ” ۵۱ و لابانِ اِدامِه دَدِه دَ یَعقُوب
 کُفت: ” اینِه، امی سَنگِ قَلچِه و سَنگِ رِه کِه دَ
 عِنوانِ نِشانِی دَ بَینِ از خُو و ازتُو ایستَلجی کُدم،
 ۵۲ ای سَنگِ قَلچِه و ای سَنگِ نِشانِی یِگِ شاهِدِ
 آسته کِه ما ازی سَنگِ قَلچِه طرفِ ازتُو بَلدِه ضَرر
 رَسَندو تیرِ نَمُوشُم و تُو امِ ازی سَنگِ قَلچِه و
 ازی سَنگِ نِشانِی بَلدِه ضَررِ رَسَندو طرفِ ازمِه
 تیرِ نَمُوشی. ” ۵۳ خُدا یِ اِبِراهِیمِ و خُدا یِ نَاحورِ
 یَعنی خُدا یِ آتِه هایِ ازوا دَ بَینِ ازمو قِضاوتِ
 کُنِه. ” و یَعقُوب دَ هِیبتِ آتِه خُو اِسحاقِ قِسمِ
 خورد. ۵۴ بَعدِ ازو یَعقُوب دَمزُو کوهِ قُربانیِ
 کدِ و قوما یِ خُو رِه دَ نانِ خوردو دَعوتِ کدِ.
 و اونا نانِ خورد و شاو رِه دَمزُو کوهِ تیرِ کدِ.
 ۵۵ صَباحِ گاهِ لابانِ بالِه شُد و نوسه گُو و دُخترِون

خُو ره ماخ كده اونا ره بركت دد و پس طرف
خانه خُو ربي شد.

ترس يعقوب از عيسو

۳۲^۱ يعقوب د راه خُو ربي شد و ملايکه
های خدا قد شی روی د روی شد.
۲ وختیکه يعقوب ملايکه ها ره دید، او گفت:
”ای خیمه گاه خدایه!“ و اونجی ره «مَحْناییم»^a
نام ایشته. ۳ پس يعقوب قاصد ها ره پیشلو
طرف برار خُو عيسو د سرزمین سَعیر د مُلک
آدوم ربي کد ۴ و دزوا امر کده گفت: ”د بادار مه
عيسو اینی رقم بگید، ’غلام تو يعقوب اینیطور
مُوگیه: ”ما قد لابان د عنوان بیگنه زندگی کدم
و تا آلی ره د اونجی ششتم. ۵ ما گاو ها، الاغ
ها، رمه ها، غلاما و کنیزا دَرُم. و آلی قاصد ها
ره ربي کدم تا د بادار مه خبر بدیه و تا نظر لطف

^a ۳۲:۲ «مَحْناییم» یعنی «دُو خیمه گاه».

تُو دَ بِلَه مَه قَرَارِ بَگیرَه. " " " ۶ و قاصِدِ ها پِیشِ
 یَعقُوبِ پَسِ اَمَدَه کُفت: " دَ دِیرِ بَرارِ تُو عِیسَوِ
 رَسِیدی و اُو قَدِ چارِ صَدِ نَفَرِ دَمِ رَاهِ تُو مِییه. "
 ۷ اوختَه یَعقُوبِ عَدَرِ تَرَسِ خُورِدِ و دَ تَشوِیشِ شُدِ
 و کَسایِ رَه کَه قَدِ شِی بُوَدِ و رَمَه ها، گَلَه ها و
 اَشْتِرا رَه دَ دُو دِستَه تَقَسِیمِ کَدِ. ۸ اُو قَدِ خُودِ خُو
 کُفت: " اگَه عِیسَوِ دَ سَرِ دِستَه اَوَّلِ بِییه و اونا رَه
 بَزَنَه، دِستَه دَوَمِ بَتَنَه دُوتا کُنَه. " ۹ پَسِ یَعقُوبِ
 دُعا کَدَه کُفت: " اَیِ خُدایِ بابَه کَلونِ مَه اِبْرَاهِیمِ
 و خُدایِ اَتَه مَه اِسْحاقِ، اَیِ خُداوندِ کَه تُو دَزِ
 مَه کُفتی ' دَ مُلکِ خُودِ خُو و دَ پِیشِ قَومایِ خُو
 پَسِ بَورُو و ما قَدِ تُو خُوبیِ مُوکُنم، ' ۱۰ تَمامِ
 مِهرَبانیِ و وَفایِ رَه کَه تُو دَ بَنَدَه خُو کَدِ، ما
 هِیچِ لایِقِ شِی رَه نَدَرُم، چُونِ قَدِ یِگِ تِیاقِ اَمزیِ
 دِریایِ اَرْدُنِ تِیرِ شُدُم و اَلیِ صَاحِبِ دُو دِستَه
 کُتَه شُدِیم. ۱۱ لُطفاً مَرَه ازِ دِستِ بَرارِ مَه عِیسَوِ
 نِجاتِ بَدیِ، چُونِ ما ازُو تَرَسِ مُوخورُم؛ نَشَنَه
 کَه بِییه و مَرَه و اَبَه گونِ بَچکِیچا رَه و خُودونِ

بچکیچا ره بزنه. ۱۲ مگم تُو گُفتی که 'یقیناً قد
 ازتُو خوبی مُونم و اولاده تُو ره مثلِ ریگِ دریا
 وری کلو مُونم که از کلونی کس نمیتنه حساب
 کنه. ' ۱۳ پس امو شاو ره د اُونجی تیر کد و
 از چیزای که قد خُو دشت یگ تحفه بلده برار
 خُو عیسو تیار کد: ۱۴ دُو صد بز ماده قد بیست
 تکه، دُو صد میش قد بیست قوچ، ۱۵ سی اشر
 شیرتُو قد چوچه های شی و چل ماده گاو قد ده
 نرگاو و بیست الاغ ماده قد ده الاغ نر. ۱۶ و اونا
 ره دسته دسته جدا جدا د دست خدمتگرای خُو
 تسلیم کد و دزوا گُفت: "پیشلون مه بورید و
 د مینکل هر دسته فاصله بیلید." ۱۷ د اولنه
 خدمتگار امر کده گُفت: "وختیکه برار مه عیسو
 پیش تُو رسید و از تُو پُرسان کد که 'تُو نفر کی
 استی و کجا موری و ای چیزای که د پیش تُو
 یه از کی یه؟' ۱۸ اوخته دز شی بگی: 'از غلام
 تُو یعقوب استه. اینا تحفه استه که او بلده
 بادار مه عیسو ری کده و اونه، خود شی ام از

پُشتِ مو مِییه. ^{۱۹} ” امچنان دَ دوّمنه و سوّمنه
 و تمامِ کسای که از پُشتِ دِسته ها مورفت،
 امر کده گُفت: ” غِتیکه دَ پیشِ عیسو میرسید
 عینِ چیز ره دزشی بُگید، ^{۲۰} یعنی امچنان بُگید
 که ’اونه، غلام تُو یعقوب از پُشتِ مو مِییه. ”
 یعقوب دَ دِلِ خُو گُفت: ” امکانِ دَره که قد امزی
 تُحفه های که پیشلون مه موره، قار شی ره تا
 بَشَنُم و بعد ازو که رُو شی ره مینگرُم شاید
 مَره قَبُول کنه. ” ^{۲۱} پس تُحفه ها پیشلونِ یعقوب
 رفت، مگم خود شی امو شاو ره دَ خیمه گاه تیر
 کد. ^{۲۲} امو شاو یعقوب باله شُده هر دُو خاتو
 و دُو کَنیز و یازده باچه خُو ره گِرِفَت و از جای
 کم آو دریاچه یَبوق تیر شُد. ^{۲۳} اَره، اُو اونا
 ره گِرِفَتِه از دریاچه تیر کد و تمامِ چیزای ره
 که دَشتِ ام تیر کد. ^{۲۴} خود یعقوب دَ خیمه گاه
 تنها مند و یگ آدم تا دَمِ روز واز شُدو قد ازو
 پُشتی گِرِفَت. ^{۲۵} وختی اُو آدم دید که نَمیتنه
 دَ سِرِ یعقوب زور شُنه اُو دَ سِرِ سوجی یعقوب

فِشَارِ أورد دَ اندازه که سوجی یعقوب دَ غَیتِ
 پُشتی گیری قد امزو آدم بُر شد. ۲۶ اوخته او آدم
 گفت: "مره بیل که بورم، چون روز واز موشه."
 ولے یعقوب گفت: "تا مره برکت ندی، تو ره
 ایله نمونم." ۲۷ او دَ یعقوب گفت: "نام تو چی
 یه؟" او گفت: "یعقوب." ۲۸ اوخته امو آدم
 گفت: "ازی بعد نام ازتو یعقوب نبشه، بلکه
 اسرائیل بشه، چراکه تو قد خدا و انسان مقابله
 کدی و کامیاب شدی." ۲۹ و یعقوب ازو پُرسان
 کده گفت: "نام ازتو چی یه؟" او گفت: "چرا
 نام مره پُرسان موکنی؟" و او ره دَ امونجی
 برکت دَد.

۳۰ پس یعقوب امو جای ره «فنیئیل»^a نام
 ایشت و گفت: "ما خدا ره روی دَ روی دیدم
 ولے زنده مندَم." ۳۱ وختیکه یعقوب از فنوئیل
 تیر شد آفتو تازه بُر شد و او از پای خو میلنگید.

a ۳۰:۳۲ «فنیئیل» یعنی «روی خدا».

۳۲ امزی خاطر بنی اسرائیل تا امروز گوشتِ سرِ ران^a ره که دَ سوجی آسته نَمُوخوره، چراکه امو آدم دَ سرِ سوجی یعقوب که نزدیکِ ران آسته فشار اوردد.

یعقوب قد عیسو زوی دَ زوی موشه

۳۳^۱ پس یعقوب سرِ خو ره باله کد و دید که عیسو قد چار صد نفر مییه. اوخته او بچکیچای خو ره دَ لیه، راحیل و دو کنیز تقسیم کد. ^۲ کنیزا ره قد اولادای شی پیش، لیه ره قد اولادای شی دَ پشتِ ازوا و راحیل ره قد یوسف دَ آخر ایشته. ^۳ و خود شی پیشلونِ ازوا ریی شد و خود ره هفت کَرَت دَ زمی خَم کد تا دَ پیشِ برارِ خو رسید. ^۴ مگم عیسو دَویده دَویده دَ دَمِ راهِ یعقوب آمد و او ره بغل

^a ۳۲:۳۲ دَ جای «گوشتِ سرِ ران» دَ زبونِ عبرانی «رگِ نَسأ» نوشته یه. رگِ نَسأ یگ رقمِ رگِ عَصَبی و یا سِنگیِر آسته.

کده خود ره دَ گردون شی آندخت و رُوی شی
 ره ماخ کد و هر دُوی شی چخرا کد. ^۵ وختیکه
 عیسو سر خُو ره باله کد و خاتونو و بچکیچا
 ره دید او پُرسان کد: ”امیا که قد تُو آسته کی
 یه؟“ یعقوب گُفت: ”امیا اولادای آسته که خُدا
 لُطف کده دَ غُلام تُو بخشیده.“ ^۶ اوخته کنیزا
 قد بچکیچای خُو نزدیک شده دَزو احترام کد.
^۷ بعد ازو لیه قد اولادای خُو نزدیک آمده دَزو
 احترام کد و آخرکار یوسف و راحیل ام نزدیک
 آمده دَزو احترام کد. ^۸ عیسو گُفت: ”امو دِسته
 های که از پیش رُوی مه تیر شد، مقصد تُو ازوا
 چی آسته؟“ یعقوب گُفت: ”اونا ره رِبی کدم
 تا نظر لُطفِ بادار مه دَ بله مه قرار بگیریه.“
^۹ و عیسو گُفت: ”برار مه، ما غدر کلو دَرُم؛
 هر چیزی که دَری، بلده خود خُو نگاه کو.“
^{۱۰} یعقوب گُفت: ”نه، لُطفاً قبول کو. اگه نظر
 لُطف تُو دَ بله مه آسته، امی تَحفه مره از
 دِست مه قبول کو، چُون دیدونِ رُوی تُو رقم

دیدون رُوی خُدا آسته، چراکه تُو مَره قَبُول کدی.
 ۱۱ خاهش مُونُم، تَحْفَه مَره که دَز تُو رِبی شُدِه
 قَبُول کُو، چراکه خُدا دَ حَقِ ازمه مِهْرَبانی کده
 و ما هر چیز دَرُم. ” و اُو دَ اندازه شَلّه شُد که
 عیسو قَبُول کد. ۱۲ اوخته عیسو کُفت: ”بیه
 که بوری و دَ راهِ خُو اِدامه بَدی و ما پیش پیش
 تُو مورُم. ” ۱۳ مگم یعقوب دَ زشی کُفت: ”بادار
 مه میدنه که بچکیچا چیقس ناتو آسته و رمه
 و گله شیرتُو ام قد مه آسته؛ اگه اونا حتی یگ
 روز دَ تیزی هَی شُنه، پگ شی از بین موره!
 ۱۴ پس بادار مه پیش از غلام خُو حَرکت کُنه و
 ما مُطابِقِ قَدَمِ چارپایای که پیش رُوی مه آسته
 و مُطابِقِ قَدَمِ بچکیچا آهسته آهسته مییم تاکه
 پیش بادار خُو دَ مَنْطِقَه سَعیر بَرَسُم. ” ۱۵ عیسو
 کُفت: ”خَی بیل که چند نفرِ امزی کسای ره
 که قد مه آسته پیش ازتو بیلم. ” یعقوب کُفت:
 ”چی لازم دَره؟ فقط نظرِ لُطْفِ بادار مه بس
 آسته. ” ۱۶ و عیسو دَمَزو روز دَ راهِ خُو رِبی شُدِه

پس دَ سَعِيرِ رَفْتِ. ^{۱۷} لِيَكِنِ يَعْقُوبُ دَ مَنْطِقِهِ
سُوكُوتِ^a رَفْتِ وَ دَ اُونَجِي بَلَدِه خُو خانِه
آباد كَد وَ بَلَدِه چارپايایِ خُو سایه‌بان ها جور
كَد. امزى خاطر اُونجى ره سُوكُوتِ نامِ ايشْتِ.
^{۱۸} يَعْقُوبُ بَعْدِ اَز اَمَدُو اَز فَدَانِ اَرَامِ دَ سَلَامَتِي
دَ شَارِ شِكِيمِ دَ سِرْزَمِينِ كِنَعَانِ رَسِيدِ وَ دَ نَزْدِيكِ
شَارِ خِيمِه زَدِ. ^{۱۹} اَمُو پَٹِي زَمِي رِه كِه يَعْقُوبُ
دَزْشِي خِيمِه زَدُدِ دَ صَدِ سِكِه نُقْرَه اَز باچِه
هاى حَمُورِ، اَتِه شِكِيمِ خَرِيدِ ^{۲۰} وَ دَ اُونَجِي
يِگِ قُرْبَانْگَاهِ جُورِ كَد وَ اُو رِه «ايلِ ايلُوهِ
اِسْرَائِيلِ»^b نامِ ايشْتِ.

رَسَوَايِي دِينَاه

^۱ دِينَاه، دُخْتَرِ كِه لِيَه بَلَدِه يَعْقُوبُ
دَ دُنْيَا اُورْدِ، يِگِ رُوزِ بَلَدِه دِيدُونِ

^a ۳۳:۱۷ «سُوكُوتِ» يَعْنِي «سَايْبَانِ». ^b ۳۳:۲۰ «ايلِ

ايلُوهِ اِسْرَائِيلِ» يَعْنِي «خُدَا، خُدَايِ اِسْرَائِيلِ».

دُخْتَرُونَ امْرُؤَ سِرْزَمِي بُرُو رَفْت. ^۲ وَخَتِيكَه شِكِيمِ
 بَاچِه حَمُورِ حَوِي دِينَاه رِه دِيد، اَو رِه دَ زورِ گِرِفْت
 وَ قَد شِي خَاو شُدِه اَو رِه بِي عَزَتِ كَد. حَمُورِ
 حَوِي حُكْرَانِ امْرُؤِ سِرْزَمِي بُود. ^۳ دِلِ شِكِيمِ سِرِ
 دِينَاه، دُخْتَرِ يَعْقُوبِ رَفْت وَ اَو عَاشِقِ امْرُؤِ دُخْتَرِ
 شُد وَ تَوْرَايِ دِلْشِينِ دَزِ شِي كُفْت. ^۴ وَ شِكِيمِ دَ
 اَتِه حُو حَمُورِ كُفْت: ”اِي دُخْتَرِ رِه بِلْدِه مِه بِيگِيرِ
 كِه خَاَتُونِ مِه شُنِه.“ ^۵ اَوخْتِه يَعْقُوبِ شَنِيدِ كِه
 شِكِيمِ دُخْتَرِ شِي دِينَاه رِه بِي اَبْرُو كَدِه. مِگَمِ بَاچِه
 هَايِ شِي قَدِ مَالِ هَا دَ صَحْرَا بُود. امْرِي خَاَطْرِ
 يَعْقُوبِ تَا اَمْدُونِ اَزْوَا چُپِ شِشْت. ^۶ وَ حَمُورِ
 اَتِه شِكِيمِ پِيشِ يَعْقُوبِ رَفْت تَا قَدِ اَزُو دَ اِي
 بَارِه تَوْرِه بُوگِه. ^۷ وَ بَاچِه هَايِ يَعْقُوبِ كِه اَزِ
 صَحْرَا پَسِ اَمْدِ وَ دَزِي بَارِه شَنِيدِ، اَوْنَا كوْثِيوبَارِ
 شُدِ وَ قَارِ اَزْوَا غَدْرِ بَالِه اَمْدِ، چِرَاكِه شِكِيمِ قَدِ
 دُخْتَرِ يَعْقُوبِ خَاو شُدْدِ وَ بِي حُرْمَتِي كُتِه دَ حَقِ
 اِسْرَائِيلِ كُدْدِ. اِي كَارِ نَبَايدِ مُوشْدِ. ^۸ مِگَمِ حَمُورِ
 دَزْوَا كُفْت: ”دِلِ بَاچِه مِه شِكِيمِ دَ سِرِ دُخْتَرِ شُمُو

رفته. خاهش مُونم که او ره دَ عنوانِ خاتو دَ زشی
 بدید. ^۹ قد ازمو خیشی کُنید: دُخترِون خُو ره دَ ز
 مو بدید و دُخترِونِ از مو ره بلده باچه‌های خُو
 بگیریِد. ^{۱۰} دَ بَینِ ازمو جای-د-جای شُنید و ای
 سرزمی دَ پیشِ رُوی شُمُو واز آسته؛ دَ اینجی
 بشینید و تُجارت کُنید و صاحبِ خانه-و-زمی
 شُنید.

^{۱۱} اوخته شِکیم دَ آته و برارای دیناه گُفت:
 ”دَ بله مه نظرِ لُطف کُنید و هر چیزی که دَ ز مه
 بُگید، ما میدُم. ^{۱۲} هر قدر مَهر و گله کَلو که
 از مه طلب مُونید ما میدیم؛ فقط او دُختر ره دَ
 عنوانِ خاتو دَ ز مه بدید.”

^{۱۳} مگم باچه های یعقوب دَ جوابِ شِکیم و
 آته شی حَمور دَ حيله-و-مَکر توره گُفت، چراکه
 خوارِ ازوا دیناه ره بے آبرو کُدد. ^{۱۴} اونا دَ زوا
 گُفت: ”ای کار ره مو نَمیتنی که خوار خُو ره
 دَ یگ آدمِ ناختنه بدی. ای بلده ازمو ننگ
 آسته. ^{۱۵} فقط دَ یگ شرط راضی موشی که

شُمو ام رقمِ ازمو شُنید و پگِ مردا-و-باچه های
شُمو خَتنه شُنه. ۱۶ اوخته دُخترِون خُو ره دَز
شُمو میدی و دُخترِون شُمو ره بِلده باچه های
خُو میگیری و قد شُمو زندگی کده یگ قوم
جور موشی. ۱۷ اگه تورِه مو ره قبول نَکنید
و خَتنه نَشُنید، مو دُخترِ خُو ره گِرِفته ازینجی
کوچ مونی.

۱۸ تورِه های ازوا دَ نظرِ حَمور و باچه شی
شِکیم خوش خورد. ۱۹ و امو جوان که دَ تمام
خانه آتِه خُو مُحترم بُود، دَ انجام دَدونِ امزی
کار معطل نَکد، چراکه دُخترِ یعقوب ره غَدَر
دوست دَشت.

۲۰ پس حَمور و باچه شی شِکیم دَ درگِه شار
خُو اَمَد و دَ مردُمِ شار خُو اعلان کده گُفت:
۲۱ "ای مردُمِ قد ازمو دوستانه رفتار مونه؛
بیلید که اونا دَ امزی سرزمی جای-د-جای شُنه
و تَجارت کُنه، چُون ای سرزمی بِلده ازوا پِراخ
آسته. بیید که دُخترِون ازوا ره بِلده باچه های خُو

بِگِیْرِی و دُخْتَرُونَ خُو رِه دَزُوا بَدِی. ۲۲ فقط دَ ای شرط اونا راضی مُوشه که قد ازمو زندگی کنه و یگ قوم جور شنه: هر مرد-و-باچه از مو باید ختنه شنه امو رقم که اونا ختنه شده یه. ۲۳ آیا چارپایای ازوا و مال-و-دارایی ازوا و پگ حیوانای ازوا از مو نموشه؟ پس بیید که قد ازوا موافقت کنی تا که اونا دَ بَینِ ازمو زندگی کنه. " ۲۴ اوخته تمام کسای که دَ درگه شارِ ازو رفتد توره حمور و باچه شی شکیم ره گوش کد و هر مرد-و-باچه ختنه شد، یعنی پگ کسای که دَ درگه شارِ ازو رفتد.

۲۵ و دَ روزِ سِوَم که اونا هنوز دَرْد میکشید، دُو باچه یعقوب، یعنی شِمعون و لاوی برارون دیناه هر کدم شی شمشیر خُو ره گرفته بے خبر دَ شار داخل شد و تمام مردا-و-باچه ها ره کشت. ۲۶ اونا حمور و باچه شی شکیم ره قد دم شمشیر کشت و دیناه ره از خانه شکیم گرفته بُر شد. ۲۷ و باچه های یعقوب دَ بله کشته شده ها آمده

تمامِ شارِ ره چور-و-چپاؤل کد، چراکه خوارِ ازوا
 دَ اُونجی بے آبرو شُدُد. ۲۸ اونا گلّه ها، رمه ها،
 اُلاغِ ها و هر چیزی ره که دَ شار و صحرا بُود،
 گرفت ۲۹ و تمامِ مال-و-دارایی و پگِ بچکیچا
 و خاتونوی ازوا ره اسیر کده بُرد؛ هر چیزی ره
 که دَ خانه های ازوا بُود وُلجه کد. ۳۰ اوخته
 یعقوب دَ شمعون و لاوی گُفت: ”شُمو مَره دَ
 مُشکِلِ اَندختید و مَره دَ پیشِ باشنده های امزی
 سرزمی، دَ پیشِ کِنعانی ها و فِرزی ها مایه
 نَفَرَتِ جور کدید. تعدادِ نفرای مه کم آسته؛
 اگه اونا دَ ضِدِ مه جم شُدده دَ بِلِه مه حَمَله کنه،
 ما و خانوار مه نابُود موشی. “ ۳۱ اونا دَ جوابِ
 آتِه خُو گُفت: ”آیا شِکیم حق دَشت که قد خوار
 مو مِثِلِ یگِ فاحِشه رفتار کُنه؟“

پس اَمَدونِ یعقوب دَ بیت ایل

۱ و خُدا دَ یعقوب گُفت: ”باله شو، دَ
 بیت ایل بورو و دَ اُونجی جای-د-جای

۳۵

شُو و بَلَدِه خُدای که دَز تُو دَ وختیکه از پیشِ بَرار
 خُو عیسو دُوتا مُوکدی ظاهر شُد، دَ اُونجی یگ
 قُربانگاه جور کُو. ^۲ اوخته یعقوب دَ خانوار خُو
 و دَ تمامِ کسای که قد شی بُود کُفت: "خُدایونِ
 بیگنه^a ره که دَ بَین شُمو آسته دُور کُنید و
 خودون ره پاک کده کالای خُو ره تَبَدیل کُنید.
^۳ بعد ازو بیید که دَ بَیتِئیل بوری تا دَ اُونجی
 بَلَدِه خُدایگ قُربانگاه جور کُنم، بَلَدِه خُدای که دَ
 سختی-و-تَنگی دُعای مَره قَبُول کد و دَ هر جای
 که رفتُم قد ازمه بُود. " ^۴ پس اونا تمامِ خُدایونِ
 بیگنه ره که دَ پیشِ ازوا بُود قد گوشواره های که
 دَ گوشای خُو دَشت دَ یعقوب دَد و یعقوب اونا
 ره دَ زبِرِ درختِ بَلُوط که دَ نزدیکِ شِکیم بُود،
 گور کد. ^۵ وختیکه اونا کوچ کد ترس-و-وَهَم
 خُدای دَ بَلِه تمامِ شارای گِرَدوبَرِ ازوا قرار گِرِفت
 و هیچ کس اونا ره دُمبال نکد. ^۶ یعقوب و

^a ۳۵:۲ یعنی بُت ها.

تمام کسای که قد شی بُود دَ شارِ لُوز، یعنی دَ
 بَیتِئیل که دَ سرزمینِ کِنعان بُود، رسید^۷ و دَ
 اُونجی یگِ قُربانگاهِ جور کده اُمُو جای ره «ایل
 بَیتِ ایل» نامِ ایشْت، چراکه خُدا دَ اُمونجی دَزُو
 ظاهرِ شُدُد دَ غَیْتیکه او از پیشِ برارِ خُو دُوتا
 مَوکد.^۸ دَ امزُو غَیتِ دِبورِه دایِه رِیکا فُوت کد
 و دَ زِبرِ یگِ درختِ بَلُوط، تاتر از بَیتِئیل دَفن
 شُد. و اونا اُمُو جای ره «الّون باخوت»^۹ نام
 ایشْت. ^۹ بعد از پسِ اَمَدونِ یَعقُوب از فدان
 آرام خُدا بسمِ دَزشی ظاهرِ شُد و او ره بَرکت
 دَد. ^{۱۰} خُدا دَزُو کُفت: ”نامِ تُو یَعقُوب اَسْتِه،
 مگم بعد ازی نامِ تُو یَعقُوب کُفته نَشْنِه، بلکه
 نامِ تُو اِسْرائیل بَشِه.“ پس خُدا او ره اِسْرائیل
 نامِ ایشْت. ^{۱۱} و خُدا دَزُو کُفت: ”ما خُدا یِ قَادِرِ
 مُطَلَقِ اَسْتُم؛ بارور و کَلو شو. از تُو یگِ مِلَّت
 و جماعتِ قومِ ها دَ و جُودِ مییه و از تُو پادشاه

^a ۳۵:۸ «الّون باخوت» یعنی «بَلُوطِ چخرا».

ها پیدا موشه. ^{۱۲} و زمینی ره که د ابراهیم و اسحاق ددیم دز تو میدم و بعد از تو امو سرزمی ره د اولاده تو میدم. ^{۱۳} اوخته خدا امزو جای که قد شی توره موگفت از پیش شی باله رفت. ^{۱۴} و یعقوب د امزو جای که خدا قد شی توره گفتد یگ نشانی شیخ کد، یعنی یگ سنگ ره د عنوان نشانی ایستلجی کد و یگ هدیه وچی کدنی و روغو د بله شی شیو کد. ^{۱۵} اوخته یعقوب امو جای ره که خدا قد شی توره گفتد بیتئیل^a نام ایشته.

فوتِ راحیل

^{۱۶} اونا از بیتئیل کوچ کد. هنوز یگ مقدار فاصله تا افرات مند د که درد زیدون راحیل شروع شد و زیدون شی سخت بود. ^{۱۷} وختیکه زیدون شی کلو سخت شد، دایی دز شی گفت:

^a ۳۵:۱۵ «بیتئیل» یعنی «خانه خدا».

”ترس نَخور، اِیْمَدَفْعَه ام تُو یگ باچَه مُونی.“
 ۱۸ راحیل دَ حَالِیکَه جان مِیْدَد، چُون اُو مُرْدَنی
 بُود، باچَه خُو ره «بِن اونی»^a نام اِیشت.
 مگم آتَه شی اُو ره «بِنِیامِین»^b نام اِیشت.
 ۱۹ پس راحیل فَوْت کد و دَ رَاهِ اِفرات یعنی
 دَ بَیت-لَحَم دَفَن شُد. ۲۰ و یَعْقُوب دَ سِرِ قَبْرِ
 شی یگ سنگ ره دَ عِنوَانِ نِشانی شِیخ کد که
 اُمُو سنگ قَبْرِ راحیل اَسْتَه و تا اِمروز باقی یَه.
 ۲۱ بعد اَزُو اِسْرَائِیل اَزُونجی کوچ کد و خِیمَه
 خُو ره اُو سُونِ بُرْجِ عَیدِر زَد.

بَنی اِسْرَائِیل

۲۲ دَ حَالِیکَه اِسْرَائِیل دَ اَمزُو سِرْزَمی زِندگی
 مُوکد، رَئُوبِین رِفْتَه قَد بِلَهه کَنِیزِ آتَه خُو خَاو
 شُد و اِسْرَائِیل اَزی وَاقِعَه خِبر شُد.

^a ۳۵:۱۸ «بِن اونی» یعنی «باچَه کوئبو مه.»

^b ۳۵:۱۸ «بِنِیامِین» یعنی «باچَه دِستِ راست مه.»

باچه های یعقوب دوازده بُود:

۲۳ باچه های لیه اینی کسا بُود: رئوبین باچه
اولباری یعقوب و بعد ازو شمعون، لاوی،
یهودا، یساکار و زبولون.

۲۴ باچه های راحیل اینی کسا بُود: یوسف و
بنیامین.

۲۵ باچه های بلهه کنیزِ راحیل اینی کسا بُود:
دان و نفتالی.

۲۶ باچه های زلفه کنیزِ لیه اینی کسا بُود: جاد
و اشیر.

اینمیا باچه های یعقوب بُود که دَ فدان آرام
بلده شی تَوَلد شُدُد.

فَوْتِ إِسْحَاق

۲۷ و یعقوب پیشِ آتِه خُو اسحاق دَ مَمری آمد
دَ قَرِیتِ اَرَبِ، یعنی دَ حِبرون، دَ امزُو جای که
ابراهیم و اسحاق دَ عِنوانِ بیگنه زندگی مُوکد.

۲۸ عُمَرِ اسحاق یگ صد و هشتاد سال بُود

۲۹ که آخِرِ نَفْسِ هَاي خُو ره كَشِيد و فَوْت كد .
 او پير و سالخورده شُدِه بُوَد كه قد قوماي خُو
 يگ جاي شُد و باچه هاي شي عيسو و يعقوب
 او ره دَفن كد .

نسلِ عيسو

۳۶ ای د باره نسلِ عيسو يعنى اِدوم
 آسته: ۲ عيسو خاتونوي خُو ره از
 دُخترِ كِنَعَانِيَا گِرِفْت كه اينی كسا بُوَد: عاده
 دُخترِ ايلونِ حَتِّي و اهلِيبامه دُخترِ عنا باچه
 صِبعونِ حَوِي؛ ۳ و او بَسْمَات دُخترِ اِسْمَاعِيل
 خوارِ نَبَايوت ره ام خاتون كد . ۴ عاده اليفاز ره
 بَلَدِه عيسو دَ دُنْيَا اُورْد، بَسْمَات رَعَوَيْل ره دَ
 دُنْيَا اُورْد، ۵ و اهلِيبامه يعوش و يعلام و قورح
 ره دَ دُنْيَا اُورْد . اينميا باچه هاي عيسو بُوَد كه
 دَ سَرزَمِينِ كِنَعَانِ بَلَدِه شي تَوْلُد شُد .

۶ پس عيسو خاتونو، باچه ها، دُختر و پگ
 خانوار خُو ره قد چارپايا و پگ حَيوانا و تمام

دارایی خُو که از سرزمینِ کِنعان دِ دِست اُوردُ
 گِرفت و از پیشِ برارِ خُو یعقوب کم وری دُورتر دِ
 یگ سرزمینِ دِیگه رفت، ^۷ چُون مال-و-دارایی
 ازوا غدرِ کَلو بُود و اونا نَمیتنست که یگجای
 زندگی کنه؛ اُو منطقه بخاطرِ چارپایای ازوا بلده
 ازوا ریزگی مُوکد. ^۸ پس عیسو دِ کوهستونِ
 سعیر جای-د-جای شُد؛ نامِ دِیگه عیسو، اِدوم
 آسته.

^۹ و اینیا نسل های عیسو بابه کلونِ ادومی ها،
 دِ کوهستونِ سعیر آسته. ^{۱۰} امیا نام های باچه
 های عیسو آسته: الیفاز باچه عاده خاتونِ عیسو
 و رعوئیل باچه بسمات خاتونِ عیسو. ^{۱۱} باچه
 های الیفاز اینی کسا بُود: تیمان، اومار، صفوا،
 جعتام و قناز. ^{۱۲} و الیفاز باچه عیسو یگ کنیز
 دِ نامِ تمناع دشت. اُو عمالیق ره بلده الیفاز دِ
 دُنیا اُورد. اینمیا اولاده عاده خاتونِ عیسو بُود.

۱۳ باچه های رعوئیل اینی کسا بُود: نَحَت،
زارع، شَمّه و مِزّه. اینمیا نوسه های بَسَمات
خاتُونِ عیسو بُود.

۱۴ باچه های اهوئیبامه خاتُونِ عیسو، دُخترِ
عنا و نوسه صِبعون اینی کسا بُود: یعوش،
یعلام و قورح. امیا ره اهوئیبامه بَلده عیسو دَ
دُنیا اُورد.

۱۵ اینیا میرهای اولادِ عیسو آسته: باچه های
الیفاز، باچه اوّلباری عیسو اینی کسا بُود: میر
تیمان، میر اومار، میر صِفو و میر قِناز، ۱۶ میر
قورح، میر جعتام و میر عمالیق. اینمیا میرهای
الیفاز دَ سرزمینِ اِدوم بُود و نوسه گونِ عاده.

۱۷ اینیا باچه های رعوئیل باچه عیسو آسته:
میر نَحَت، میر زارح، میر شَمّه و میر مِزّه. اینمیا
میرهای رعوئیل دَ سرزمینِ اِدوم بُود و نوسه گونِ
بَسَمات خاتُونِ عیسو.

۱۸ اینیا باچه های اهوئیبامه خاتُونِ عیسو
آسته: میر یعوش، میر یعلام و میر قورح. اینمیا

میرهای اهولیبامه دخترِ عنا، خاتون عیسو بود.
۱۹ پگِ امزیا باچه های عیسو یعنی ادوم بود و
میرهای ازوا.

أولادِ سعیرِ حوری

۲۰ اینیا باچه های سعیرِ حوری آسته که دمزُو
سرزمی زندگی مُوكد: لوطان، شوبال، صبعون،
عنا، ۲۱ دیشون، ایصر و دیشان. امیا میرهای
حوریا بُود و باچه های سعیر دَ سرزمینِ ادوم.
۲۲ باچه های لوطان اینی کسا بُود: حوری و
هیمام. خوارِ لوطان تمناع بُود.

۲۳ باچه های شوبال اینی کسا بُود: علوان،
مَنَحَت، عیبال، شِفُو و اونام.

۲۴ باچه های صبعون اینی کسا بُود: آیه و
عنا. عنا امو کسی بُود که چشمه های او گرم
ره دَ صحرا پیدا کد دَ غَیتیکه الاغای آته خُو
صبعون ره میچرند.

۲۵ اولادای عنا اینی کسا بُود: دیشون و
اهولیبامه دُختر شی.

۲۶ باچه های دیشون اینی کسا بُود: حِمدان،
اِشبان، یتران و کران.

۲۷ باچه های ایصر اینی کسا بُود: بِلهان،
زَعوان و عقان.

۲۸ باچه های دیشان اینی کسا بُود: عوص
و اَران.

۲۹ اینیا میرهای حوریا بُود: میر لوطان، میر
شوبال، میر صِبعون، میر عنا، ۳۰ میر دیشون،
میر ایصر و میر دیشان. امیا میرهای حوریا دَ
مُطابقِ طایفه های ازوا دَ سرزمینِ سَعیر بُود.

پادشاه های اِدوم

۳۱ اینیا پادشاه های بُود که دَ سرزمینِ اِدوم
حُکمرانی مُوُکد، پیش ازی که کُدَم پادشاه دَ
سِرِ بَنی اِسرائیل حُکمرانی کنه: ۳۲ بَالع باچه
بِعور دَ اِدوم پادشاهی مُوُکد و نامِ شارِ اَزو

دینهابه بُود. ^{۳۳} وختیکه بالِع فَوْت کد، دَ
 جای شی یوباب باچه زارح از بُصره پادشاهی
 مُوكد. ^{۳۴} غَیْتیکه یوباب فَوْت کد، دَ جای
 شی حوشام از سرزمینِ تیمانی پادشاهی مُوكد.
^{۳۵} وختیکه حوشام فَوْت کد، دَ جای شی هَداد
 باچه بَداد که دَ دَشتِ موآبِ مِدیانی ها ره
 شِکست دَد، پادشاهی مُوكد. نامِ شارِ شی
 عَویت بُود. ^{۳۶} وختیکه هَداد فَوْت کد، دَ جای
 شی سَمله از منطقه مَسْرِیقه پادشاهی مُوكد.
^{۳۷} وختیکه سَمله فَوْت کد، دَ جای شی شائول
 از شارِ رِحوبوتِ دریای فَرَات پادشاهی مُوكد.
^{۳۸} وختیکه شاول فَوْت کد، دَ جای شی بَعَل
 حانان باچه عکبور پادشاهی مُوكد. ^{۳۹} وختیکه
 بَعَل حانان باچه عکبور فَوْت کد، دَ جای شی
 هَدار پادشاهی مُوكد؛ نامِ شارِ شی فاعُو بُود
 و خاتونِ شی مِهیطَبیل دُخترِ مَطَرِد، نویسه می
 ذاهَب بُود.

^{۴۰} اینیا نام های میرهای عیسو دَ مُطابقِ طایفه
 ها، جای ها و نام های ازوا آسته: میرِ تِمناح، میرِ
 عَلوه، میرِ یَتیت، ^{۴۱} میرِ اهو لییامه، میرِ ایلاه،
 میرِ پینون، ^{۴۲} میرِ قِناز، میرِ تیمان، میرِ مبصار،
^{۴۳} میرِ مَجْدئیل و میرِ عیرام. اینمیا میرهای اِدوم
 یعنی عیسو بابه کلونِ ادومی ها بُود، دَ مُطابقِ
 جای های بُود-و-باشِ ازوا دَ زمینِ مُلکیتِ ازوا.

زندگی نامه یعقوب

^۱ یعقوب دَ سرزمینی جای-د-جای
 ۳۷ شُد که آتِه شی دَ عِنوانِ بیگنه
 زندگی مُوکد، یعنی دَ سرزمینِ کِنعان.
^۲ ای دَ باره نسلِ یعقوب آسته.

خا و های یوسف

وختیکه یوسف هفده ساله بُود، اُو قد برارون
 خُو چوپونی رمه ره مُوکد. اُو نوجوان بُود و قد
 باچه های پلهه و زلفه خاتونوی آتِه خُو کومک

مُوكَد و يوسُف از كارای بَدِ ازوا دَ آتِه خُو خبر
میدَد.

۳ اسرائیل^a یوسُف ره از دیگه اولادای خُو كده
كلوتر دوست دشت، چراكه او اولادِ پسِ پیری
شی بُود. و او بلده یوسُف یگ جیلکِ خُوب
جور كد. ۴ وختی برارونِ یوسُف دید كه آتِه ازوا
او ره از دیگرو كده كلوتر دوست دَره، اونا از
یوسُف نَفَرَت كد و نَتَنِست كه قد شی دَ نَرمی
توره بُگه.

۵ یگ شاو یوسُف خاو دید. وختیکه خاو خُو
ره دَ برارون خُو نقل كد، اونا ازو كلوتر بدبُر
شُد. ۶ یوسُف دَزوا كُفت: ”گوش كُنید كه ما
چیزخیل خاو دیدم: ۷ دیدم كه مو دَ سرِ كِشت
مَشْغُولِ قَوده كدونِ گندم بُودی كه به بلغه قَوده
ازمه باله شُد و راست ایسته شُد و قَوده های

---

^a ۳۷:۳ «اسرائیل» یعنی «یعقوب».

ازشمو دَ گِردِ قَوَدِه مه جَم شُدِه دَ برابر شی خَم
شُد.

^۸ برارون شی دَزُو گُفت: ”آیا تُو واقِعاً دَ بِلِه
ازمو پادشاهی مُوکنی یا دَ سر ازمو حُکمرانی
مُونی؟“ اوخته از خاطرِ خواها و توره های شی
نفرتِ ازوا دیگه ام کَلوتر شُد.

^۹ بعد ازو یوسُف یگِ خاوِ دیگه دید و اوره دَ
برارون خُو نقل کده گُفت: ”اینه، ما بسمِ خاو
دیدم. اِیْمَدَفِه آفتو، ماهتو و یازده ستاره دَ برابر
مه خَم شُد.“

^{۱۰} وختیکه خاو خوره دَ آته و برارون خُو نقل
کد، آته شی اوره سرزنش کده گُفت: ”ای چی
رقم خاو آسته که تُو دیدی؟ آیا واقِعاً ما و آبه تُو
و برارون تُو اَمده دَ برابرِ ازتو دَ زمی خَم شنی؟“
^{۱۱} پس برارون شی از خاوِ ازو بَخیلی شی اَمد،
مگم آته شی امو توره ره دَ فکرِ خُو گِرِفت.

یوسف د مصر سودا موشه

۱۲ یگ روز برارون یوسف بلده چرندون رمه آته خو د منطقه شکیم رفتد. ۱۳ و اسرائیل د یوسف گفت: "برارون تو رمه ره د شکیم میچرنه. بیه، ما تو ره د پیش ازوا ریی مونم." و یوسف د جواب شی گفت: "خوبه، مورم." ۱۴ اوخته او د زشی گفت: "بورو، احوال برارون خو و احوال رمه ره توخ کو و دز مه خبر بیر." پس یعقوب یوسف ره از دره حبرون ریی کد.

وختیکه او د شکیم رسید، ۱۵ یگ آدم او ره دید که د صحرا سرگردو میگرده؛ اوخته امو آدم ازو پرسان کد: "چیزخیل ره مویالی؟" یوسف گفت: "برارون خو ره مویالم. لطفاً دز مه بگی که اونا رمه ره د کجا میچرنه؟" ۱۷ و امو آدم گفت: "اونا از اینجی رفته. و له ما شنیدم که اونا موگفت، بیید د دوطان بوری." "

پس یوسف از پشتِ برارون خُو رفت و اونا ره د
دو طان پیدا کد .

۱۸ اونا یوسف ره از دُور دید و پیش ازی که
د نزدیک ازوا برسه، اونا نقشه کشید که او ره
بُکشه. ۱۹ و اونا قد یگدیگه خُو گفت: ”اونه،
امو خاودیدنی والا مییه. ۲۰ بیید که او ره بُکشی
و د یکی امزی چُقوری ها بندزی و بُگی که
یگو جانورِ دَرنده او ره خورده. اوخته بنگری
که خاوه‌ای شی چی موشه.“

۲۱ مگم وختیکه رثوبین ای توره ره شنید او
ره از دستِ ازوا خلاص کد و گفت: ”او ره
نکشی.“ ۲۲ و رثوبین ادامه دده دزوا گفت:
”خون نریزید. او ره د منه امزی چُقوری که د
بیابو آسته پورته کنید و د بله ازو دستِ دراز
نکنید.“ رثوبین قصد دشت که او ره از دستِ
ازوا نجات بدیه و او ره پیش آته خُو پس بُره.
۲۳ وختیکه یوسف د پیش برارون خُو رسید
اونا امو جیلک ره، یعنی امو جیلکِ خُو ره

از جان شی کشید^{۲۴} و خود شی ره گرفته دَ چُقُوری اَنَدخت. مگم اُمُو چُقُوری خالی و بی آو بُود. ^{۲۵} اوخته اونا شِشت که نان بُخوره. دَ حینِ خوردو سر خُو ره باله کد و دید که کاروانِ اِسماعیلیا از منطقه جِلعاد مییه؛ دَ بِلِه اَشترای ازوا مَوادِ خوشبُوی، مَلَم و دَوا^a بار بُود و اونا ره دَ مِصر مَوبُرد.

^{۲۶} و یهُودا دَ برارون خُو گُفت: ”کُشتونِ برار مو و تاشه کدونِ خُون شی بِلدِه مو چی فایده دَره؟ ^{۲۷} بیید که او ره دَ اِسماعیلیا سَودا کنی و دَ بِلِه ازو دِست دِراز نَکنی، چراکه او برار مو و گوشت-و-اَسْتغونِ خودون مو آسته.“ پس برارون شی قَبُول کد.

^{۲۸} وختیکه تَجارای مِدیانی^b دَ حالِ تیر شُدو بُود برارونِ یوسُف او ره از چُقُوری باله کش کده

^a ۳۷:۲۵ دَ جای «دَوا» دَ زبونِ عبرانی «مُر» نوشته یه که یگ مَوادِ خوشبُوی آسته. ^b ۳۷:۲۸ تَجارای مِدیانی اِسماعیلیای بُود که دَ مِدیان زندگی مَوکد.

بُر کد و دَ بیست سِکِه نُقره دَ اِسْماعِلیا سَودا
کد و اونا یوسُف ره دَ مِصر بُرد.

۲۹ مگم وختی رثوبین دَ چُقوری اَمَد و دید که
یوسُف دَ مَنه چُقوری نییه، جاغِه خُو ره پاره کد
۳۰ و دَ پیشِ برارون خُو پس اَمده گُفت: ”باچه
دَ اُونجی نییه؛ آلی ما کُجا شُنم؟“

۳۱ اوخته اونا جیلکِ یوسُف ره گِرفت و یگ
تَکه ره کُشته جیلکِ ره دَ خُون شی غوٹَه کد
۳۲ و اُمُو جیلکِ خُوب ره دَ پیشِ آتِه خُو بُرد و
گُفت: ”ای جیلکِ ره مو پَیدا کدے. توخ کُو،
امی جیلکِ از باچه تُو آسته، یا نه؟“ ۳۳ یعقوب
اُمُو جیلکِ ره شِنخت و چِیغ زده گُفت: ”آرے،
ای جیلکِ باچه مه یه. اُو ره یگو جانورِ دَرِنده
خورده؛ حتماً یوسُف پاره پاره شده.“

۳۴ اوخته یعقوب پیرون خُو ره پاره کده پلاس
پوشید^a و روزای کَلو بلده باچه خُو ماتم گِرفت.

---

^a ۳۴:۳۷ دَ امزُو زمانِ مردُم عزادار پلاس مَپوشید.

۳۵ تمامِ باچه‌ها و دُخترِون شی باله شد که او ره
 دلداری کنه، مگم او قبول نکد که آرام شنه و
 گفت: ”ما ماتمَزده پیشِ باچه خو دَ عالمِ مُردا
 مورُم.“ امو رقم آته یوسف از غم ازو چخرا
 موكد.

۳۶ دَ امزو زمانِ مِدیانی‌ها یوسف ره دَ مصر دَ
 فوطیفار که یکی از صاحبِ مَنْصَبایِ فِرْعَوْن و
 قومندانِ پیره‌دارا بُوْد، سَودا کد.

یهودا و تamar

۳۸ ۱ دَمزو روزا یهودا برارایِ خور ره ایله
 کده دَ پیشِ یگِ آدمِ عَدُولامی که
 حیره نام دشت رفت و قد ازو شِشت. ۲ دَ اُونجی
 یهودا دُخترِ یگِ آدمِ کِنعانی ره که نام شی شوعا
 بُوْد دید و او ره خاتو کده قد شی خاوشد. ۳ امو
 خاتو حامله شده یگِ باچه پیدا کد و یهودا او ره
 عیر نام ایشْت. ۴ او بسمِ حامله شد و باچه دَ دُنیا
 اُورد و او ره اونان نام ایشْت. ۵ او باز ام یگ

باچه پیدا کد و نام شی ره شیلای ایشته. وختیکه
 او ره پیدا کد، یهودا دَ منطقه کزیب بُود.
 ۶ و یهودا بلده عیر باچه اولباری خو خاتو
 گرفت. نام ازو دختر تمار بُود. ۷ مگم عیر باچه
 اولباری یهودا دَ نظر خداوند آدم شریر بُود. پس
 خداوند او ره از بین بُرد. ۸ اوخته یهودا دَ اونان
 گفت: "قد خاتون برار خوتوی کو و حق ایوری
 خوره دَ جای بیر تا بلده برار تو نسل پیدا شنه."
 ۹ لیکن اونان که موفامید، او نسل از خود شی
 نموشه، او هر وختیکه قد خاتون برار خو خاو
 موکد، از اولاد پیدا شدو جلوگیری موکد^a تا
 دَ برار خو نسل پیدا نکنه. ۱۰ ای کار دَ نظر
 خداوند بد خورد و خداوند اونان ره ام از بین
 بُرد. ۱۱ اوخته یهودا دَ بیری خو تمار گفت:
 "بورو دَ خانه آته خو و بیوه بمن تا غیتیکه باچه

^a ۳۸:۹ دَ جای «از اولاد پیدا شدو جلوگیری موکد» دَ
 زیون عبرانی «دَ زمی انزال موکد» نوشته یه.

مه شילה کټه شنه. ” چُون قد خود خُو گُفت:
” نَشنه که شילה ام رقمِ برارون خُو از بين بوره. ”
پس تمار رفته دَ خانه آته خُو ششت.

۱۲ بعد از وختای کلو دُخترِ شوعا یعنی خاتون
یهودا فوت کد. وختیکه روزای ماتمِ یهودا تیر
شُد، اُو قد دوست خُو حیره عَدولامی دَ پیش
گوسپو کلگرای خُو دَ منطقه تمنه رفت. ۱۳ و دَ
تامار خبر دده شُد که ” اینه، خُسُر تُو بلده کل
کدونِ رمه خُو دَ تمنه موره. ” ۱۴ اوخته اُو کالای
بیوگی خوره بُر کد و یگ چادر دَ سر خُو اندخته
رُوی خُو ره پُوت کد و دَ دمِ درگه شارِ عینایم
دَ راهِ تمنه ششت، چُون اُو دید که شילה کټه
شده مگم یهودا اُو ره بلده شילה خاتو نکهده.
۱۵ وختی یهودا اُو ره دید، خیال کد که اُو فاحشه
یه، چراکه اُو رُوی خُو ره پُوت کد. ۱۶ پس دَ
بغلِ راه سُون ازو رفته دَزو گُفت: ” بیه قد مه
یگ جای شو، ” چُون یهودا نمیدنست که اُو
بیری شی آسته. تمار گُفت: ” بلده مه چیز خیل

میدی که قدمه یگجای موشی؟^{۱۷} یهودا
گفت: "از گله خویگ بزغله دز تو ری موم."
تامار گفت: "اگه یگو چیز تا وخت ری کدون
بزغله گرو بدی، صحیح آسته."^{۱۸} یهودا گفت:
"چیز خیل دز تو گرو بدم؟" او گفت: "مهر و
بند شی ره قد تیاقی که د دست تو آسته." پس
یهودا اونا ره دز شی دد و قد ازو خاوشد و
تامار د وسیله ازو حامله شد.^{۱۹} اوخته تامار
باله شده رفت و چادر ره از بله خو دور کده
دوباره کالای بیوگی خو ره پوشید.

^{۲۰} بعد ازو یهودا بزغله ره از دست دوست
عدولامی خو ری کد تا چیزای گروی ره از
پیش امزو خاتو پس بگیره، مگم حیره او ره
پیدا نتست.^{۲۱} او از مردم اونجی پُرسان کد:
"امو فاحشه که د عینایم د دم راه ششتد،
کجا آسته؟" اونا گفت: "هیچ فاحشه د اینجی
نبوده."^{۲۲} و حیره پیش یهودا پس آمد و گفت:
"او ره پیدا نتستتم و مردم امزو جای ام موگه،

'هیچ فاحشه د اینجی نبوده.' " ۲۳ یهودا گفت:
 "بیل که امو چیزا ره بلده خو نگاه کنه، نشنه
 که مو رسوا شنی. د هر حال ما بزغله ره دزو
 ربی کدم مگم تو او ره پیدا نتستی."
 ۲۴ تقریباً سه ماه بعد د یهودا گفته شد
 که "بیری تو تمار فاحشگی کده و د نتیجه
 فاحشگی حامله شده." یهودا گفت: "بورید،
 او ره بیرید تا در دده شنه." ۲۵ د حالیکه تمار
 ره برو میورد او یگ پیغام بلده خسر خو ربی کده
 گفت: "صاحب امزی چیزا مره حامله کده." و
 ادامه دده گفت: "توخ کو که امی مهر و بند شی
 و امی تیاق از کی آسته؟" ۲۶ یهودا امو چیزا
 ره شنخت و گفت: "او از مه کده عادلتر آسته،
 چراکه ما او ره بلده باچه خو شیله نگرِفتیم." و
 یهودا دیگه قد ازو خاو نشد. ۲۷ وختیکه زمان
 زیدون تمار رسید معلوم شد که دوگنی د کوره
 شی آسته. ۲۸ د وخت زیدو یکی از باچه ها
 دست خو ره بر کد و دایی یگ تار سرخ ره

گرفته دَ بندِ دِست شی بسته کد و گُفت: ”ای
 اوّل بُرو اَمَد. “^{۲۹} مگم او دِست خُوره پس کش
 کد و برار شی اوّل بُرو اَمَد. اوخته دایی گُفت:
 ”چطور یگ رَخنه بلده خُو واز کدی!“ امزی
 خاطر او ره فارِص^a نام ایشت. ^{۳۰} بعد ازو برار
 شی که تارِ سُرخ دَ دِست شی بُود بُرو اَمَد و او
 ره زارح^b نام ایشت.

یوسف و خاتونِ فوطیفار

۳۹
 ۱ پس یوسف دَ مصر بُرده شُد؛ و
 فوطیفار یکی از صاحبِ مَنْصَبای
 فِرْعَوْن و قومندانِ پیره‌دارا که یگ آدمِ مِصری
 بُود، یوسف ره از اِسماعیلیای که او ره دَ اُونجی
 بُرُد، خرید. ^۲ خُداوند قد یوسف بُود و او یگ
 آدمِ کامیاب شُد و دَ خانه بادرِ مِصری خُو زندگی

^a ۳۸:۲۹ «فارِص» یعنی «رَخنه» کدو.

^b ۳۸:۳۰ «زارح» یعنی «سُرخ یا روشنی».

مُوَكَّد. ^۳ با دار شی دید که خُداوند قد یوسف
 آسته و هر کاری ره که او مونه خُداوند دَزُو
 کامیابی میدیه. ^۴ پس نظرِ لُطْفِ فوطیفار دَ بِلِه
 ازو قرار گرفت و او خِدْمَتگَارِ ازو شد. فوطیفار
 او ره ناظِرِ خانِه خُو مُقَرَّر کد و تمامِ دارایی
 خُو ره دَزُو تسلیم کد. ^۵ از وختیکه فوطیفار
 یوسف ره ناظِرِ خانِه و تمامِ دارایی خُو مُقَرَّر
 کُدد، خُداوند از خاطرِ یوسف خانِه امزُو مِصری
 ره بَرکَت میدد؛ بَرکَتِ خُداوند دَ تمامِ دارایی شی
 بود، ام دَ خانِه و ام دَ صحرا. ^۶ پس او هر چیزی
 که دَشت دَ دِستِ یوسف تسلیم کد و دَ باره هیچ
 چیزِ فِکَرِ نَمُوکد بَعِیر از نانی که مُوخورد.

یوسف یگ جوانِ خوش اندام و خوش نُمای
 بود. ^۷ بعد از چند وخت خاتونِ بادار شی دَ بِلِه
 یوسف چیم سُرُخ کد و گُفت: ”بیه، قد مه خاو
 شو!“ ^۸ مگم یوسف انکار کد و دَ خاتونِ بادار
 خُو گُفت: ”توخ کُو، ازی که ما دَ اینجی اَسْتُم
 بادار مه دَ باره چیزای که دَ خانِه آسته تَشْوِیش

ندره و هر چیزی که دره دَ دِسْتِ ازمه تسلیم
 کده. ۹ دَ ای خانه هیچ کس از مه کده باله تر
 نییه و هیچ چیز ره از مه درِیغ نَکده بَغیرِ از تو
 که خاتون شی آستی. پس ما چطور میتئم ای
 شرارتِ کته ره انجام بدیم و دَ ضِدِ خُدا گناه
 کنیم؟ ۱۰ اگرچه خاتونِ فوطیفار هر روز دزی
 باره قد یوسف توره موگفت، مگم او از آید شی
 نموشد که قد شی خاو کنه یا پالوی شی بشینه.
 ۱۱ یگ روز یوسف دَ خانه بادار خُو درآمد که
 دَ کار خُو مشغول شنه و از نفرای خانه هیچ
 کس دَ اُونجی نبود. ۱۲ خاتونِ فوطیفار دَ پتوی
 یوسف چنگ اندخت و گفت: "قد ازمه خاو
 شو!" مگم یوسف پتوی خُو ره دَ دِسْتِ ازو ایله
 کد و دوتا کده برو رفت. ۱۳ وختی او دید که
 یوسف پتوی خُو ره دَ دِسْتِ ازو ایله کده برو
 دوتا کد، ۱۴ او نفرای خانه خُو ره کوی کد و
 دزوا گفت: "توخ کنید، شوی مه یگ عبرانی
 ره دَ مینکل ازمو اُورده تا مو ره ریشخند کنه،

أَوْ دَ دِيرِ اَزْمَه اَمَد تا قد ازمه خاو کنه. لیکن
ما قد آوازِ بلند چِیغِ زَدُم. ۱۵ وختی اُو شنید که
ما قد آوازِ بلند چِیغِ مِیزْنُم، اُو پَتوی خُو ره پیشِ
ازمه ایله کده بَرُو دُوتا کد.

۱۶ پس اُو پَتوی یوسُف ره پیشِ خُو نِگاه کد
تا وختیکه بادار شی خانه اَمَد. ۱۷ اوخته اُو قد
فوطیفار توره گُفته اینی رقم نقل کد: ”اُمُو غلامِ
عِبرانی ره که دَ مینکل مو اُوردے، پیشِ ازمه
اَمَد تا مَره ریشخند کنه، ۱۸ لیکن وختیکه ما
قد آوازِ بلند چِیغِ زَدُم اُو پَتوی خُو ره پیشِ ازمه
ایله کده بَرُو دُوتا کد.“ ۱۹ وختی بادارِ یوسُف
تورای خاتُون خُو ره شنید که دَزشی نقل کده
گُفت: ”غلامِ تُو دَ حقِ ازمه اینی رقم کار ره
کده، ”آتِشِ قارِ ازُو داغ شد. ۲۰ و بادارِ یوسُف
اُو ره گِرِفته دَ بَندی خانه اَندخت که بَندی های
پادشاه دَ اُونجی بَندی بود.

یوسف دَ بَنَدی خانہ

یوسف دَ بَنَدی خانہ بُود، ^{۲۱} لیکن خُداوند قد شی بُود و قد ازو مہربانی کده اُورہ دَ نظرِ رئیسِ بَنَدی خانہ مُحترم جور کد. ^{۲۲} اوخته رئیسِ بَنَدی خانہ تمام بَنَدی های رہ کہ دَ بَنَدی خانہ بُود دَ دِستِ یوسف تسلیم کد و هر کارِ کہ دَ اُونجی انجام دَدہ مُوشُد، دَ زیرِ نظرِ یوسف انجام دَدہ مُوشُد. ^{۲۳} رئیسِ بَنَدی خانہ از تمامِ کارای کہ دَ دِستِ یوسف تسلیم کُد، بیغم بُود، چراکہ خُداوند قد یوسف بُود و هر کاری رہ کہ یوسف انجام میدد، خُداوند اُورہ کامیاب مُوکد.

یوسف خاوِ بَنَدی ها رہ تعبيرِ مُونہ.

۴۰
۱ چند وخت بعد، رئیسِ ساقی ها و رئیسِ نانبايای پادشاهِ مصر دَ ضدِ بادارِ خُو پادشاهِ مصر خطا کد ^۲ و فرعون دَ بلہ دُو خِدمتگارِ خُو، یعنی دَ بلہ رئیسِ ساقی ها و

رئیسِ نانابایا قار شد^۳ و اونا ره دَ بندی خانه قومندانِ پیره‌دارا اندخت، دَ امزو بندی خانه که یوسفِ بندی بود.^۴ قومندانِ پیره‌دارا یوسفِ ره مقرر کد تا قد ازوا بشه و اونا ره خدمت کنه. پس اونا یگ مدت ره دَ بندی‌خانه تیر کد.

^۵ یگ شاو هر دوی ازوا خاو دید، یعنی رئیسِ ساقی‌ها و رئیسِ نانابایای پادشاهِ مصر که دَ بندی‌خانه بندی بود؛ هر کدم شی خاو خود خو ره دید و هر خاو تعبیرِ خود خو ره دشت. ^۶ صَباح‌گاه وختیکه یوسفِ دَ پیشِ ازوا آمد، دید که اونا پریشان آسته. ^۷ اوخته یوسفِ از صاحبِ منصبای فرعون که قد شی دَ خانه‌بادار شی بندی بود، پُرسان کده گفت: ”چرا امروز لب-و-روی شمو اوزو یه؟“

^۸ و اونا دز شی گفت: ”مو خاو دیدے و هیچ کس نییه که اونا ره تعبیر کنه.“ و یوسفِ دزوا گفت: ”آیا تعبیر کدو مربوطِ خدا نموشه؟ اونا ره دز مه نقل کنید.“

۹ اوخته رئیسِ ساقی ها خاو خوره د یوسف
 نقل کده گُفت: ”د خاو مه یگ تاک انگور د
 پیش روی مه بود ۱۰ و امو تاک سه شاخچه
 دشت. امی که او پندُوق کد، گل شی بر شد
 و خوشای شی انگور پخته حاصل دد. ۱۱ دمزو
 غیت جام فرعون د دست مه بود و ما انگورا
 ره چینده د جام فرعون خشپه کدم و جام ره د
 دست فرعون ددم.“

۱۲ و یوسف دزو گُفت: ”تعبیر خاو اینی آسته:
 سه شاخچه سه روز آسته. ۱۳ بعد از سه روز
 فرعون تو ره سربلند مونه و تو ره پس د مقام
 سابق تو مقرر مونه؛ و تو جام فرعون ره د
 دست شی میدی مثل سابق که ساقی شی بودی.
 ۱۴ پس وختیکه وضعیت تو خوب شد، لطفاً قد
 ازمه مهربانی کده مَره د پیش فرعون یاد کو
 و مَره امزی خانه بکش. ۱۵ چون ما واقعا از

سرزمینِ عبرانیا دَ زور آورده شدیم^a و دَ اینجی
ام کُدم کاری نکدیم که مَره دَ ای سیاه چاه نگاه
کنه.

۱۶ وختی رئیسِ نانبایا دید که تعبیرِ خاوِ رفیق
شی خوب بود، او دَ یوسف گفت: ”ما ام یگ
خاو دیدیم: دیدم که سه تُکری نان سفید دَ بله
سر مه بود. ۱۷ دَ تُکری بالنه رقم رقم نان بود
که بلده فرعون پخته شد، مگم مرغکو اونا ره
از تُکری که دَ بله سر مه بود، دَرَو مُوخورد.“

۱۸ یوسف دَ جوابِ ازو گفت: ”تعبیر شی اینی
آسته: سه تُکری سه روز آسته. ۱۹ بعد از سه
روز فرعون سر تو ره از تن تو جدا مونه و تو
ره دَ چپو دار اوزو مونه و مرغکو آمده گوشت
تو ره مُوخوره.“

---

^a ۴۰:۱۵ دَ جای «دَ زور آورده شدیم» دَ زبونِ عبرانی
«دُزی شدیم» نوشته یه.

۲۰ پس دَ روزِ سِوَم که سالگیره فرعون بود،
 فرعون بلده پگِ خدمتگاری خُو یگِ مهمانی
 ترتیب دَد و رئیسِ ساقی ها و رئیسِ نانبایا ره
 دَ مینکلِ خدمتگاری خُو ایسته کده سرِ ازوا
 ره باله کد ۲۱ و رئیسِ ساقی ها ره پس دَ
 ساقی گری شی مقرر کد و ساقی جامِ ره دَ دست
 فرعون دَد، ۲۲ مگم رئیسِ نانبایا ره دَ دارِ اوزو
 کد، امو رقمیکه یوسف بلده ازوا تعبیر کدَد.
 ۲۳ ولے رئیسِ ساقی ها یوسف ره یاد نکد، بلکه
 او ره پُرمُشت کد.

خاوهای فرعون

۴۱ ۱ و ایطور شد که بعد از تیر شدن
 دُو سال فرعون خاو دید که دَ بغلِ
 دریای نیل ایسته یه ۲ و بے بلغه، هفت گاوِ
 خوشنمای و چاق از دریا بر شده دَ منِه نيزار
 دَ چریدو شروع مونه. ۳ بعد ازوا هفت گاوِ
 دیگه که بدشکل و لاغر آسته، از دریای نیل بر

مُوشه و دَ پَالُوی گاواى اوّلَى دَ لبِ دریا ایسته
مُوشه. ^۴ و اُمُو گاواى بدشکل و لاغر، گاواى
خوشنمای و چاق ره مُوخوره. دَ امزى وخت
فِرْعَوْن بیدار شُد.

^۵ او بسمِ خاو رفت و دفعه دِیگه خاو دید که
هفت خوشه گندمِ پُردانه و خُوب دَ بله یگ نیچه
بُر مُوشه. ^۶ بعد از او هفت خوشه دِیگه بُر مُوشه
که پُوچک آسته و از تاثیرِ بادِ شَرقى خُشک
شده. ^۷ و اُمُو خوشای پُوچک هفت خوشه دانه
تُو و پُر ره قُورت مُونه. اوخته فِرْعَوْن بیدار شُد
و فامید که خاو دیده.

^۸ صَباح گاه فِرْعَوْن بیدار شُد و فِکَر شى
پَریشان بُود. پس او نفر رِی کده تمامِ جادُوگرا
و دانِشمندایِ مِصر ره کُوی کد و خاو های خُو
ره قد ازوا نَقْل کد، مگم هیچ کس نَتَنِست که
اونا ره بَلدِه فِرْعَوْن تعبیر کُنه.

^۹ اوخته رِئیسِ ساقى ها دَ فِرْعَوْن کُفت:
”امروز ما خطاهایِ خُو ره دَ یاد خُو مِیرم.

۱۰ یگ وخت، فرعون دَ سر خدمتگاری خُو قار
 شد و مره قد رئیس نانبایا دَ بندی خانه قومندان
 پیره‌دارا بندی کد. ۱۱ اوخته هر دوی مو دَ یگ
 شاو خاو دیدی که خاو هر کُدم مو تعبیر خود خُو
 ره دشت. ۱۲ دَ اونجی یگ جوانِ عبری قد ازمو
 بود، که غلامِ قومندانِ پیردارا بود. مو خاو‌های
 خُو ره دزو نقل کدی و او بلده مو تعبیر کد،
 یعنی از هر کُدم مو ره مُطابقِ خاو مو تعبیر کد.
 ۱۳ و امو رقم که او بلده مو تعبیر کد، امو رقم
 شد: ما پس دَ مقام خُو مقرر شدُم و رئیس نانبایا
 دَ دار اوزو شد.

۱۴ اوخته فرعون پشتِ یوسف نفر ری کد و
 اونا دستی او ره از سیاه چاه بُرو آورد. یوسف
 ریش خُو ره کل کده کالای خُو ره تبدیل کد و
 دَ پیشِ فرعون آمد. ۱۵ فرعون دَ یوسف گفت:
 ”ما یگ خاو دیدیم و هیچ کس نمیتنه که او ره
 تعبیر کنه، ولے دَ باره ازتو شنیدیم که وختی
 یگ خاو ره بشنوی، میتنی او ره تعبیر کنی.“

۱۶ یوسف دَ فِرْعَوْنَ كُفَّت: "نه ما، بلکه خدا
دَ فِرْعَوْنَ یگ جواب بَلَدَه خُوبی-و-سَلَامَتی شی
میدیه."

۱۷ اوخته فِرْعَوْنَ دَ یوسف كُفَّت: "دَ خَاو خُو
دِیدم که دَ بَغْلِ دریای نیل ایسته یُم. ۱۸ بے بلغه
هفت گاوِ گوشت تُو و خوشنمای از دریا بُر شده
دَ مَنه نِزار دَ چَرِبِدو شد. ۱۹ بعد ازوا هفت گاوِ
دیگه از دریا بُرو آمد که بدحال، کلو بدشکل
و لاغر بود. ما دَ تمامِ سرزمینِ مصر اُو رقم
گاو های بدشکل ره ندیده بودم. ۲۰ امو گاوی
لاغر و بدشکل هفت گاوِ چاقِ اولی ره خورد.
۲۱ مگم باوجودِ که اونا دَ کوره ازوا رفتند، هیچ
معلوم نموشد که اونا دَ کوره ازوا رفته، چراکه
اونا مثلِ اولِ بدشکل بود. دَ امزو غیت بیدار
شدم.

۲۲ امچنان ما دَ خَاو دِیدم که هفت خوشه
گندمِ پُردانه و خُوب دَ بله یگ نیچه بُر موشه.
۲۳ و بعد ازوا هفت خوشه پُوچک و بریگ

بُر مُوشه که از تائیرِ بادِ شرقی خُشک شده.
۲۴ و بے بلغه خوشای پُوچک، هفت خوشه خُوب
ره قُورت مونه.

ما ای ره دَ جادُوگرا نَقْل کَدَم، مگم هیچ کُدَم
از وا نَتَنست که بَلدِه مه بیان کُنه.

۲۵ یوسُف دَ فِرَعُون کُفت: ”معنای خاو های

فِرَعُون یگ آسته. خُدا چیزی ره که انجام دَدَنی

آسته بَلدِه فِرَعُون معلومدار کده. ۲۶ هفت گاو

خُوب هفت سال آسته و هفت خوشه خُوب ام

هفت سال. هر دُو خاو یگ آسته. ۲۷ هفت گاو

لاغر و بدشکل که از پُشتِ ازوا بُر شُد، هفت

سال آسته و هفت خوشه پُوچک که از بادِ

شرقی خُشک شُد ام هفت سال آسته؛ اونا

هفت سالِ قحطی آسته. ۲۸ مقصدِ توره که

دَ فِرَعُون کُفتم اینی آسته: خُدا چیزی ره که

انجام دَدَنی آسته بَلدِه فِرَعُون معلومدار کده.

۲۹ اینه، هفت سال پَریمونی کلو دَ تمامِ سرزمینِ

مِصر مییه. ۳۰ مگم بعد ازوا هفت سال قحطی

میبه و تمام پَریمونی دَ سرزمینِ مصر پُرُمشت
 موشه و اُمُو قحطی سرزمینِ مصر ره تَباه مونه.
 ۳۱ هیچ نشانی از پَریمونی دَ سرزمینِ مصر دیده
 نَموشه بخاطرِ قحطی که بعد ازو میبه، چُون
 اُو قحطی کَلو شَدید آسته. ۳۲ و مقصد از دُو
 بار خاو دیدونِ فرعونِ اینی آسته که ای واقعه
 از طرفِ خُدا مقرر شده و خُدا ای ره دَ زودی
 انجام میدیه.

۳۳ آلی، بهتر آسته که فرعونِ یگ نفرِ دانا و
 حکیم ره پیدا کُنه و اُو ره دَ اداره سرزمینِ مصر
 مقرر کُنه. ۳۴ امچنان فرعونِ ناظرِ ره دَ سرزمینِ
 مصر تعیین کُنه تا که دَ دورونِ هفت سالِ
 پَریمونی یگ حصّه از پنج حصّه حاصلاتِ مصر
 ره بگیره. ۳۵ اونا پگِ خوراکه-بابِ امزی سال
 های خُوب ره که میبه، جَم کنه و غلّه-و-دانه
 ره دَ زیر نظرِ فرعونِ ذخیره کنه و خوراکه-باب
 ره دَ شارا نگاهداری کُنه. ۳۶ اُمُو خوراکه-باب
 بلده سرزمینِ شَمو بلده هفت سال قحطی که دَ

سرزمینِ مصر میبیه یگ ذخیره بشه، تا سرزمینِ
شُمو د وسیله قحطی تباه نشنه.

یوسف حاکمِ مصر

۳۷ ای پیشنهاد د نظرِ فرعون و تمام
خدمتگاری شی خوب معلوم شد. ۳۸ اوخته
فرعون د خدمتگاری خو گفت: ”آیا مثل امزی
نفر یگو کس پیدا موشه که روح خدا دز شی
بشه؟“

۳۹ پس فرعون د یوسف گفت: ”ازی که خدا
پگ امزی تورا ره دز تو معلومدار کده، هیچ
کس رقم از تو وری دانا و حکیم نیسته. ۴۰ ما تو
ره د اداره خانه خو^a مقرر مونم و تمام مردم مه از
حکم تو اطاعت مونه؛ تنها از نگاه تاج-و-تخت،
ما از تو باله تر استم.“

---

a ۴۰:۴۱ «د اداره خانه خو» یعنی «د اداره مملکت».

۴۱ و فِرْعَوْنَ اِدَامَه دَدَه دَ يَوْسُفَ كُفْت: "اينه،
 ما توره دَ اِدَارَه تمامِ سرزمينِ مصرِ مَقَرَر كَدَم." "
 ۴۲ اوخته اَنگِشْتَرِي مُهَرْدَار خُو ره از دِستِ خُو
 كَشِيده دَ دِستِ يَوْسُفِ كَد و كالايِ كَتانِي نازُك^a
 دَ جانِ شِي دَدَه طَوَقِ طِلَّا ره دَ گردونِ شِي
 اَندخت. ۴۳ فِرْعَوْنَ اُو ره دَ بَلَه دوْمَنه گاډِي
 خُو سوارِ كَد و جارچِي پيشِ رُوِي شِي جارِ زَدَه
 مُوگفت: "زائو بزنيد!" دَ امزِي رَقْمِ يَوْسُفِ ره
 دَ اِدَارَه تمامِ سرزمينِ مصرِ مَقَرَر كَد. ۴۴ علاوه
 ازِي فِرْعَوْنَ دَ يَوْسُفَ كُفْت: "ما فِرْعَوْنَ اَسْتَم؛
 بَدُونِ اِجازه ازتو دَ تمامِ سرزمينِ مصرِ هِيچِ كَس
 حَقِ نَدَره كه دِستِ يا پاِي خُو ره دِراز كُنه."
 ۴۵ و فِرْعَوْنَ يَوْسُفِ ره صَفِناتِ پَعْنِيحِ نامِ
 ايشْت. و اَسِناتِ دُخْتَرِ پَوْطِي فِرْعِ پيشوايِ شارِ
 اون ره دَ عِنوانِ خاتُو دَ يَوْسُفِ دَد. دَمزِي رَقْمِ

---

^a ۴۱:۴۲ دَ اُو زمانِ كالايِ كَتانِي نازُكِ ره پادشايو و
 دَربارِيا مُوِپوشِيد.

یوسف دَ سرزمینِ مصر باله بُر شد. ^{۴۶} یوسف سی ساله بود که دَ خدمتِ فرعون پادشاهِ مصر مشغول شد. و یوسف از حضورِ فرعون بُر و رفته دَ تمامِ سرزمینِ مصر گشت.

^{۴۷} دَ دورونِ هفت سالِ پریمونی، زمی حاصلاتِ کلو دَد. ^{۴۸} و یوسف تمامِ خوراکه-بابِ امزو هفت سالِ پریمونی ره که دَ سرزمینِ مصر آمدد جم کد و دَ شاراً ذخیره کد. او خوراکه-بابِ زمینای گردوبَر هر شار ره جم کده دَ امزو شار ذخیره کد. ^{۴۹} یوسف غله-و-دانه غدر کلو ذخیره کد رقمِ ریگ دربا، دَ اندازه که از حساب-و-کتاب شی دست بله کد، چون از حساب بُر بود.

^{۵۰} پیش ازی که سال های قحطی برسه، دو باچه بلده یوسف پیدا شد که آسنات، دختر پوطی فرع پیشوای اون، بلده شی دَ دنیا آورد.

۵۱ او نامِ باچهِ اوّلی خُو ره مَنَسّی^a اِیشت، چُون کُفت: ”خُدا تمامِ سختی-و-مُشکِلات و تمامِ خانِه آتِه مَرِه از یِاد مه بُرد.“^{۵۲} و باچهِ دوّمِنِه خُو ره اِفرایم^b نامِ کد، چُون کُفت: ”خُدا مَرِه دَ سرزمینِ بدبختی مه پُرثمر کد.“

۵۳ اُمُو هفت سالِ پَریمونی که دَ سرزمینِ مِصر اَمَدُد، خلاص شد^{۵۴} و اَمَدونِ هفت سالِ قحطی شروع شد، اُمُو رقمیکه یوسُف کُفتد. قحطی پگِ سرزمینا ره گِرفت، مگم دَ تمامِ سرزمینِ مِصر خوراکِ مَوْجود بُود.^{۵۵} وختیکه تمامِ سرزمینِ مِصر قحطی زده شد، مردُمِ بلدهِ نانِ دَ پیشِ فرعون داد-و-فریاد کد. اوخته فرعون دَ پگِ مِصریا کُفت: ”دَ پیشِ یوسُف بورید و هر چیزیکه دَز شُمُو مَوگیه، انجامِ بَدید.“^{۵۶} ازی که قحطی تمامِ سرزمی ره گِرفت،

a ۴۱:۵۱ «مَنَسّی» یعنی «پُرُمشت».

b ۴۱:۵۲ «اِفرایم» یعنی «دُو چند پُرثمر».

یوسف دَی‌خانه‌ها ره واز کد و غَلّه-و-دانه ره دَ مصرِبا دَ سَوَدا کدو شُد، چُون قحطی دَ سرزمینِ مِصر شَدید بُود. ^{۵۷} و مردُم از سراسرِ دُنیا دَ مِصر دَ پیشِ یوسفِ میمَد که غَلّه-و-دانه بخره چرکه قحطی دَ تمامِ زمی شَدید بُود.

پَرارای یوسفِ دَ مِصر موره

۴۲^۱ وختی یعقوب خبر شُد که دَ مِصر غَلّه پیدا موشه اُو دَ باچه‌های خُو کُفت: “چرا سُون یگدیگه خُو توخ مُونید؟”
^۲ و اِدامه دَده کُفت: “ما شَنِیدیم که دَ مِصر غَلّه پیدا موشه. دَ اُونجی بورید و بَلده مو غَلّه-و-دانه بخرید تاکه زنده بُمَنی و نَمَری.”
^۳ پس دَه برارِ یوسفِ بَلده خریدونِ غَلّه-و-دانه دَ مِصر رفت. ^۴ لیکن یعقوب، بنیامین برارِ یوسفِ ره قد برارون شی رَبی نکد، چُون کُفت “نَشَنه که کُدم بَلا دَ سر شی بیه.” ^۵ دَمزی رقم باچه‌های اِسرائیل دَ مینکلِ نفرای بُود که بَلده

خریدونِ غَلَّه-و-دانه دَ مِصر رفتُد، چراکه قحطی
دَ سرزمینِ کِنعان ام رسیده بُود.

۶ دَمزُو غَیت یوسُف حاکِم سرزمینِ مِصر بُود و
اُو دَ پَگِ مردُمای زمی غَلَّه-و-دانه سَودا مُوکد.
پس برارونِ یوسُف اَمَد و خودون ره دَ برابرِ ازُو
خَم کده رُوی دَ خاک اُفتَد. ۷ وختیکه یوسُف
برارون خُو ره دید، اونا ره شَنخت. مگم قد ازوا
مِثلِ بیگنه رفتار کد و دَ پیشانی تُرش قد ازوا
توره گفته پُرسان کد: ”شُمو از کُجا اَمدید؟“
اونا دَ جواب شی گُفت: ”مو از سرزمینِ کِنعان
اَمدی تاکه خوراکه-بابِ بَخری.“

۸ یوسُف برارون خُو ره شَنخت، مگم اونا اُو ره
نَشِنخت. ۹ و اُو خواهای ره که دَ باره ازوا دیدد
دَ یاد خُو اُورد و دَزوا گُفت: ”شُمو جاسُوس
اَسْتید و اَمدید که ضَعفِ سرزمینِ مو ره پیدا
کُنید.“

۱۰ اونا گُفت: ”نَه صاحب! غلامای تُو بلده
خریدونِ خوراکه-بابِ اَمده. ۱۱ پَگِ مو باچه

های یگ نفر آستی؛ مو مردُمای صادق-و-راست
آستی. غُلامای تُو هرگز جاسوس نَبوده.

۱۲ لیکن یوسُف دَزوا کُفت: ”نَه، شُمو اَمدید
تا که ضَعفِ سرزمینِ مو ره پیدا کُنید.“

۱۳ اونا کُفت: ”صاحب، مو غُلامای تُو دوازده
برار بُودی، پگ مو باچه های یگ نفر دَ سرزمینِ
کِنعان. آلی ریزه پگِ برارو دَ پیشِ آته مو آسته
و یگ مو دیگه و جُود ندره.“

۱۴ یوسُف بسم دَزوا کُفت: ”امُطور که پیشتر

کُفتم، شُمو جاسوس آستید. ۱۵ ما شُمو ره اینی

رقم امتِحانِ مُونم: دَ زندگی فرعونِ قَسَم، تا

زمانیکه برارِ ریزه شُمو دَ اینجی نیه شُمو از

اینجی رفته نَمیتنید. ۱۶ یگ نفر شُمو بوره و

برار شُمو ره گِرفته بیره. دیگای شُمو دَ اینجی

بندی مومَنید تا توره شُمو معلوم شُنه که راست

آسته یا نه. دَ غیرِ ازی دَ زندگی فرعونِ قَسَم که

شُمو جاسوس آستید. ۱۷ اوخته یوسُف اونا ره

دَ مَدَتِ سه روز دَ بَدی خانه نِگاه کد.

۱۸ دَ رُوزِ سِوَمِ یُوسُفَ دَزُوا کُفْتُ: ”ما یگ
 آدَمِ خُدَاتَرَسِ اَسْتُمْ. اینی کار ره کنید و شُمو
 زنده مومَنید: ۱۹ اگه آدمای صادق اَسْتید، یگ
 برار شُمو دَ امینجی که شُمو بَندی اَسْتید بُمَنه
 و باقی شُمو رفته غَلّه-و-دانه ره بلده خانوارای
 خُو که گُشنه منده بُبرید. ۲۰ مگم برارِ ریزه خُو
 ره پیش مه بیرید تا که تورای شُمو ثابت شُنه و
 شُمو نابود نَشْنید.“

و اونا اُمُو رقم کد. ۲۱ اونا قد یگدیگه خُو
 مُوگفت: ”مو بخاطرِ کاری که دَ حقِ برارِ خُو
 کدے مُجرِمِ اَسْتی. مو بیچارگی ازو ره دیدی
 وختیکه او دَ پیشِ مو عُدْر-و-زاری کد، مگم
 مو گوش نکدی. امزُو خاطر دَ ای بلا گِرِفْتار
 شُدے.“

۲۲ رُئوبین دَزُوا کُفْتُ: ”آیا ما دَزِ شُمو نَه کُفْتُمْ
 که دَ ضِدِ امزی باچه گناه نَکْنید؟ لیکن شُمو
 از آید نَشُدید. آلی بلده خُونِ ازو باید حساب
 بدی.“

۲۳ اونا نَمِيدَنَسْت که یوسُف زبونِ ازوا ره
 موفامه، چُون او دَ وَسِيْلَه ترجُمانِ قد ازوا توره
 مُوگُفت. ۲۴ پس یوسُف از پيشِ ازوا رفت و دَ
 چخرا کدو شُد؛ پسانتر دُوباره دَ پيشِ ازوا اَمَد
 و قد ازوا توره گُفت. و شَمعون ره از بَيْنِ ازوا
 گِرِفته دَ پيشِ چِيمِ ازوا بسته کد.

۲۵ بعد ازو یوسُف اَمَر کد تا جوالای ازوا ره از
 غَلَه-و-دانه پُر کُنه و پيسِه هر کس ره دَ مَنِه جوال
 شی بيله و خوراکِ سَفَر ام دَزوا بَدِيه. و ای کار
 بَلَدِه ازوا اِجرا شُد. ۲۶ اوخته اونا غَلَه-و-دانه ره
 دَ بِلَه اَلَاغای خُو بار کده رِبِي شُد.

۲۷ دَ جای که اونا شاو ره تير مُوکد یکی از
 وا جوال خُو ره واز کد که دَ اَلَاغِ خُو خوراک
 بَدِيه. اوخته دِید که پيسِه شی دَ دانِ جوال آسته.

۲۸ او دَ بَرارونِ خُو گُفت: ”پيسِه مه پس ايشته
 شُدِه. اينه، دَ دانِ جوال مه يَه!“ دَ دِلِ ازوا وَهَم
 اُفْتَد و قد ترس-و-لرز دَ يِگدِيگِه خُو گُفت: ”ای
 چيزخيل آسته که خُدا دَ سِرِ ازمو اُورده؟“

۲۹ وختیکه اونا د سرزمینِ کنعان د پیشِ آته
 خو یعقوب رسید، اونا تمام چیزای ره که د بله
 ازوا امدد د آته خو نقل کده گُفت: ۳۰ ”آدمی که
 حاکمِ امزو سرزمی آسته قد مو د پیشانی تَرش
 توره گُفت و فکر کد که مو د سرزمینِ ازوا
 جاسوسی مونی. ۳۱ و مو د جواب شی گُفتی
 که ’مو مردمای صادق آستی، نه جاسوس.
 ۳۲ مو دوازده برار بودی، باچه های آته خو. یگ
 مو دیگه وجود ندره و ریزه پگ مو د سرزمینِ
 کنعان د پیشِ آته مو آسته. ۳۳ اوخته آدمی
 که حاکمِ امزو سرزمی آسته دَز مو گُفت: ’د
 امزی رقم ما موفامم که شمو مردمای صادق
 آستید، یکی از برارون خو ره د پیشِ ازمه
 بیلید و دیگران شمو غله-و-دانه ره گرفته بلده
 خانوارای خو که گُشنه منده بَبرید. ۳۴ بعد ازو
 برارِ ریزه خو ره پیش مه بَبرید تا بوفامم که شمو
 جاسوس نیستید، بلکه صادق آستید. اوخته برار

شُمورِه دَز شُمورِ پَس مِیْدُم و شُمورِ مِیْتِنِیْد دَ اِی
سَرزَمِی تُجَارَت کَنِیْد. ”

۳۵ امی که اونا جو الای خورِه خالی کد، دید
که خلطه پیسه هر کس د منه جو ال شی آسته.
وختی اونا و آته ازوا خلطه های پیسه ره دید،
اونا وَحْشَت زده شد. ۳۶ آته ازوا یعقوب دزوا
گفت: ”شُمورِه از اولادای مه محروم کدید؛
یوسف نیسته، شمعون نیسته و آلی میخاید
که بنیامین ره ام بُرید. پگ امزی بلاها د بله
ازمه آمده!“

۳۷ رئوبین د آته خو گفت: ”اگه ما بنیامین
ره دوباره د پیش تو نه اوردُم تو میتنی هر دو
باچه مره بکشی. او ره د دستِ ازمه تسلیم کو
و ما او ره دوباره د پیش تو میرم.“

۳۸ مگم یعقوب گفت: ”باچه مه قد شُمورِ
نموره، چراکه برار شی مُرده و تنها او باقی
منده. اگه د راهی که مورید کدم بلا د سر

شی بیه، حتماً موی سفید مَره قد غَم دَ گور
مُوبرید.

سَفَرِ دَوِّمِ پَرارای یوسُفِ دَ مِصر

۱ قحطی دَ امزُو سرزمی سختِ اِدامه
دَشت. ۲ وختی اونا غَلّه-و-دانه ره
که از مِصر اُورْدُد خورده خلاص کد، آتِه ازوا
دَزوا گُفت: "بسم دَ مِصر بوبرید و یگِ مِقدار
خوراکه بلده مو بخرید."

۳ مگم یهُودا دَزُو گُفت: "امو آدم مو ره اِخطار
دده گُفته، 'تا وختیکه برارِ ریزه شُمو قد شُمو
نَبشه، شُمو رُوی مَره نَمینگرید.' ۴ اگه برار
مو ره قد مو رِبی مونی، مو موری و بلده
تُو خوراکه میخری، ۵ لیکن اگه او ره رِبی
نَموکنی، مو نَموری، چراکه او آدم دَز مو گُفته،
'تا وختیکه برار شُمو قد شُمو نَبشه، شُمو رُوی
مَره نَمینگرید.'"

۶ اوخته اسرائیل گفت: ”چرا ای بدی ره دَ حَقِ
ازمه کدید و دَزُو آدم گفَتید که شُمو برارِ دِیگه
ام دَرید؟“

۷ اونا دَ جواب شی گُفت: ”امو آدم دَ باره ازمو
و قومای مو دَقیق سَوال کده گُفت که ’آته شُمو
تا آلی ره زنده یه؟ کُدم برارِ دِیگه ام دَرید؟‘
مو جوابِ امزی سوال ها ره دَزُو گُفتی، از کُجا
میدَنستی که او مُوگیه، ’برار خوره پیشِ ازمه^a
بیرید.“

۸ یهُودا دَ آته خُو اسرائیل گُفت: ”باچه ره
قد ازمه ربی کُو تاکه مو باله شُده بوری و تا
پگ مو زنده بُمنی و نَمری، تُو و مو و امچنان
بچکیچای مو. ^۹ ما خود مه ضمانتِ ازو ره
مُونم؛ او ره از مه بازخواست کُو. اگه او ره دَ
دِیر ازتُو پس نه اُوردُم و دَ پیشِ رُوی تُو حاضر

---

^a ۴۳:۷ دَ جای «پیشِ ازمه» دَ زبونِ عبرانی «تا» نوشته

یه، چُون کِنعان از سرزمینِ مِصر کده بلند بُود.

نَکَدُم، تا اَبَدِ گُناهِ ازی کار دَ گردونِ ازمه بَشَه.
۱۰ اگه مو طال نَمیدَدی، تا آلی ره دُو دفعه رفته
پس میمَدی.”

۱۱ اوخته آتِه ازوا اسرائیل دزوا کُفت: ”اگه ای
رقم آسته، پس اینی کار ره بُکُنید: از خُوبتَرین
حاصِلاتِ ای سرزمی دَ جوالای خُو بَگیرید و
دَ عِنوانِ تُحفه دَمزُو آدم بُبَرید: یگ مقدار مَلَم،
یگ مقدار عسل، مَوادِ خوشبُوی، مُر،^a پِسته و
بادام. ۱۲ پِسه ام دُو برابر قد خُو بَگیرید و پِسه
های ره که دَ دانِ جوالای شُمو ایشته شُدَه بُود،
بُرده پس بَدید. شاید اِشتِباه شُدَه بَشَه. ۱۳ باله
شُنید، بَرار خُو ره بَگیرید و دَ پیش امزُو آدم
بورید. ۱۴ خُدای قَادِرِ مُطَلَق دَ بِلَه شُمو دَ پیش
امزُو آدم رَحَم کُنه تا بَرار دِیگَه شُمو و بِنیامین
ره قد شُمو پس رِبی کُنه. اگه ما از بچکِیچای

---

a ۴۳:۱۱ «مُر» یگ رقم شَلیمِ خوشبُوی دِرخت آسته.

خُو محروم موشم، البت امی دَ قِسَمَت مه آسته
که محروم شنم.

۱۵ پس برارو امو سَوغات و دُو برابر پیسه ره
گرفت و بنیامین ره قد خُو گِرِفته سُونِ مِصر
حَرَکت کد و دَ اُونجی دَ حُضُورِ یوسُفِ حاضِر
شُد. ۱۶ وختیکه یوسُفِ بنیامین ره قد ازوا دید،
دَ ناظِرِ خانِه خُو امر کده گُفت: ”ای نفر ا ره دَ
خانه بُبَر و یگ مال ره حلال کده نان تیار کو،
چراکه آمیا نانِ چاشت ره قد ازمه مُوخوره.“
۱۷ ناظِرِ هر چیزی ره که یوسُفِ امر کدُ انجام
دَد و برارو ره دَ خانِه یوسُفِ بُرد.

۱۸ وختیکه اونا ره دَ خانِه یوسُفِ بُرد اونا ترس
خورد و قد یگدیگه خُو گُفت: ”از خاطرِ امزو
پیسه‌های که پیشنه دفعه دَ دانِ جوالای مو
ایشته شُدُد، مو ره دَ اینجی اُورده تا دَ بِلِه مو
حَمَله کده مو ره غلامِ خُو جور کُنه و اَلاغای مو
ره ام بگیره.“

۱۹ پس اونا دَ دِيرِ ناظِرِ خانِه يوسُفِ رفت و
 دَ دانِ درگِه خانِه قد شِي گپِ زده ۲۰ گُفت:
 ”صاحب! دفعِه اوّل كه مو بلده خريدونِ
 غَلّه-و-دانه دَ اينجِي آمدِي، ۲۱ دَ وختِ پس رفتو
 غيتِيكه دَ شاوَجايِ رسيدِي، جوِالايِ خُو ره واز
 كدِي و هر كُدمِ مو پيسِه خُو ره دَ دانِ جوِالِ
 خُو پيدا كدِي و پيسِه مو مُكَمَلِ بُوَد. اينه، امُو
 پيسِه ره مو پس اُوردِي. ۲۲ و پيسِه ديگِه امِ قد
 خُو اُورده تاكه خوراكِه-بابِ بخري. مو نَميدَنِي
 كه پيسِه مو ره كِي دَ جوِالايِ مو ايشتُد. ”

۲۳ ناظِرِ گُفت: ”بيغمِ بشيد و ترسِ نخوريد!
 خُدایِ شُمُو يعني خُدایِ آتِه شُمُو حتماً امِي گنجِ
 ره دَ جوِالايِ شُمُو ايشته بُوَدِه. پيسِه‌هايِ شُمُو
 دَز مه رسيد. اوخته شِمعونِ ره دَ پيشِ ازوا بَرُو
 اُورد. ”

۲۴ ناظِرِ برارو ره دَ خانِه يوسُفِ بُرد و دَزوا او
 دَد تا پای‌هايِ خُو ره بَشوبِه و دَ الاغايِ ازوا
 كاه-و-جَوِ دَدِه شُد. ۲۵ اونا سَوغاتِ خُو ره بلده

یوسف تیار کد، چُون اونا شَنِیدُ که او چاشت
مییه و اونا دَ اُونجی نان مُخوره.

۲۶ وختیکه یوسف دَ خانه آمد اونا سَوغاتی
ره که قد خُو دَ خانه اُورْدُ دَزُو پیش کد و دَ
برابر شی رُوی دَ خاک اُفتد. ۲۷ و یوسف از
حال-و-احوالِ ازوا پُرسان کده گُفت: ”آیا آتِه
پیر شُمو که دَ بارِه شی توره گُفته بُودید، تا آلی
ره زنده یِه؟“

۲۸ اونا گُفت: ”غُلام شُمو آتِه مو جور آسته
و تا آلی ره زنده یِه.“ و اونا بسم خود ره خَم
کده رُوی دَ خاک اُفتد.

۲۹ و یوسف سر خُو ره باله کده برار خُو
بنیامین ره که باچه آبه شی بُود، دید و پُرسان
کد: ”آیا امی برارِ ریزه شُمو آسته که شُمو دَ بارِه
شی دَز مه گُفتید؟“ و دَ بنیامین گُفت: ”باچه
مه، خُدا دَ بلِه تُو نظرِ لُطف کُنه!“ ۳۰ و یوسف
دَ عجله بُرو رفت، چراکه احساسات شی بلده
برار شی دَ سرِ ازو زور شُد. او بلده چخرا کدو

جای مُوبالید؛ پس دَ یگ اُتاقِ گوشه رفت و
 چخرا کد. ^{۳۱} بعد ازو رُوی خُو ره شُشته پس
 اَمد و خود ره اِداره کده گُفت: ”نان بیرید!“
^{۳۲} بَلدِه یوسُف جدا نان اُورد و بَلدِه ازوا جدا
 و بَلدِه مِصری های که قد ازو نان مُو خورد ام
 جدا، چراکه مِصریا نَمیتنست قد عِبرانیا قتی
 نان بُخوره، چُون مِصریا ازی کار کِرک دَشت.
^{۳۳} و برارای یوسُف رُوی دَ رُوی ازو شِشت، هر
 کس دَ تَرْتیبِ سِن-و-سال خُو، از باچه اوّلباری تا
 ریزه تَرین. و اونا سُون یگدیگه خُو توخ کده خِرو
 مَندد. ^{۳۴} تقسیمِ ازوا ره از دِسترخونِ یوسُف
 گِرفته دَ پیشِ ازوا اِشت، مگم تقسیمِ بِنیامین
 پَنج بَرابِرِ دِیگا بُود. پس اونا قد یوسُف خُوب
 عِیش-و-نوش کد.

جام گُمشُدِه یوسُف

بعد ازو یوسُف دَ ناظِرِ خُو اَمر کده **۴۴**
 گُفت: ”جو الای امزی نفرا ره هر قدر

که بُرده می‌تنه از غَلّه-و-دانه پُر کُو و پِیسِه هر کَدَم شی ره ام دَ دانِ جوال شی بیل. ^۲ اوخته جامِ ازمه، یعنی جامِ نُقره‌یی ره دَ دانِ جوالِ ریزه تَرین بیل، پِیسِه غَلّه-و-دانه شی ره ام قد شی قتی. ” و ناظِر امرِ یوسُف ره اجرا کد.

^۳ روز دیگه شی دَ دَمِ روز واز شُدو برارو دَ امرِ یوسُف قد الاغای خُو رِبی شُد. ^۴ اونا هنوز از شار اوقس دُور نرفتُد که یوسُف دَ ناظِر خُو گُفت: ”از پُشتِ ازوا بورو و غِیتیکه اونا ره گیر کدی، دَزوا بگی: ’شُمو چرا دَ عِوضِ خُوبی بدی کدید؟ ^۵ آیا ای اُمُو جامِ نییه که بادار مه قد شی وُچی مونه و ام قد شی پال مینگره. شُمو کارِ بد کدید. ”

^۶ وختیکه ناظِر اونا ره گیر کد، ای توره‌ها ره دَزوا گُفت. ^۷ لیکن اونا دَز شی گُفت: ”صاحب، چرا شُمو ای رقم گپا ره مُوگید؟ از غلامای شُمو دُور بَشه که ای رقم کارِ بد ره کده بَشی. ^۸ اونه، اُمُو پِیسِه ره که از دانِ جوالای خُو پِیدا کددی،

حتیٰ از سرزمینِ کنعانِ بلده شُمو پس اوردی.
 پس چطور امکانِ دره طِلا یا نُقره ره از خانه
 بادار شُمو دُزی کده بَشی؟^۹ دَ پیشِ هر کُدم از
 غُلامای شُمو که جام پیدا شد، او باید کُشته
 شُنه. و باقی مو ام غُلامای بادار خو موشی.
 ۱۰ او گُفت: ”خوبه، امو رقم شُنه که گُفتی.
 مگم دَ پیشِ هر کسی که پیدا شد تنها امو نفر
 غُلامِ ازمه شُنه و باقی شُمو آزاد استید.“
 ۱۱ اوخته هر کُدم ازوا دَ عَجَله جوالِ خو ره دَ
 زمی تا کد و هر کُدم شی جوالِ خو ره واز کد.
 ۱۲ و ناظرِ تلاشی کدو ره از کُته شروع کد تا
 دَ ریزه رسید؛ و جام دَ جوالِ بنیامین پیدا شد.
 ۱۳ اوخته اونا جاغه‌های خو ره پاره کد و هر کُدم
 شی اُلاغِ خو ره بار کده پس دَ شار رفت.
 ۱۴ وختیکه یهُودا و برارون شی دَ خانه یوسُف
 آمد او هنوز دَ اُنجی بود و اونا خودون ره دَ
 برابرِ ازو دَ زمی اُندخته احترام کد. ۱۵ و یوسُف
 گُفت: ”ای چی رقم کار اُسته که شُمو کدید؟

آیا شُمو نَمیدنید که مَرَدی مِثِلِ ازمه میتنه پال
بِنگره؟”

۱۶ یهُودا گُفت: ”دَ بادار خُو چی بُوگی؟ و
چی عرض کنی؟ و چطور میتنی بیگناهی خُو
ره ثابت کنی؟ خُدا گُناهِ غُلامای تُو ره بَرَملا
کده. اینه، مو غُلامای بادار خُو آستی، ام مو
و ام امُو نفری که جام دَ پیش شی پیدا شده.“
۱۷ لیکن یوسُف گُفت: ”از مه دُور بَشه که
ای کار ره کُنم. فقط امُو کسی که جام دَ پیش
شی پیدا شده، امُو غُلام مه موشه و باقی شُمو
صَحیح-و-سلامت دَ پیش آته خُو بورید.“

شَفَاعَتِ یهُودا بِلَدِه بِنیامین

۱۸ اوخته یهُودا دَ دیرِ یوسُف رفته گُفت: ”بادار
مه، لُطفاً دَ غُلام خُو اِجازه بیدی که دَ گوشِ
بادار خُو توره بُوگیه و دَ بِلِه غُلام خُو قار نَشو؛
چون شُمو مِثِلِ خودِ فِرَعون آستید. ۱۹ بادار مه
از غُلامای خُو پُرسان کد که شُمو آته یا بَرار

دیگه دَرید؟^{۲۰} مو دَ جوابِ بادارِ خُو گفتی:
 'مو یگ آتِه پیرِ دَری و یگ برارِ ریزه که باچه
 پسِ پیری آتِه مو آسته و برارِ تَنی شی مُرده.
 تنها امُو باچه از آبه خُو باقی مَنده و آتِه شی او
 ره کلو دوستِ دَره.^{۲۱} اوخته شُمو دَ غلامای
 خُو کُفتید: 'او ره دَ پیشِ ازمه بیرید تا او ره قد
 چیم خُو بِنگرم.^{۲۲} و مو دَ بادارِ خُو گفتی که او
 باچه نَمیتنه آتِه خُو ره ایله کُنه، چُون اگه او آتِه
 خُو ره ایله کُنه، آتِه شی مومره.^{۲۳} ولے شُمو
 دَ غلامای خُو کُفتید: 'تا وختیکه برارِ ریزه شُمو
 قد شُمو نیه، شُمو دیگه رُوی مره ام نَمینگرید.'
^{۲۴} غیتیکه مو دَ پیشِ غلامِ شُمو آتِه خُو پس
 رفتی، مو تورای بادارِ خُو ره دَزُو نقلِ کدی.
^{۲۵} بعد ازُو آتِه مو کُفت: 'بسم دَ مِصر بورید
 و بلده مو یگ مقدارِ خوراکه بخرید!^{۲۶} لیکن
 مو کُفتی: 'نَمیتنی بوری، ولے اگه برارِ ریزه مو
 قد مو بَشه، اوخته موری؛ چُون مو نَمیتنی رُوی
 امزُو آدم ره بِنگری تا وختیکه برارِ ریزه مو قد

مو نَبَشَه. ' ۲۷ غُلام شُمو، آتِه مه دَز مو کُفت:
 ' شُمو مِیْدَنِید که خاتُون^a مه بَلدِه مه دُو باچِه دَ
 دُنیا اُورده. ۲۸ یگ شی از پیش مه رفت و ما
 کُفْتُم که حتماً یَگو جانورِ دَرِنده اُو ره پاره پاره
 کده. و اُو ره دِیگه تا آلی ره نَدِیدُم. ۲۹ اگه شُمو
 امی باچِه ره ام از پیش مه بُرِید و کُدَم بَلَا دَ
 سر شی بیه، شُمو موی سفید مَرِه قد غَم دَ گور
 موبَرِید.

۳۰ پس آلی، اگه دَ پیشِ غُلام شُمو آتِه خُو پس
 بورُم و ای باچِه قد مو نَبَشَه - دَ حالیکه زندگی
 ازو دَ زندگی امزی باچِه بند آسته - ۳۱ و اُو
 بِنگره که باچِه نییه، اُو مومُرِه و مو غُلامای
 شُمو، موی سفیدِ غُلام شُمو آتِه خُو ره قد غَم دَ
 گور رِبی مونی. ۳۲ علاوِه ازی، ما غُلام شُمو
 دَ پیشِ آتِه خُو ضامِنِ امزی باچِه شُدیم و کُفتیم

^a ۲۷:۴۴ یعنی «راحیل».

که 'اگه ما ای باچه ره دَ پیش تُو پس نیرم، تا
ابد ما دَ نظرِ آته خُو گناهکار اَستُم.

۳۳ پس آلی خاهش مُونم که دَ غلام خُو اجازه
بدی تا دَ جای امزی باچه دَ غلامی بادر خُو
بُمنه و امی باچه ره بیل که قد برارون خُو بوره.
۳۴ چُون ما چطور میتنم دَ پیش آته خُو بورم اگه
ای باچه قد مه نبشه؟ و غمی ره که دَ سرِ آته
مه مییه دیده نمیتنم.

یوسف خود ره دَ برارای خُو افشا مونه

۱ اوخته یوسف دیگه نتنست خود ره
۲۵ دَ پیش خدمتگاری که دَ پالوی شی
ایسته بُود، اداره کُنه و او دَ آوازِ بلند امر
کد: "پگ ره از پیش مه بُرو ری کنیدا!" پس
وختیکه یوسف خود ره دَ برارون خُو شنختند،
هیچ کس دیگه دَ پالوی شی نبود. ۲ و یوسف
دَ اندازه بلند چخرا کد که مصریا و نفرای خانه
فرعون شنید. ۳ او دَ برارون خُو گفت: "ما

یوسف اَسْتُمْ. اَتِه مه تا آلی زنده یه؟“ ولے
 برارون شی نَتْنِسْت که جواب بَدیَه، چُون اونا
 دَ حُضُورِ اَزُو وَحَشْت زده شُدُد. ^۴ اوخته یوسف
 دَزُوا کُفْت: “نزدیک مه بیید!“ و اونا نزدیک
 اَمَد. و اُو کُفْت: “ما برار شُمویوسف اَسْتُمْ، اُمُو
 که شُمُو دَ مِصر سَوَدَا کَدِید. ^۵ مگم آلی وَرَخَطَا
 نَشْنِید و ازی که مَرِه دَ اِیْنَجِی سَوَدَا کَدِید، دَ بِلَه
 خُو قَار نَبَشِید؛ چُون خُدا مَرِه پِیشْلون شُمُو رِی
 کد تا باعِثِ نِجَاتِ زِنْدَگِی مَرْدُم شْنَم. ^۶ آلی دُو
 سَال شُدِه که قَحْطِی دَ زَمِی اَسْتِه و پَنج سَالِ
 دِیْگِه اَم کِشْت و دِرُو نَمُوشِه. ^۷ خُدا مَرِه پِیشْلون
 شُمُو رِی کد تا بِلَدِه شُمُو دَ رُوی زَمِی نَسْل^a
 نِگَاه کُنِه و شُمُو رِه دَ وَسِیْلَه نِجَاتِ بُزْرَگ زِنْدِه
 نِگَاه کُنِه. ^۸ پَس شُمُو مَرِه دَ اِیْنَجِی رِی نَکَدِید،
 بَلْکِه خُدا مَرِه رِی کد. اُو مَرِه اَتِه دَ بِلَه فِرْعَوْن،

^a ۴۵:۷ دَ جَای «نسل» دَ زِیونِ عِبرَانِی «باقی مَنده»

نوشته یه.

بادار دَ بِلَه تمامِ نفرای خانِه شی و حُکمران دَ
بِلَه تمامِ سرزمینِ مصرِ مُقرر کد.

۹ اَلی دَ عَجَلَه پیشِ آتِه مه بورید و دَزُو بُگید
که 'باچه تُو یوسفِ اینی رقمِ مُوگیه: "خُدا
مَره حاکِمِ تمامِ مصرِ جور کده. دَ دِبرِ ازمه بیه
و معطلِ نَکُو! ۱۰ تُو میتنی دَ منطقه جوشن
جای-دَ-جای شنی تا دَ نزدیکِ ازمه بَشی؛ خود
تُو، باچه ها و نوسه های تُو، رمه ها و گله های
تُو و هر چیزی که دری. ۱۱ دَ اُونجی بِلده تُو
هر چیز تهیه مُوئم، چُون پَنج سالِ قحطی باقی
مَنده. نَشنه که تُو و خانوارِ تُو و چیزای که دَز
تُو تعلقِ دَره، غریب-و-بیچاره شَئید."

۱۲ اَلی شُمو و برار مه بِنیامینِ قد چیمای
خُو مینگرید که ما قد زبونِ خود خُو قد شُمو
توره مُوگیم! ۱۳ پس دَ آتِه مه دَ باره تمامِ
شان-و-شوکتی که دَ مصرِ دَرُم و دَ باره هر چیزی
که دیدید، نقلِ کُنید. عَجَلَه کُنید و آتِه مَره دَ
اینجی بیرید!"

۱۴ اوخته یوسف خود ره د گردون برار خو
بنیامین اندخته چخرا کد و بنیامین ام گردون
یوسف ره گرفته چخرا کد. ۱۵ و یوسف پگ
برارون خو ره ماخ کده د بله شانه ازوا چخرا
کد. بعد ازو برارون شی قد ازو توره گفت.

۱۶ وختی خبر د خانه فرعون رسید که
برارون یوسف آمده، فرعون و خدمتگاری شی
خوشحال شد. ۱۷ پس فرعون د یوسف گفت:
”د برارون خو بگی: اینی رقم کنید: حیوانای
خو ره بار کده د سرزمین کنعان بورید ۱۸ و آته
خو ره قد خانواری خو گرفته د پیش مه ببید
و ما خوبترین زمین مصر ره دز شمو میدم تا
از حاصلات زمی بخورید. ۱۹ علاوه ازی تو
وظیفه دری که دزوا بگی: اینی رقم کنید:
گاڈی ها ره از سرزمین مصر بلده بچکیچا و
خاتونوی خو ببرید و اونا ره قد آته خو گرفته
بیرید! ۲۰ د فکر مال-و-اسباب خو نشنید،

چراکه خُوبتَرین چیزای سرزمینِ مصر از شُمو
مُوشه. ”

۲۱ پس باچه های اسرائیل^a اُمُو رقم کد.
یوسُف دَ مُطابِقِ اَمْرِ فِرْعَوْنِ گَاڈی ها ره قد
خوراکِه سَفَرِ دَزوا دَد. ۲۲ دَ هر کُدَمِ ازوا یِگ
جوره کالا دَد، مِگَم دَ بِنِیامِینِ سِه صد سِکِه
نُقَره و پَنج جوره کالا دَد. ۲۳ یوسُف دَ آتِه خُو
اینی چیزا ره رِبی کد: دَه بارِ خَر از خُوبتَرین
چیزای مصر و دَه بارِ خَر غَلَّه و نان و دِیگِه
خوراکِه-بابِ بِلدِه سَفَرِ آتِه خو. ۲۴ اوخته یوسُف
بِرارون خُو ره رُخَصَت کد و دَ وختِ حَرکتِ دَزوا
گُفت: ”دَ راه قد یِگدِیگِه خُو جنجال نَکُنید!“
۲۵ پس اونا از مصر بُر شُدِه دَ پِیشِ آتِه خُو دَ
سرزمینِ کِنعان اَمَد ۲۶ و دَ آتِه خُو گُفت: ”یوسُف
تا آلی ره زنده یَه! اُو حاکِمِ تمامِ سرزمینِ مصر

---

^a ۴۵:۲۱ یعنی «باچه های یعقوب».

آسته. ” یعقوب آگ شُده مند، چراکه دَ تورای
ازوا باورِ نَموِکد.

۲۷ وختی اونا تمامِ تورای ره که یوسف دزوا
گفتد، دَ یعقوب نقلِ کد و اُو گاڈی های ره
که یوسف بلده بُردونِ ازو ریی کُدد، دید،
روحِ آته ازوا یعقوب تازه شُده. ۲۸ و اسرائیل^a
گفت: ”امیقَس بَس آسته. باچه مه یوسف هنوز
زنده یه! ما مورم و پیش از مُردونِ خو اُو ره
مینگرَم.”

اسرائیل قد خانوارِ خو دَ مصر موره

۱ پس اسرائیل قد هر چیزی که دشت
۲۶ حَرکت کده دَ منطقه بئیرشِبَع رفت و
بلده خُداي آته خو اسحاق قُربانی ها تقدیم کد.
۲ و خُدا دَ غیتِ شاو دَ عالمِ خاو قد اسرائیل گپ
زده گفت: ”یعقوب، یعقوب!”

^a ۲۸:۴۵ یعنی «یعقوب».

أَوْ كُفَّتْ: "أَمْرٌ كُوْ صَاحِبٍ."

٣ أَوْ كُفَّتْ: "مَا خُذَا أَسْتُمْ، خُذَايَ آتِهِ تُو. از رفتو دَ مِصرِ ترسِ نَخور، چراکه ما دَ اُونجی از تُو یگِ مِلَّتِ کُتِه جورِ مُونَم. ٤ ما قد تُو دَ مِصرِ مورْم و امچنان تُو ره ازونجی پس میرم. و یوسُفِ چیمای تُو ره پُوٹِ مُونِه."

٥ اوخته یعقوب از بئیرِ شَبَعِ حَرکتِ کد و باچه های اِسْرَائِیلِ آتِه خُو یعقوب ره قد اولادا و خاتونوی خُو دَ گاڈی های سوار کد که فِرْعَوْنِ بِلْدِه اُورْدونِ ازوا رِبی کُدُد. ٦ اونا گَلِه-و-رمه و دارایی ره که دَ سرزمینِ کِنعانِ دَ دِستِ اُورْدُد، قد خُو گِرِفْتِه بُرْد. دَمزِ رِقْمِ یعقوبِ قد تمامِ اولادِه خُو دَ مِصرِ رفت: ٧ اُو باچه ها و باچه گونِ باچه های خُو، دُخْترونِ خُو و دُخْترونِ باچه های خُو، یعنی تمامِ نسلِ خُو ره قد خُو دَ مِصرِ بُرْد. ٨ اینیا نامِ های باچه های اِسْرَائِیلِ، یعنی یعقوب و اولادِه شی آسته که دَ مِصرِ رفت:

رئوبین باچه اوّلباری یعقوب^۹ و باچه های
رئوبین: حَنُوخ، فُلُو، حِصرون و کرمی.

^{۱۰} شِمعون و باچه های شی: یَمُوئیل، یامین،
اوهد، یاخین، صوخر و شائول؛ شائول باچه
خاتون کِنعانی بُود.

^{۱۱} لاوی و باچه های شی: جِرشون، قُهات
و مِرازی.

^{۱۲} یهُودا و باچه های شی: عیر، اونان، شیلده،
فارص و زارح. مگم عیر و اونان دَ سرزمینِ
کِنعان فَوْت کد. باچه های فارص اینیا بُود:
حِصرون و حامول.

^{۱۳} یساکار و باچه های شی: تولاع، فُوّه،
یَشوب^a و شِمرون.

^{۱۴} زبُولون و باچه های شی: سارد، ایلون و
یاخلی ئیل.

---

^a ۱۳:۴۶ دَ بعضی نُسخه ها دَ زبونِ عبرانی «یوب»

نوشته یه.

۱۵ اینیا باچه های لیه بود که او د شمولِ دختر
خو دینه د منطقه فدان آرام بلده یعقوب د دنیا
اوردد. پگ اولاده یعقوب از لیه، باچه ها و
دخترن شی سی و سه نفر بود.

۱۶ جاد و باچه های شی: صفیون، حَجّی،
شونی، اِصبون، عیری، ارودی و آرئیلی.

۱۷ اشیر و باچه های شی: یمنه، یشواه،
یشوی، بریعه، و خوارِ ازوا سارح. و باچه های
بریعه: حبر و ملکی ئیل.

۱۸ اینمیا بچکیچای زلفه بود که لابان او ره
بحیثِ کنیز د دختر خو لیه دده بود. زلفه امی
شونزده نفر ره بلده یعقوب د دنیا آورد.

۱۹ باچه های راحیل، خاتونِ یعقوب: یوسف
و بنیامین.

۲۰ بلده یوسف د سرزمینِ مصر، منسی و
افرایم پیدا شد که آسِناتِ دخترِ پوطی فرع
پیشوای شارِ اون بلده شی د دنیا آورد.

۲۱ بنیامین و باچه های شی: بلاع، باکر،
اشبیل، چیرا، نعمان، ایحی، رُش، مُفیم، حُفیم
و آرد.

۲۲ اینمیا باچه ها و نوسه گونِ راحیل بُود که
بلده یعقوب پیدا شد و پگ شی چارده نفر بُود.
۲۳ باچه دان: حوشیم.

۲۴ نفتالی و باچه های شی: یحصئیل، جونی،
یصر و شلئیم.

۲۵ اینمیا باچه ها و نوسه گونِ بلهه بُود که
لابان او ره بحیثِ کنیز د دُختر خُو راحیل دده
بُود. امیا ره بلهه بلده یعقوب د دُنیا اُورد که
پگ شی هفت نفر بُود.

۲۶ تعداد کسای که قد یعقوب د مصر رفت،
یعنی کسای که از پُشتِ کمرِ ازو پیدا شدد،
بغیر از بیری گون شی جمله شصت و شش نفر
بُود. ۲۷ باچه های یوسف که د مصر بلده شی

پیدا شد، دُو نفر بُود. پس تعدادِ خانوارِ یعقوب
که دَ مصر رفتند، هفتاد نفر بُود.^a

یعقوب قد خانوار خُو دَ منطقه جوشنِ مصر میرسه

^{۲۸} و یعقوب یهودا ره پیشلو دَ دیرِ یوسف رَبی
کد تا راهِ منطقه جوشن ره دزوا نشو بدیه. دَ
امزی رقم اونا دَ جوشن رسید. ^{۲۹} اوخته یوسف
گاڈی خُو ره تیار کده سوار شد و دَ دمِ راهِ آته خُو
اسرائیل دَ جوشن رفت. وختیکه یوسف دَ پیشِ
آته خُو رسید، اُو خود ره دَ گردون شی اندخت
و بلده یگ مدت دَ بله گردون شی چخرا کد.
^{۳۰} اسرائیل دَ یوسف گفت: ”آلی اگه بمرم
آرمو ندرم، چراکه رُوی تُو ره دیدم و یقین مه
آمد که تُو هنوز زنده آستی.“

---

^a ۴۶:۲۷ تنها تعدادِ مردا و باچه های خانوارِ یعقوب دَ
مصر هفتاد نفر بُود.

۳۱ اوخته یوسف د برارو و دیگه نفرای خانوار
 آته خو گُفت: "ما مورم تا د فرعون خبر بدیم
 و دز شی بگیم که برارون مه و خانوار آته مه
 که د سرزمین کنعان زندگی موكد، د دیر ازمه
 آمده. ۳۲ اونا چوپو آسته و مالداري موكنه؛ و
 اونا گله‌ها و رمه‌های خو ره قد تمام دارایی خو
 آورده. ۳۳ وختیکه فرعون شمو ره کوی موكنه و
 پُرسان مونه که 'کسب-و-کار شمو چی آسته؟'
 ۳۴ شمو بگید: 'غلامای شمو از ریزگی تا آلی
 ره مالداري کده، ام مو و ام بابه کلونای مو.'
 ای ره بگید تا او دز شمو اجازه بدیه که د منطقه
 جوشن جای-د-جای شنید، چراکه مصریا از تمام
 چوپونو کرک دره.

۴۷ پس یوسف رفت و د فرعون خبر
 دده گُفت: "آته و برارون مه قد گله
 ها و رمه‌ها و پگِ دارایی خو از سرزمین کنعان
 آمده و فعلاً د منطقه جوشن آسته." ۲ و یوسف
 از بین برارون خو پنج نفر ره گرفت و اونا ره د

فِرْعَوْنَ معرفی کد. ۳ و فِرْعَوْنَ ازوا پُرسان کده
 گُفت: "کَسب-و-کار شُمو چی آسته؟"
 اونا دَ جوابِ فِرْعَوْنَ گُفت: "غُلامای شُمو
 چوپو آسته، اُمو رقم که بابَه کَلونای مو بُود."
 ۴ اونا اِدامه دَده دَ فِرْعَوْنَ گُفت: "مو اَمَدے تا
 دَ عِنوانِ بیگنه دَ ای سرزمی زندگی کُنی، چُون
 کُدَم چراگاه بلده رَمه های غُلامای شُمو نَمَنده،
 چراکه قحطی شَدید دَ سرزمینِ کِنعان اِدامه دَره.
 و آلی خاهش مونی که دَ غُلامای خُو اِجازه بدی
 تا دَ منطقه جوشن زندگی کُنی."
 ۵ اوخته فِرْعَوْنَ دَ یوسُف گُفت: "خوبه که آته
 و برارون تُو دَ پیش تُو اَمده. ۶ سرزمینِ مِصر
 دَ پیش رُوی تُو آسته؛ آته و برارون خُو ره دَ
 خُوبترین منطقه سرزمین جای بدی؛ اونا ره دَ
 منطقه جوشن جای-د-جای کُو. و اگه میدنی که
 دَ بین ازوا آدمای باتجربه آسته، اونا ره مسئول
 کَله های خود مه مُقرر کُو."

۷ اوخته یوسف آتِه خُو یعقوب ره اُورده دَ
حُضُورِ فِرْعَوْنِ پیش کد و یعقوب فِرْعَوْنِ ره
بَرَکت دَد. ^۸ و فِرْعَوْنِ از یعقوب پُرسان کد: ”تُو
چند ساله آستی؟“

۹ یعقوب دَ فِرْعَوْنِ جواب دَدِه کُفت: ”سال
های آوارگی مه یگ صد و سی سال آسته.
سال های عُمَرِ مه کم و سخت بُوده و دَ سال
های آوارگی بابه کلونای مه نَمیرسه.“ ^{۱۰} اوخته
یعقوب دُوباره فِرْعَوْنِ ره بَرَکت دَد و از پیش شی
بُرو رفت.

۱۱ پس یوسف آتِه و برارون خُو ره جای-د-جای
کد و اونا ره دَ خُوبتَرین منطقه سرزمینِ مِصر،
یعنی دَ منطقه رَعَمسیس^a جای دَد، اُمورِ رقم که
فِرْعَوْنِ امر کُدد. ^{۱۲} و یوسف بلده آتِه و برارون
خُو و تمامِ خانوارِ آتِه خُو دَ مُطابِقِ عِیَالِ ازوا
مَوادِ خوراکه تهیه مُوکد.

---

a ۴۷:۱۱ «رَعَمسیس» نامِ دِیگِه «جوشن» آسته.

نتیجہ قحطی

۱۳ دَ تمامِ سرزمی هیچ نان پیدا نمُوشُد، چراکه قحطی کَلو شدید بُود. سرزمینِ مصر و سرزمینِ کنعان بخاطرِ قحطی از حال رفتند. ۱۴ یوسف تمام پیسه های ره که دَ سرزمینِ مصر و سرزمینِ کنعان بُود، دَ عَوْضِ غَلّه-و-دانه که مردُم میخرید، گرفت و دَ خانه فرعون آورد. ۱۵ وختیکه پیسه از سرزمینِ مصر و سرزمینِ کنعان خلاص شد، تمامِ مصریا پیشِ یوسف آمده گُفت: ”دز مونان بدی. چرا میلی که مو دَ پیش چیمای تُو بُمُری، چُون پیسه مو تامو شُدِه.“ ۱۶ یوسف گُفت: ”چارپایای خُو ره بیرید و ما دَ عَوْضِ چارپایای شُمُو دز شُمُو غَلّه-و-دانه میدُم.“ ۱۷ پس اونا چارپایای خُو ره دَ پیشِ یوسف آورد و اُو دَ عَوْضِ اَسپ ها، رمه، گلّه و اَلاغ ها دزوا نان دَد. اَره، دَمزُو سال اُو دَ

عَوَضِ تمامِ چارپایای ازوا بَلَدِه ازوا خوراکه-باب
تهیه کد.

۱۸ وختیکه امو سال خلاص شد، اونا دَ سالِ
دیگه شی دَ پیشِ یوسفِ آمده گفت: ”از بادار
مو تاشه نییه که پیسه مو تامو شده و چارپایای
مو ام دَ بادار مو تعلق گرفته. بَغیر از جان و
زمین مو دیگه هیچ چیز نَمَنده که دَ حُضُورِ بادار
خو پیش کنی. ۱۹ چرا میلی که مو و زمینای
مو دَ پیشِ چیمای شمو از بین بوری؟ مو و
زمینای مو ره دَ عَوَضِ نانِ بخر و مو قد زمینای
خو غلامای فرعون موشی. فقط دَز مو گندم
تُخمی بدی تا زنده بُمَنی و نَمَری و زمی ام
بوره نَشَنه.“

۲۰ دَمَری رقمِ یوسفِ تمامِ زمینای مِصر ره بَلَدِه
فرعون خرید. پگِ مِصریا زمینای خو ره سَودا
کد، چراکه قحطی دَ بَلِه ازوا سخت ادامه دَشت.
پس زمینا از فرعون شد ۲۱ و یوسفِ مردُم ره
از سر تا سرِ مِصرِ غلامِ جور کد. ۲۲ مگم او

زمینای پیشوایو ره نخرید، چراکه بلده پیشوایو
از طرف فرعون حق خوراک تعیین شد و اونا
از حق خوراک که فرعون دزوا میدد، مُوخورد.
امزی خاطر اونا زمینای خو ره سودا نکد.

۲۳ یوسف د مردم گفت: ”اینه امروز شمو ره
و زمینای شمو ره بلده فرعون خریدم؛ د اینجی
گندم تخمی بلده شمو آسته، بُرید و زمینا ره
کشت کنید. ۲۴ وختیکه فصل درو رسید، از
پنج حصه یگ حصه حاصلات ره د فرعون بدید
و چار حصه شی از شمو بشه تا بلده زمینا
تخم بشه و بلده خودون شمو و خانوار شمو و
بچکیچای شمو خوراک.“

۲۵ اونا گفت: ”شمو جان مو ره نجات دید.
بادار مو، نظر لطف شمو د بله مو آسته؛ اینه،
مو غلامای فرعون آستی.“ ۲۶ پس یوسف ای
قانون ره د سرزمین مصر اعلان کد که از پنج
حصه یگ حصه حاصلات د فرعون دده شنه.

ای قانون تا امروز حاکم آسته. فقط زمینای پیشوایو د فرعون تعلق نگرِفت.

آخِرِی خَاهِشِ یَعْقُوب

۲۷ دَمَزِی رَقْمِ إِسْرَائِیل^a قَد خَانَوَارِ خُو دَ سِرْزَمِینِ مِصرِ دَ مَنطِقَه جِوشَن جَای-دَ-جَای شُد؛ اُونَا دَ اُونَجِی مَال-و-دَارَایِی دَ دِستِ اُورْد و بَارُورِ شُدِه غَدْر کَلو شُد. ۲۸ یَعْقُوب مَدَتِ هَفْدِه سَال دَ سِرْزَمِینِ مِصرِ زِنْدَگِی کَد و سَال هَای عُمَرِ یَعْقُوبِ یَگِ صَد و چَل و هَفْتِ سَال بُوْد. ۲۹ وَخْتِیکَه زَمَانِ مُرْدُونِ إِسْرَائِیلِ نَزْدِیکِ شُد، بَآچِه خُو یِوسُفِ رِه کُوی کَدِه دَ زِشِی کُفْت: ”اگَه نَظَرِ لُطْفِ تُو دَ بِلَه مِه آسْتِه، دِستِ خُو رِه دَ زِیرِ رَانِ مِه بِیلِ و قَسَمِ بُوخُورِ کِه دَ حَقِ مِه اِینِی مُحَبَّتِ و مِهرَبَانِی رِه مُونِی: مَرِه دَ مِصرِ دَفِنِ نَکُو. ۳۰ وَخْتِیکَه مُرْدُمِ و قَد بَابِه کَلُونَایِ خُو یَگْجَای

^a ۴۷:۲۷ یعنی «یَعْقُوب».

شُدْم، مَرِه از مِصر بُر و دَ قَبْرِستونِ بابِه کَلونای
 مه دَفن کُو. ” و یوسُف کُفت: ” هر چیزی که
 کُفتی امو رِقْم مُونْم. ” ۳۱ اِسرائیل کُفت: ” دَز
 مه قَسْم بُخور! ” و یوسُف بِلدِه شی قَسْم خورد.
 اوخته اِسرائیل دَ سِرِ بَستَر خُو خَم شُدِه عِبادت
 کد.

دُعای خیر و بَرکتِ یَعقُوب دَ باچِه های یوسُف

۴۸
 ۱ چند وخت بعد دَ یوسُف کُفته شُد
 که ” آتِه تُو مَرِیض اَستِه. ” پس اُو دُو
 باچِه خُو مَنَسی و اِفرایم ره قَد خُو گِرِفته رفت.
 ۲ وختی دَ یَعقُوب خَبر دَدِه شُد که ” اونه، باچِه
 تُو یوسُف دَ پِیش تُو اَمَدِه، ” اِسرائیل زور کَدِه
 کَدِه دَ سِرِ جاگِه خُو شِشت.

۳ و یَعقُوب دَ یوسُف کُفت: ” خُدای قَادِرِ مُطَلَق
 دَ مَنطِقِه لُوز دَ سِرزمینِ کِنعان دَز مه ظاهِر شُدِه
 مَرِه بَرکت دَد ۴ و دَز مه کُفت: ” ما تُو ره بارور
 کَدِه تَعْدادِ اَوْلادِه تُو ره کَلو مُونْم و از تُو قَوْم

های کلو دَ و جُود می رُم و ای سرزمی ره بعد از
 تُو دَ اولاده تُو دَ عِنوانِ مُلکیتِ اَبَدی می دُم. ^۵
 و آلی امی دُو باچه تُو که دَ سرزمینِ
 مِصر پیش از اَمَدونِ ازمه دَ مِصر بلده تُو پیدا
 شده، از مه آسته: اَره، اِفرایم و مَنسی از
 مه آسته اَمو رَقمیکه رُوبین و شِمعون از مه
 یه. ^۶ مگم اولادای که بعد ازیا بلده تُو پیدا
 موشه، اونا از تُو یه. از نگاهِ میراث اونا دَ
 زیرِ نام های برارون خُو ذکر موشه. ^{a ۷} غیتیکه
 از منطقه فدان پس اَمدم، مُتاسفانه راحیل دَ
 سرزمینِ کِنعان دَ راه فَوْت کد دَ حالیکه هنوز
 یگ مقدار فاصِله تا شارِ اِفراته مَندد. اوخته ما
 اُوره دَ اُونجی دَ بَغلِ راهِ اِفراته، یعنی بَیت-لَحَم
 دَفن کدُم.

^۸ وختیکه اسرائیل باچه های یوسف ره دید اُو
 پُرسان کد: ”اینیا کی آسته؟“

^a ۴۸:۶ یعنی از طریقِ اِفرایم و مَنسی میراث میگیره.

۹ یوسُف دَ آتِه خُو گُفت: ”أَمِیا باچِه های مه
 آسته که خُدا دَ اینجی دَز مه دَده.“ و آتِه
 شی گُفت: ”أونا ره دَ پیشِ ازمه بَیر تا أونا ره
 بَرَکت بَدیُم.“ ۱۰ چِمایِ اِسرائیل از خاطرِ پیِری
 شی خیره شُدُد و اُو نَمی تَنِست صحیح بِنگره.
 پس یوسُف اُونا ره دَ نزدیک شی اُورد و آتِه
 شی رُوی ازوا ره ماخ کده اُونا ره دَ بَغل خُو
 گِرِفت. ۱۱ و اِسرائیل دَ یوسُف گُفت: ”هَرگِز
 فِکر نَمو کُدم که رُوی تُو ره بسم بِنگرم. مگم
 اینه، خُدا حتی اولادای تُو ره ام دَز مه نشو
 دَد.“

۱۲ اوخته یوسُف اُونا ره از بلِه زانوهایِ آتِه خُو
 گِرِفت و دَ برابرِ آتِه خُو خَم شُدِه رُوی خُو ره دَ
 زمی اِشت. ۱۳ بعد ازو یوسُف هر دُو باچِه ره
 گِرِفته بسم دَ نزدیکِ آتِه خُو اُورد و اِفرایم ره
 دَ دِستِ راستِ خُو که دِستِ چپِ اِسرائیل بُود
 و مَنسّی ره دَ دِستِ چپِ خُو که دِستِ راستِ
 اِسرائیل بُود، قرار دَد. ۱۴ مگم اِسرائیل دِستِ

راست خوره دراز کده د سر افرایم ایشت باوجود
که او ریزه بود، و دست چپ خوره د سر منسی
ایشت باوجود که او باچه اولباری بود؛ خلاصه،
یعقوب دستای خوره د شکل چلیپا دراز کد.
۱۵ پس او د یوسف برکت دده گفت:

”خدای که د حضور شی بابه کلون مه
ابراهیم و آته مه اسحاق قدم زد،
خدای که د تمام زندگی مه تا امروز
مره هدایت کده،

۱۶ خدای که ملایکه شی مره از تمام
سختی ها-و-مشکلات نجات دده،

ای باچه ها ره برکت بدیه؛
نام ازمه و نام بابه کلون مه ابراهیم و
نام آته مه اسحاق،

د بله امزی باچه ها گرفته شنه
و امیا د بله زمی غدر کلو شنه.“

۱۷ وختی یوسف دید که آته شی دست راست
خوره د سر افرایم ایشته، د نظر شی خوش

نخورد. پس دستِ آته خوره گرفت که از سر
إفرايم باله کنه و دَ سر مَنْسَى بيله. ^{۱۸} و یوسف
دَ آته خُو گُفت: ”آتی جو، ای رقم نکو، چُون
باچه اوّلباری مه اینی آسته؛ دستِ راست خوره
دَ سر ازی بیل!“

^{۱۹} ولے آته شی انکار کده گُفت: ”ما میدنم
باچه مه، ما میدنم. از ای^a ام یگ قوم جور
مُوشه و ای ام بزرگ مُوشه، مگم برارِ ریزه شی
ازی کده بزرگتر مُوشه و از اولاده شی ملت های
کلو دَ وجود مییه.“

^{۲۰} دَمَزُو روز اسرائیل اونا ره برکت دده گُفت:
”دَ نام ازتو بنی اسرائیل برکت طلب کده مُوگیه:
'خدا تو ره مثلِ إفرايم و مَنْسَى
جور کنه.“

دَ امزی رقم اسرائیل إفرايم ره از مَنْسَى کده
پیشقدم جور کد.

---

^a ۴۸:۱۹ یعنی مَنْسَى.

۲۱ بعد ازو اسرائیل د یوسف گُفت: ”اینه، ما د مُردو نزدیک شدیم. مگم خُدا قد شُمو آسته و شُمو ره د سرزمینِ بابه کَلونای شُمو پس مُبره. ۲۲ ما دز تو یگ تقسیم^a کلوتر از برارون تو میدیم، یعنی امو زمینِ ره که از دستِ اموری‌ها د زورِ شمشیر و کمو گرفتُم.“

آخِرِ توره یعقوب

۱ بعد ازو یعقوب باچه‌های خُو ره **۴۹** کوی کده گُفت: ”گِرد مه جَم شنید تا دز شُمو بگم که د آینده چی واقعِها د سر شُمو مییه.“

۲ ای باچه‌های یعقوب! جَم شنید و

گوش بگیری،

د تورای آته خُو اسرائیل گوش بدید!

^a ۴۸:۲۲ د جای «یگ تقسیم» د زبونِ عبرانی «شکیم» نوشته یه، «شکیم» ام نامِ یگ منطقه یه و ام «دامنه کوه» معنی میدیه.

۳ رُئوبین، تُو باچہ اوّلباری مه آستی،
 توانایی مه و اوّلین ثَمَرِ قُوت مه،
 بلند مَرْتبه دَ مقام و بلند مَرْتبه دَ قُدْرَت،
 ۴ سرشار مِثْلِ آوِ دریا، مگم بلند
 مَرْتبه نَمُومَنی،
 چراکه دَ بِلَه جاگِه آتِه خُو بُر شُدی،
 و او ره بے عِزّت کدی؛ ارے، تُو دَ بِلَه
 جای خاو مه بُر شُدی. †
 ۵ شِمعون و لاوی برارو آسته،
 شمشیرای ازوا آلاتِ ظُلم.
 ۶ آی جان مه، دَ مشورِه ازوا شریگ نَشُو!
 آی روح-و-روان مه، قد جَم ازوا
 یگجای نَشُو،
 چراکه اونا دَ وختِ قار خُو آدم کُشت
 و بِلدِه ساعت تیری خُو سِنگِیرِ پای
 گاو ها ره مُنٹی کد.

۷ نَالَتْ دَقَارِ ازوا که وَحَشْتَنَاکِ اَسْتَه
و دَغَضَبِ ازوا که بے رَحْمِ اَسْتَه!
ما اونا ره دَ سِرْزَمِيْنِ يَعْقُوْبِ تَقْسِيْمِ مُوْنِمِ
و اونا ره دَ اِسْرَائِيْلِ تَيْتِ پَرَكِ مُوْكُنِمِ.
۸ يَهُودَا، بَرَارونِ تُو، تُو ره

تَعْرِيفِ-و-تَوْصِيْفِ مُوْنَه.
دِسْتِ تُو دَ پَسِ گَرْدونِ دُشْمَنَايِ تُو اَسْتَه
و باچه هايِ آتِه تُو دَ بَرَابَرِ تُو خُودِ ره
خَمِ كَدِه اِحْتِرَامِ مُوْنَه.

۹ يَهُودَا، تُو يِگِ شِيْرِ نَوْجَوَانِ اَسْتِي،
باچه مه، تُو از شِكَارِ خُو بَالِه شُدِي.
اُو خُودِ ره جَمِ كَدِه رَقْمِ شِيْرِ خَاوِ مُوْنَه،
رَقْمِ شِيْرِ غُرَانِ؛

كِي مِيْتَنَه اُو ره بَخِيْزَنَه؟
۱۰ تَيْاقِ پَادِشَاهِيِ از دِسْتِ يَهُودَا دُورِ نَمُوشَه
و نَه اَمِ سُوْئِه-چِيُو حُكْمَرَانِيِ از

مِيْنَكَلِ پَايَايِ شِي

تا وَخْتِيِ اَمُو شَخْصِ بِيِيَه

که قوما از شی اطاعت مونه.

۱۱ او الاغ جوان خوره د تاک

انگور بسته مونه

و کره الاغ خوره د خوبترین تاک انگور؛

او کالای خوره د شراب انگور موشویه

و چپن خوره قد خون انگور.

۱۲ چیمای شی از شراب انگور

روشوتر آسته

و دندونای شی سفیدتر از شیر.

۱۳ زبولون د بغل دریا جای-د-جای موشه؛

منطقه ازو بندر کشتیها جور موشه

و سرحد ازو تا منطقه صیدون میرسه.

۱۴ یساکار مثل یگ الاغ قوی آسته

که د مینکل قوتونا خاو کده.

۱۵ او دید که جای خاو ازو خوب آسته

و زمین شی خوش آیند.

او پشت خوره بلده بار خم کد

و تابع کار اجباری شد.

- ۱۶ دان دَ بِلَه قَومای خُو قضاوَت مُوکنه
 مِثلِ یکی از طایفه های اسرائیل.
- ۱۷ دان یِگ مار دَ بَغَلِ راه آسته
 یِگ تیر مار دَ سرِ راه
 که پُشتِ پای آسپ ره میگذره
 تا سَوار شی پَسکی بُفته.
- ۱۸ آی خُداوند، ما چِیم دَ راهِ نِجات تُو آسْتُم!
 ۱۹ جاد ره غارتگرا غارت مُوکنه
 مگم او اونا ره دُمبال مُونه.
- ۲۰ اشیر نان شی چرب آسته
 و او خوراکِ مَزهدارِ شاهانه تَهبیه مُونه.
- ۲۱ نَفتالی یِگ آهُو آسته که آزادانه مُودوه
 و آهُو-باره‌های نُوربند میزیه.
- ۲۲ یوسُف تاگِ انگُورِ پُرثمر آسته
 یِگ تاگِ پُرثمر دَ بیخِ چِشمه
 که شاخچه های شی دَ سرِ دیوال بُر مُوشه.
- ۲۳ تیراندازا دَ بِلَه ازو بے رَحمانه حَمله کد

أونا سُون شى تير آندخته أو ره
آزار-و-آذيت كد.

۲۴ مگم كمون ازو د قوت-و-زور
خو باقى مند

و بازو هاى شى د وسيله دست خدای
قدرتمند يعقوب قوى جور شد،
د وسيله هدايت كنده^a و پناهگاه^b اسرائيل،
۲۵ د وسيله خدای آته تُو كه تُو ره
كومك موكنه،

د وسيله قادر مطلق كه تُو ره برکت ميديه
قد برکت هاى آسمو از عالم باله
و برکت هاى غوجى ها كه د تى زمى آسته،
و برکت هاى پستونا و رحم.
۲۶ برکت هاى آته تُو

بزرگتر از برکت هاى كوه هاى ابدى آسته

---

^a ۴۹:۲۴ د جاي «هدايت كنده» د زبون عبرانى «چوپو»

نوشته يه. ^b ۴۹:۲۴ د جاي «پناهگاه» د زبون عبرانى

«قاده» نوشته يه.

و بزرگتر از سرحدای تپه های قدیمی؛
دُعا مُونُم که اونا دَ سر یوسُف قرار بگیریه،
دَ تولغِه امزُو که از مینکلِ برارون
خُو اِنْتِخاب شُد.

۲۷ بنیامین یگ گُرگِ دَرِنده یِه
که دَ وختِ صُبح شِکار کده مُخوره
و دَ وختِ شاو وُلجه ره تقسیم مونه.
۲۸ اینمیا دوازده طایفه اسرائیل آسته؛ و اینمی
ام توره های بُود که آته ازوا دَ وختِ بَرکت دَدو
دَزوا گُفت و هر کُدم شی ره مُطابقِ حالِ شی
بَرکت دَد.

وَفاتِ یَعقُوب

۲۹ پس یَعقُوب اونا ره وصیت کده گُفت: ”ما
دَ زودی قد قوم خُو یگجای موشُم. مَره دَ پالوی
بابه کَلونای مه دَ غاری که دَ زمینِ عِفرونِ حِتی
آسته دَفن کُنید، ۳۰ دَمزُو غاری که دَ منطقه
مَکفیلَه دَ نزدیکِ مَمری دَ سرزمینِ کِنعان آسته،

دَ امزُو غاری که اِبْرَاهِیمُ اُو ره قد زمی از
 عِفْرُونِ حَتّی بِلدِه قَبْرِستو خَرِید. ^{۳۱} اِبْرَاهِیمُ و
 خاتُونِ شی ساره دَ امُونجی دَفنِ آسته؛ اِسْحاق
 و خاتُونِ شی رِیکا دَ امُونجی دَفنِ شُدِه؛ و ما
 ام لیه ره دَ امُونجی دَفنِ کَدُم. ^{۳۲} امُو زمی و
 غاری که دَ زشی آسته از بَنی حِت خَرِیده شُدِه. ”
^{۳۳} و خَتِیکه و صِیتِ یَعْقُوبِ دَ باچه های شی تامو
 شُد، اُو پایای خُو ره دَ بِلِه جاگِه خُو جورِه کد و
 آخِرین نَفَسای خُو ره کَشِیده قد قَوْمِ خُو یَگجای
 شُد.

۱ اوخته یوسُف خود ره دَ بِلِه آتِه خُو
 ۵۰ اندخت و چخرا کده رُوی شی ره ماخ
 کد. ^۲ بعد ازو یوسُف دَ طِیبِ های که دَ خِدمت
 شی بُود اَمْر کد تا جِنازِه آتِه شی ره مومِیایی
 کنه. و اونا اِسْرائیل ره مومِیایی کد. ^۳ مومِیایی
 کدونِ شی چل روز ره دَرَبَرِ گِرِفت، چُون بِلدِه

مومیایی کدو امیقس وخت ضرورت بود. و
مِصرِیا هفتاد روز بَلَدِه یَعْقُوب ماتم گرفت^a.

^۴ وختیکه روزهای ماتم خلاص شد، یوسف
از خانوارِ فِرْعَوْنِ خاهش کده گفت: "اگه نظرِ
لُطْفِ شُمُو دَ بِلِه مه آسته، لُطْفاً دَ فِرْعَوْنِ بُوکِید
که^۵ آتِه مه مَرِه قَسَمِ دَدِه گفته: "اینه، ما دَ
مُردو نزدیک شدیم؛ مَرِه دَ قَبْرِی که بَلَدِه خُو دَ
سِرزَمِینِ کِنَعانِ کَنَدِیم، دَفنِ کُنِید. "آلی دَز مه
اِجازه بَدِیه که بُوْرُم و جِنَازِه آتِه خُو ره دَفنِ کُنُم؛
بعد ازو ما پس مییم." ^۶ فِرْعَوْنِ گفت: "بُوْرُو
و اُمُو رَقْمِیکه آتِه تُو دَز تُو قَسَمِ دَدِه، جِنَازِه شی
ره دَفنِ کُو."

^۷ پس یوسف رفت تا آتِه خُو ره دَفنِ کنه.
تمام خِدْمَتگارانِ فِرْعَوْنِ، مُوی سفیدای خانِه
شی و پَگِ مُوی سفیدای سِرزَمِینِ مِصرِ،^۸ تمام

---

^a ۵۰:۳ دَ جای «ماتم گرفت» دَ زِیونِ عِبرانی «چخرا کد»

نوشته یه.

خانوارِ یوسف و برارون شی و خانوارِ آته شی
قد یوسف رفت؛ فقط بچکیچای ازوا، گله ها
و رمه های ازوا دَ منطقه جوشن باقی مند.
۹ گاڈی ها و اسپ سوارا ام قد یوسف رفت و
اونا یگ جمعیتِ بسیار کته بود.

۱۰ غیتیکه اونا دَ سرِ خرموجای اطاد دَ او
طرفِ دریای اَرْدُن رسید، اونا دَ اُونجی غدر کلو
و بلند چخرا کد و یوسف مُدتِ هفت روز بلده
آته خُو ماتمِ گرفت. ۱۱ وختی باشنده های امزو
منطقه یعنی کِنعانی ها، امو ماتمِ ره دَ خرموجوی
اطاد دید اونا گُفت: ”ای ماتمِ مصریا غدر کته
استه!“ امزی خاطر اُونجی ره «آبلِ مصرایم»^a
نام ایشنت.

۱۲ پس باچه های یعقوب امو رقم کد که او
دزوا امر کُدد: ۱۳ اونا جنازه شی ره دَ سرزمینِ
کِنعان بُرد و دَ غاری که دَ پٹی زمینِ مکفيله دَ

---

^a ۵۰:۱۱ «آبلِ مصرایم» یعنی «ماتمِ مصری ها.»

نزدیک مَمَری بُود، دَفَن کد. اِبْرَاهِیم اُمُو زمی ره
از عِفْرُونِ حَتّی بِلدِه قَبْرِستو خَرِبُدُد. ^{۱۴} وختیکه
یوسُف جِنَازِه آتِه خُو ره دَفَن کد، اُو قَد بَرارو و
پَگِ کَسای که بِلدِه دَفَن کدون آتِه شی قَد ازو
رَفْتُد، پَس دَ مِصر اَمَد.

^{۱۵} وختی بَرارونِ یوسُف دِید که آتِه ازوا مُرده،
اونا کُفت: "اگه یوسُف دَ برابرِ ازمو کینه دَشته
بَشه و از خَاطِرِ تَمَامِ بَدی های که مو دَ حَقِ ازو
کدے مو ره جَزَا بَدیه، چَطور کُنی؟" ^{۱۶} اوخته
اونا بِلدِه یوسُف پَیغام رَبی کده کُفت: "آتِه تُو
پیش از مُردون خُو اینی هِدایت ره دَد و کُفت که
^{۱۷} 'دَ یوسُف بُگَید: "از تُو خَاهش مُونم که گناه
و خَطای بَرارونِ خُو ره بُبَخش، چَراکه اونا قَد
از تُو بَدرفتاری کده." "پَس آلی خَاهش مونی که
گناه های غُلامای خُدای آتِه خُو ره بُبَخشی."
غَیتیکه قاصِدَا امی توره ره دَ یوسُف کُفت، اُو
دَ چَخرَا کدو شُد.

۱۸ بعد ازو برارون شی ام آمد و خود ره د پیش
 زوی ازو اندخته گُفت: "مو غلامای تو آستی."
 ۱۹ مگم یوسف دزوا گُفت: "ترس نخورید، آیا
 ما د جای خدا آستُم؟" ۲۰ شمو د باره مه نیت بد
 دشتید، مگم خدا نیت نیک دشت تا تعداد کلون
 مردُم ره زنده نگاه کنه، امو رقم که امروز آسته.
 ۲۱ آلی دیگه نترسید. ما بلده شمو و اولادای
 شمو هر چیز تهیه مونم." پس یوسف اونا ره
 دلداری کد و تورای دلگرم کننده دزوا گُفت.

وَفَاتِ یوسف

۲۲ یوسف قد خانوارِ آته خُو د مصر زندگی
 موکد. او یگ صد و ده سال زندگی کد.
 ۲۳ یوسف اولاده افرایم ره تا نسلِ سوم شی دید
 و اولادای ماخیر باچه منسی ام تولد شده د بله
 زانوهای یوسف قرار گرفت.
 ۲۴ دمزو غیت یوسف د برارون خُو گُفت: "ما
 د مُردو نزدیک شدیم؛ مگم خدا حتماً د بله

شُمُو نَظَرِ لُطْفِ مُونَه و شُمُو رَه ازی سرزمی
دَ سرزمینی مُوبره که اُو رَه دَ اِبْرَاهِیم، اِسْحاق و
یَعْقُوب قَسَم خورده وعده کد.

۲۵ بعد ازو یوسُف دَ بَنی اِسْرَائیل قَسَم دَدَه
گُفت: "خُدا حتماً دَ بِلَه شُمُو نَظَرِ لُطْفِ مُونَه،
اوخته استُغونای مَرَه از اینجی قد خُو بُرید."
۲۶ پس یوسُف دَ عُمَرِ یگ صد و دَه سالگی
فوت کد و مومیایی گرا اُو رَه مومیایی کده دَ
سرزمینِ مِصر دَ مَنَه یگ تابُوت ایشْت.